

GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

ÅRSTRYCK 2014

Många konstverk skapas för att ge oss en bild av världen som vi ser den. Men det finns också verk som skapas för att ge oss en bild av oss själva. Det är dessa verk som är de mest intressanta. De visar oss vad vi är kapabla till, vad vi kan, vad vi vill. De visar oss vad vi är, vad vi kan vara, vad vi vill vara. De visar oss vad vi är, vad vi kan vara, vad vi vill vara.

Många konstverk ges ut i en utställning. Det är ett sätt att visa dem för allmänheten. Det är ett sätt att låta dem tala för sig själva. Det är ett sätt att låta dem berätta sin historia. Det är ett sätt att låta dem berätta sin historia.

GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

ÅRSTRYCK 2014

Redaktör: Kristoffer Arvidsson

Medredaktör: Isabella Nilsson

Medverkande: Kalle Andersson, Malin Borin, Margaretha Dahlström, Per Dahlström, Malin Gustafsson, Anna Hyltze, Helena Karlsson, Eva Lekvall, Philippa Nanfeldt, Malin Opperud, Eva Nygårds, Lennart Pettersson, Mariateresa Pullano, Eva Ranglin, Hossein Sehatlou, Johan Sjöström, Fredrik von Zweigbergk, Petra Waern och Britt-Marie Widén

Foto: Hossein Sehatlou där inget annat anges

Grafisk form: Jonatan Sahlén

Tryck: Exaktaprint, Borås

Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2015

ISSN 0432-126X

INNEHÅLL

FÖRORD	7
2014 – ÅRET I KORTHET	8
UTSTÄLLNINGAR	10
INLÅN AV KONST	20
OMHÄNGNINGAR	22
PEDAGOGIK	23
PROGRAM	28
INFORMATION OCH MARKNADSFÖRING	34
FORSKNING	36
PUBLIKATIONER	42
BIBLIOTEK	44
MUSEIBUTIK	44
NYFÖRVÄRV TILL SAMLINGARNA	45
FÖREMÅLSREGISTRERING	68
FOTOGRAFERING	69
KONSERVERING	70
UTLÅN	75
DEPOSITIONER	77
TEKNIK OCH SÄKERHET	77
MILJÖARBETE	79
VÄNFÖRENINGAR	80
RESOR	81
FORTBILDNING	83
MEDARBETARE	84
BOOKSLUT	85
BILAGA:	
REDOVISNING AV TILLGÄNGLIGGJORD	
BESTÅNDSDATABAS	87

Göteborgs konstmuseum, fasad mot Götaplatsen. Foto: Kalle Sanner.

Göteborgs konstmuseum är en unik plats och verksamhet, av *Le guide vert Michelin* försedd med tre stjärnor, vilket betyder att den är värd en särskild resa för att upplevas. Av de många projekt, ärenden och åtaganden som museet genomfört och hanterat under 2014 finns det tre som har haft en särskild betydelse, och som också skapat uppmärksamhet och engagemang både med en blick mot historien och mot framtiden.

Museets identitet är nära förknippad med dess samlingar och de donationer och inköp som gett det en unik position vad gäller främst nordisk konst, särskilt sekelskiftet 1900, 1900-talets kolorister men också franska impressionister och internationell modernism. Det har länge saknats en publikation som på ett övergripande sätt presenterar verk ur samlingen, från de äldsta målningarna fram till idag, och som i det även visar hur donationer och olika förvärvsprinciper format museets identitet och image. Genom en generös donation från *Torsten Söderbergs Stiftelse* har museet producerat den omfångsrika boken *Samlingen. Göteborgs konstmuseum*, såväl i svensk som i engelsk edition, *The Collection. Gothenburg Museum of Art*, av vilken den senare utgavs 2015. Det har varit av stor vikt att denna bok också blev en granskning av vårt eget arbete och museet, bilden av museet och dess självbild. Arbetet har på olika sätt inbegripit i stort sett samtliga medarbetare och utgör en milstolpe i arbetet för att skapa tydlighet och tillgänglighet till museet, dess samlingar och verksamhet.

Göteborgs konstmuseums lokaler stod färdiga 1923 och redan vid byggnation minskades av budgetskäl museets skisserade ytor och skilda lokaler betydligt för att i dagsläget vara påtagligt underdimensionerade för nutida verksamhet och de krav som ställs på säkerhet, klimat, arbetsmiljö, logistik,

pedagogik, arbete med samlingar och utställningskapacitet. Dessa omständigheter bidrar också till återkommande och tidskrävande komplikationer i arbetet med att uppfylla politiska mål samt det intäktskrav som kommer av en hög självfinansieringsgrad. Arbetet med en förstudie, genomförd med donationsmedel från *Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur*, för om- och tillbyggnad av befintlig museibygnad som ska skapa funktion, säkerhet och god arbetsmiljö, har fortgått under året och beräknas bli klar 2015 för ett politiskt beslut.

Museet har under senare år bedrivit ett målinriktat utvecklings- och förnyelsearbete vari forskningen utgör en viktig del. Det är därför glädjande att flera projekt, som pågått under en längre tid, har kunnat redovisas. Boken om samlingen skall nämnas i detta sammanhang och även forskningsrapporten *Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur*, vilken gavs ut som nummer 6 av museets skriftserie *Skiascope* och vars tema om begreppet svenskhet visade hur ett konstmuseums forskningsresultat lyfts fram och tillför analyser och argument i samhällsdebatten och -utvecklingen. Det visar på museernas styrka och potential som viktiga samarbetspartners i samhället. Årligen drar Sveriges museer 18 miljoner besök, och mer än hälften av den vuxna befolkningen går på museum minst en gång per år. Tillsammans skapar och bidrar museerna till en ökad dialog, kunskap och delaktighet inför framtidens utmaningar.

Tack till alla medarbetare som bidragit till årstrycket och tillsammans innovativt och engagerat skapar verksamheten vid Göteborgs konstmuseum.

Isabella Nilsson
museichef

2014

ÅRET I KORTHET

VÄSENTLIGA HÄNDELSE OCH VERKSAMHETSUTVECKLING

Göteborgs konstmuseum har fortsatt att stärka sin profil som ett av norra Europas främsta museer för bildkonst. Detta har skett genom ett internationellt utställningsprogram och presentationer av konstnärskap i dialog med samlingen, ett aktivt arbete med värdskap och ett varierat pedagogiskt utbud, nyförvärv samt forskning och ett utvecklat kvalitetstänkande inom museets alla verksamhetsområden.

2014 blev ett år då flera större projekt färdigställdes. En efterlängtat, omfattande bok om museets samling lanserades i februari. Det är glädjande att museet på detta sätt kunde presentera ett urval av samlingen i en tillgänglig form. Boken gavs 2015 ut i en engelskspråkig version.

En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet var ett samarbete med Nationalmuseum och resulterade i en utställning vid Göteborgs konstmuseum (med fortsättning vid Zornmuseet i Mora), en forskningsbaserad katalog och ett pedagogiskt projekt. Här visades svenskt historiemåleri i ett nytt ljus och granskades utifrån frågeställningar om bildens makt och trovärdighet, historieskrivning, genus och föreställningar om svenskhet. *En målad historia* utnämndes till årets bästa utställning i *Dagens Nyheter*.

Temat om svenskhet fördjupades i forskningsprojektet *Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur* som publicerades som nummer 6 av museets skriftserie *Skiascope*. Projektet fick stor och positivt uppmärksamhet i media "supervalåret" 2014.

Mellan Verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000 var en utställning vid Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center och därtill en antologi som följer med utställningen. Projektet är en del i Niclas Östlinds avhandling vid Akademin Valand. I utställningen och den omfattande antologin skrevs fotografins historia i Sverige under perioden, inte

bara utifrån fotografiernas verk, utan i hög grad utifrån fotografifältets olika arenor och aktörer.

Sommarens stora utställningssatsning var *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard*, som visade verk av tre pionjärer för modernismen och belyste relationerna dem emellan. Under hösten utforskade museet kusligare stämningar i utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth*, som visade Marcus Larsons stor-slagna romantiska måleri tillsammans med bilder ur hård-rockens värld. Även till denna utställning utgavs en katalog. Under utställningsperioden genomfördes ficklampsvisningar för barn i museet under kvällstid. *Skräckromantikens landskap* medförde att nya besöksgrupper hittade till Göteborgs konstmuseum.

Under 2014 visades även utställningar i serien *I dialog med samlingarna* samt en utställning med Stenastipendiaterna. Flera av de utställningar som producerats av Göteborgs konstmuseum under året har turnerat vidare och mött en ny publik på andra orter. *Mellan Verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000* visades i omarbetad form på Dunkers kulturhus i Helsingborg, *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*, turnerade vidare till Zornmuseet i Mora och *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* visades under 2015 vid Sven-Harrys Konstmuseum i Stockholm.

Vid sidan av särskilda utställningar och forskningsprojekt har museet fortsatt att utveckla arbetet med att tillgänglig göra samlingar genom hängningar, webbkatalogen Sök i samlingen, pedagogik, föreläsningar och forskning. Under året har exempelvis Hjalmar Gabrielsons samling av självporträtt, som visas i en passage i anslutning till Skulpturhal-len, fått en ny presentation på renoverade väggar.

De många stora projekt som lanserats och kommit allmänheten till del under året är resultatet av flera års arbete. På detta sätt fortsätter Göteborgs konstmuseum att utveckla sin profil långsiktigt genom att parallellt arbeta med mindre

En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet, Etagera.

och större projekt, liksom med att utveckla den permanenta verksamheten.

Ett långsiktigt projekt är om- och tillbyggnaden av museet. Museet dras med en rad logistiska problem kring entré, intag, magasin, hissar, trappor med mera, har brist på utställningsrum – exempelvis saknas plats för permanent visning av den moderna samlingen – samt har stora brister i arbetsmiljön. Under året har museets fastighetsförvaltare Higab påbörjat arbetet med en förstudie för att utreda förutsättningarna

för en sådan utvidgning och omgestaltning av museet. Förstudien, liksom en framtida arkitekttävling, har till stor del finansierats av Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och kultur. Som dokumentation finns den tidigare, av museets personal, utarbetade handlingen *Underlag till förstudie för om- och tillbyggnaden av Göteborgs konstmuseum*.

Planerna på en om- och tillbyggnad av museet är en del i Göteborgs konstmuseums långsiktiga arbete med att stärka kvalitet och tillgänglighet i museets verksamhet.

UTSTÄLLNINGAR

Utställningar är ett av museets fönster mot publiken där nya perspektiv på konst formuleras. Utställningarna ska engagera och stimulera till upplevelser och reflektion. Berättelser om människan, kulturen och samhället formuleras i möten mellan konstverk och konstnärskap. Lektions- och visningsverksamheten utgår i hög grad från aktuella utställningar. En rad verksamhetsområden inom museet medverkar i utställningsproduktionen.

Göteborgs konstmuseum erbjuder ett varierat utställningsprogram med en blandning av äldre och samtida konst, liksom av svensk, nordisk och internationell konst. Museets mål är att varje år visa en större utställning skapad genom internationella samarbeten. Det är vidare en målsättning att göra problematiserande utställningar där resultat från museets forskningsavdelning kommer allmänheten till del.

Göteborgs konstmuseum har ett brett utställningsprogram inom vilket museet riktar sig till olika målgrupper, inte minst till barn och unga genom särskilda pedagogik- och utställningssatsningar. Museet vill också visa samlingarna ur nya perspektiv och låta den samtida konsten gå i dialog med den äldre.

MELLAN VERKLIGHETER

FOTOGRAFI I SVERIGE 1970–2000

Göteborgs konstmuseum, Stenahallen och

Hasselblad Center 8 februari–11 maj

Curator: intendent Johan Sjöström, Göteborgs konstmuseum, Dragana Vujanovic, Hasselblad Center, Niclas Östlind, Akademin Valand

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000 undersökte det fotografiska landskapet i Sverige under tre decennier. Det är en för fotografien händelserik och i denna omfattning hittills outforskad period, där en av de tydligaste tendenserna är utvecklingen från politiskt präglad dokumentär

fotografi till fotografiets framträdande roll i dagens samtidskonst och masskultur. Utställningen fyllde en betydande lucka i förståelsen av fotografins närhistoria och var ett unikt samarbete mellan Akademin Valand vid Göteborgs universitet, Göteborgs konstmuseum och Hasselbladstiftelsen.

Utställningen rymde verk av fler än femtio fotografer från olika generationer. Projektet kartlade och analyserade de olika fotografiska praktiker och uttryck som var tongivande under perioden. Under 1970-talet präglades fotografien i stor utsträckning av dokumentära ideal. Under 1980-talet gjorde sig ett mer subjektivt och konstnärligt förhållningssätt gällande och under 1990-talet fick fotografien en framträdande roll i den postmoderna samtidskonsten.

Syftet med *Mellan verkligheter* var också att tränga bakom decennieindelningen och visa hur de olika tendenserna både påverkar varandra och sträcker sig över längre tidsperioder. För att skapa en komplex skildring av historien riktades blicken mot såväl brotten som kontinuiteten inom det fotografiska fältet, och gränsen mellan olika verkligheter belystes.

Projektet initierades av Niclas Östlind, doktorand vid Akademin Valand, som del av hans avhandling *Performing History. Photography in Sweden 1970–2014*. Utställningens arbetsgrupp bestod förutom av Östlind av forskningsledare Kristoffer Arvidsson och intendent Johan Sjöström, Göteborgs konstmuseum samt bibliotekarie Elsa Modin, intendent Dragana Vujanovic och forskare Louise Wolthers, Hasselbladstiftelsen.

Till utställningen hörde en omfattande antologi, där fotografer och aktörer på fältet under perioden medverkar med essäer. Boken, som är framtagen i samarbete med Bokförlaget Arena, utgjorde Sveriges Allmänna Konstförenings årsbok 2014. Antologin delfinansierades genom medel från Stiftelsen Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur och Familjen Wikanders stiftelse för främjande av konstnärlig och kulturell verksamhet i Göteborg.

Mellan verkligheter: Fotografi i Sverige 1970–2000, Stenahallen.

Som komplement till katalog och pedagogisk verksamhet, producerades mobilapplikationen *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000* som ett led i arbetet med att öka tillgängligheten. Projektledare var intendent Johan Sjöström, Göteborgs konstmuseum och intendent Dragana Vujanovic, Hasselbladstiftelsen. Projektet sponsrades av Stendahls.

Medverkande fotografer i *Mellan verkligheter*:

Lotta Antonsson (f 1963)
Yngve Baum (f 1945)
Micke Berg (f 1949)
Ola Billgren (1940–2001)
Stina Brockman (f 1951)
Miriam Bäckström (f. 1967)
Trinidad Carrillo (f 1975)
Dawid (f 1949)
Carl Johan De Geer (f 1938)
Lennart Durehed (f 1950)
Cecilia Edefalk (f 1954)

Ann Christine Eek (f 1948)
Bruno Ehrs (f 1953)
Monica Englund (f 1935)
JH Engström (f 1969)
Johan Fowelin (f 1955)
Åsa Franck (f. 1958)
Hans Gedda (f 1942)
Andreas Gedin (f 1958)
Catharina Gotby (f 1955)
Kenneth Gustavsson (1946–2009)
Annika von Hausswolff (f 1967)
Åke Hedström (f 1932)
Jean Hermanson (1938–2012)
Walter Hirsch (1935–2012)
Jens S Jensen (f 1946)
Gerry Johansson (f 1945)
Annica Karlsson Rixon (f 1962)
Patrik Karlström (f 1964)
Eva Klasson (f 1947)

Kent Klich (f 1952)
Anders Kristensson (f 1958)
Åke E:son Lindman (f 1953)
Tuija Lindström (f 1950)
Maria Miesenberger (f 1965)
Per L-B Nilsson (f 1946)
Ingrid Orfali (f 1952)
Anders Petersen (f 1944)
Björn Rantil (f 1943)
Martin Sjöberg (f 1957)
Stig Sjölund (f 1955)
Gunnar Smoliansky (f 1933)
Christer Strömholm (1918–2002)
Jan Svenungsson (f 1961)
Otmar Thormann (f 1944)
Christer Themptander (f 1943)
Lars Tunbjörk (1956–2015)
John S Webb (f 1950)
Sven Westerlund (f 1953)
Fredrik Wretman (f 1953)
Thomas Wågström (f 1955)

EN MÅLAD HISTORIA

SVENSKT HISTORIEMÅLERI UNDER 1800-TALET

Etagerna 22 februari–28 september 2014

Curator: intendent Per Dahlström

Med utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*, där några av de mest kända verken inom svenskt historiemåleri ingick tillsammans med exempel från senare tiders film och nyhetsfotografi, erbjöd Göteborgs konstmuseum nya ingångar till en välkänd bildgenre. Med utställningen ville museet väcka frågor kring bilders roll i konstruktionen av svenskhet och den svenska nationens historia, ämnen som under valåret 2014 var angelägna att diskutera, inte minst ur ett genus- och mångfaldsperspektiv.

Det svenska historiemåleriet från 1800-talet är en bildskatt som består av målningar i stort format som på ett medryckande sätt skildrar svenska framgångar och katastrofer i detaljrika och myllrande bildscener. Det är bilder som på många sätt varit med om att forma vår bild av den svenska historien. De var flitigt avbildade i det sena 1800-talets tidsskrifter och har använts som illustrationer i grundskolans

läroböcker i över 150 år. Trots detta har historiemåleriet inte varit ämne för någon stor utställning i Sverige under det senaste seklet.

Redan under 1800-talet fanns en utbredd medvetenhet om att bilder påverkar våra föreställningar om världen. Historieskrivning ingick som en strategi i nationalstatens strävan att skaffa sig legitimitet och identitet. Syftet med historiemåleriet var att bygga en berättelse om en gemensam historia och skapa en nationell identitet. I historiemåleriets bilder har utvalda händelser tagit form av en känsloladdad teater, komprimerad i en bild där dramat gestaltats med hjältekungar, lojala undersåtar och soldater, laddade scener och tidstypisk rekvisita. Men vi möter också en visuell retorik som levt vidare in i vår egen tid, inte minst i film, tecknade serier och nyhetsfotografi.

Utställningen byggde på ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt där forskningsresultaten redovisades i utställningen och i den katalog som producerades till utställningen. I det pedagogiska projekt, finansierat av Kulturrådet och Näringslivsgruppen i Göteborg, som genomfördes under utställningsperioden, fördjupades tematiken ytterligare i visningar och diskussioner. Tanken var att ge en fördjupad reflektion kring utställningen och de frågor som tas upp i den.

Utställningen producerades i samarbete med Nationalmuseum och visades senare i en omarbetad version vid Zornmuseet i Mora. Forskningsprojektet och utställningskatalogen stöddes av Torsten Söderbergs Stiftelse, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Berit Wallenbergs Stiftelse, Kungliga Patriotiska Sällskapet samt Wilhelm och Martina Lundgrens Vetenskapsfond 1.

FRICTION OF IDEAS

VAN GOGH, GAUGUIN, BERNARD

Sal 22, 23, 24 våning sex 19 juli–19 oktober 2014

Curator: intendent Per Dahlström

I utställning *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* visades verk av tre av den tidiga modernismens allra viktigaste konstnärer: Vincent van Gogh (1853–1890), Paul Gauguin (1848–1903) och Émile Bernard (1868–1941).

Utställningen fokuserade på det samarbete och utbyte av idéer mellan de tre konstnärerna som inleddes i Paris 1886 och som blev avgörande för den tidiga modernismens

Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard, våning sex.

utveckling. Det är tre inflytelserika konstnärskap som trots stora olikheter har gemensamma drag. I sitt sökande efter ett nytt konstnärligt innehåll gav de, var och en på sitt sätt, uttryck åt idéer som låg i tiden.

När de träffades i mitten av 1880-talet gick Émile Bernard fortfarande på konstskola medan den tjugo år äldre Paul Gauguin hade medverkat i den sista stora impressionist-utställningen i Paris 1886. Hans medverkan där innebar emellertid ingen succé och karriären hade gått i stå. Efter faderns död 1885 begav sig holländaren Vincent van Gogh via Antwerpen till Paris där hans bror Theo var konsthandlare. Vincent van Gogh var 33 år när han anlände till den franska huvudstaden. Liksom Gauguin var han i princip självlärd. Han fann ofta sina motiv bland bönder och lantarbetare på den holländska landsbygden.

I Paris influerades de tre konstnärerna av tidens nya impressionistiska måleri men också av den nyupptäckta japanska träsnittskonsten och av intresset för det som uppfattades som primitiva kulturer. Under några år pågick ett intensivt utbyte av tankar och idéer. De samarbetade främst två och två, men den tredje var alltid närvarande i diskussionen. Inte minst i kraft av en omfattande brevväxling fylld av teckningar och skisser av nya och blivande verk. I början av 1887 reste Gauguin till Martinique, och med sig hem från den resan hade han målningar som blev mycket betydelsefulla för både van Gogh och Bernard. Under gemensamma vistelser i Bretagne i slutet av 1880-talet utvecklade Bernard och Gauguin tillsammans syntetismen, som handlade om att uttrycka en förening av yttre verklighet och fantasi.

I februari 1888 gav sig Vincent van Gogh av till Arles i södra Frankrike för att på den franska landsbygden söka den "primitivitet" och "ursprunglighet" som var så viktig för tidens konstnärer. Under hösten fick han sällskap av Paul Gauguin. Det var en kreativ samvaro där de tog del av varandras konstnärliga experiment men också blev uppmärksamma på varandras ofta väsentligt olika uppfattningar om konstens form och innehåll. Samarbetet upplöstes i ett av konsthistoriens mest kända gräl. Gauguin reste i hast tillbaka till Paris medan van Gogh lades in på mentalsjukhus. Efter sammanbrottet gick van Gogh sin egen väg mot ett alltmer expressionistiskt måleri men med en bibehållen trohet mot den synliga världen.

Under åren som följde utvecklade även Gauguin och Bernard sin konst i olika riktningar. Gauguin å sin sida drev sin konst allt längre mot drömmen och fantasin medan Bernard utvecklades mot symbolismen. Genom sitt nyskapande arbete gav de tre konstnärerna under några år i slutet av 1880-talet de avgörande impulserna till den tidiga modernismen och deras arbete har påverkat konstnärer allt sedan dess.

Utställningen genomfördes i samarbete med van Gogh-museet i Amsterdam och Ordrupgaard i Köpenhamn.

I DIALOG MED SAMLINGARNA

MICHAEL JOHANSSON OCH SOFIA ÄNGHEDE

Skulpturhallen och Fürstenbergsga galleriet

11 april–8 juni 2014

Curatorer: intendent Johan Sjöström och enhetschef Anna Hyltze

Som ett led i Göteborgs konstmuseums ambition att arbeta aktivt med samlingen ges samtida konstnärer tillfälle att kommentera och komplettera de fasta utställningarna. Under 2014 deltog konstnärerna Michael Johansson och Sofia Änghede i utställningsserien *I dialog med samlingarna*. Genom regionens residensprogram (AiR – Artist in residence) gavs möjlighet till fördjupning och platsspecifikt arbete för Michael Johansson.

Michael Johanssons installationer kännetecknas av en lekfullhet och en stor portion humor. Genom att ordna, kategorisera och pussla ihop befintliga, vardagliga föremål undersöker han och definierar ett utrymmes gränser och möjligheter. Verken har ofta ett poetiskt anslag, förbundet med

I dialog med samlingarna: Sofia Änghede, våning sex.

de enskilda objektens olika betydelser och ursprung men också med de nya berättelser som skapas i skarvarna. Med utgångspunkt i föremål från museets arkiv samt dess administrativa och tekniska utrymmen, skapade Michael Johansson en installation där museets vardagliga arbetsmiljö vänds ut och in och tar plats i de publika samlingarna.

Michael Johansson (f 1975) är för närvarande baserad i både Malmö och Berlin, Tyskland. Efter studier vid Trondheim Academy of Fine Arts (BFA) och Konsthögskolan i Malmö (MFA) har han sedan 2005 haft en växande internationell karriär med flera utställningar och offentliga uppdrag.

Sofia Änghede visade sitt nya platsspecifika verk *Mental Blindspot* i Fürstenbergsga galleriet. I sitt konstnärskap arbetar hon med analog fotografisk bild där långa slutartider möjliggör verk som svetsar samman rörelse, ljus och rum. Ofta handlar det om att undersöka fysiska aspekter av människans avskildhet och seende, på ett sätt som för tankarna till röntgenbilder eller andefotografier. Det verk Änghede visade i utställningen, är fotograferat på plats i salarna på våning sex i museet och kan beskrivas som en interiörbild där målningarna saknas och där en ljusslinga rör sig genom de mörklagda rummen. Verket är en del i ett pågående projekt där konstnären lägger fokus på perception och möjligheten att påverka vår rumsuppfattning genom reducering av visuell information.

Sofia Änghede (f 1972) är utbildad vid Högskolan för fotografi i Göteborg och verksam i samma stad. Hon har ett flertal separatutställningar bakom sig samt har utfört uppdrag för bland annat Statens Konstråd.

Vanessa Baird, Stenahallen.

VANESSA BAIRD
I KNOW A GARDEN IN A STREET,
WHICH NO ONE EVER KNEW;
I KNOW A ROSE BEYOND THE FENCE,
WHERE FLOWERS ARE PALE AND FEW.

Stenahallen 28 maj–31 augusti

Curator: enhetschef Anna Hyltze

I den norska konstnären Vanessa Bairds (f 1963) verk konfronteras betraktaren med en expressiv och surrealistisk bildvärld. Vid en första anblick dras ögat in i de livfulla och färgmättade akvarellerna men snart avslöjas en burlesk motivkrets fylld av absurda sammanskrivningar med en mörk och humoristisk underton.

Vanessa Baird hämtar sin inspiration från en rik palett av konsthistoriska och litterära referenser. Hon hänvisar till en existerande bildvärld men blottställer stereotyper genom att omarbete och driva motiven till en gräns där de övergår i något helt annat. Ett återkommande tema är en normkritisk diskussion kring sexualitet och kön. Flera av hennes verk kan tolkas som feministisk kritik av den manliga blick som i århundraden har format konsthistoriens kvinnoskildringar och visat upp en idealiserad kvinnokropp där feminina och moderliga drag betonas.

Med utgångspunkt i det egna livet har Vanessa Baird genom åren gestaltat moderskap och relationer bortom schabloner och sentimentala föreställningar. Flera av de kvinnliga karaktärerna i verken tycks bära konstnärens egna

Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth, Stenahallen.

ansiktsdrag. På detta sätt antyder Baird möjligheten av en självbiografisk tolkning av bilderna, samtidigt som hon intar olika roller i mer eller mindre absurda situationer.

Vanessa Baird arbetar främst med teckning, pastell och akvarell. Formaten är ofta stora och enskilda motiv och scener sammanlänkas ibland likt tankekartor i narrativa tablåer. De transparenta färgskikten läggs på i lager på lager eller också accentueras det vita pappret genom utsparningar. Genom intrikata mönster och vibrerande penselföring skapar hon psykologiska rum som klaustrofobiskt snävar in motivet och förskjuter perspektiv. Kontrasten mellan akvarellteknikens klassiska elegans och det stundtals provocerande visuella språket fångar något av essensen i Vanessa Bairs utmanande konstnärskap.

Utställningen samlade ett tjugotal storskaliga akvareller från 2009 och framåt, samt den mindre akvarellsviten *Onkel Blå. Variationer* från 2014. Flera verk var producerade specifikt för utställningen.

SKRÄCKROMANTIKENS LANDSKAP FRÅN MARCUS LARSON TILL GOTH

Stenahallen 20 september 2014–26 januari 2015

Curator: intendent Per Dahlström

Inom ett brett spektrum av populärkulturella genrer är det samtida intresset för skräck större än någonsin. Att det är en bildgenre med rötter i en mer än tvåhundra år gammal romantisk idé- och tankeströmning är inte lika känt. I utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* visades ett trettiotal av hårdrockens skivomslag från de senaste fyrtio åren tillsammans med dataspelsvärldens fantasylandskap och nordiskt måleri från 1800-talet i en ambition att kasta nytt ljus över både romantiken och vår tids intresse för skräckromantik.

Romantiken inleddes i slutet av 1700-talet och varade långt in på 1800-talet med inflytande på både filosofi, litteratur, konst och musik. I den romantiska konsten intogs landska-

pet en central position som bärare av känslor och stämningar. Romantikerna fascinerades av det dunkla och främmande och utforskade gåtfulla sidor av den mänskliga erfarenheten som det omedvetna, drömmar och myter. Deras verk karaktäriserades ofta av långt drivna dramatiska effekter.

Inom litteraturen har författare som Mary Shelly, Bram Stoker och Victor Hugo redan under 1800-talet utforskat området grundligt med romaner om Frankenstein, Dracula och Ringaren i Notre Dame. I bildkonsten finner man signifikanta nedslag hos tyska konstnärer som Caspar David Friedrich, Karl Friedrich Schinkel och schweizaren Arnold Böcklin men också hos norska målare som August Cappelen, Lars Hertervig och Knud Andreassen Baade.

Den främste företrädaren för det romantiska måleriet i Sverige under 1800-talet var Marcus Larson. Hans landskapsmålningar är ofta skådeplats för en ödesmättad kamp mellan ordning och kaos. Genom sitt livsöde – mannen från enkla förhållanden som nådde berömmelse men dog utfattig i London 39 år gammal – förkroppsligar Larson den romantiska föreställningen om det konstnärliga geniet.

Romantiken har sina rötter i 1700-talet men dess idéer påverkade konsten under hela 1800-talet och är högst levande inom populärkulturen idag. Här återfinns ett gotiskt bildspråk med hotfulla träd, drakar, slott, ruiner och ödesmättade landskap. *Skräckromantikens landskap* utforskade dessa paralleller, men visade också på olika typer av skräckromantik, från stämningsfulla landskapsbilder till frammanandet av monster. Till utställningen producerades en bildrik katalog med texter av Kristoffer Arvidsson, Per Dahlström, Mattias Lindeblad och Kajsa Widegren, som fördjupade tematiken i undersökningar av skräckromantiken från olika infallsvinklar som romantikbegreppet, Marcus Larson och det romantiska landskapet, hårdrocksgenrens intresse för skräckromantik och kroppsmaterialistisk feministisk teori.

UR MODERNA OCH SAMTIDA SAMLINGEN

Etagerna 18 oktober 2014–6 januari 2015

Curator: intendent Per Dahlström

Popkonst, spansk modernism och ett monumentalt samtida skulpturverk visades när Göteborgs konstmuseum hösten och vintern 2014 presenterade guldgruv ur den egna

samlingen. Fokus låg på efterkrigstidens motsägelsefulla stämningar, från ångest över det politiska tillståndet till euforisk konsumtion.

Under 1950- och 1960-talet upplevde västvärlden en lång högkonjunktur med ökad konsumtion som följd. Konsumtionskulturen, ungdomskulturen och lanseringen av P-pillret lade grunden för nya värderingar. Genom televisionen kom omvärlden närmare samtidigt som politiska motsättningar ökade i samband med medborgarrättsrörelsen, Vietnamkriget och feminismen. Även inom konsten ägde genomgripande förändringar rum. Popkonsten var 1960-talets stora konstfenomen som raserade smakhierarkier genom att ta sig an populärkulturens bilder. Riktningen har i flera avseenden lagt grunden för hur konst skapas och tolkas idag.

Popkonsten uppstod i London i slutet av 1950-talet. I Paris utvecklades en variant kallad Nouveau réalisme, och några år in på 1960-talet, delvis med andra förtecken än i Europa, fick popkonsten sitt genomslag i USA. De amerikanska konstnärerna använde gärna reklamindustrins tekniker för att reproducera massmedias bilder. Popkonsten söker inte det autentiska utan använder istället klichéer från reklamens och populärkulturens bildvärldar i sina verk. Konstnärerna tar sällan ställning till de motiv de avbildar och det har därför diskuterats om deras verk ska uppfattas som en ironisk kritik av konsumtionssamhället eller tvärtom som ett bejakande av dess förföriska yta. I utställningen visades verk av såväl europeiska som amerikanska konstnärer, däribland Öyvind Fahlström, Allen Jones, Louise Nevelson, Robert Rauschenberg och Andy Warhol.

Vid sidan av popkonst visades även verk ur museets samling med spansk modernism från efterkrigstiden av konstnärer som Rafael Canogar, Luis Feito, Antonio Saura och Antoni Tàpies. Den dominerande tendensen i den spanska efterkrigstidens konst är det abstrakta informella måleriet – ett fysiskt måleri med påtaglig materialitet och intimt tilltal, skapat i skuggan av och ofta i opposition till Francisco Francos fascistregim. Det är konst med stark existentiell klangbotten och vad spanjorerna kallar *duende*, en term förknippad med flamenco som ungefär betyder själ eller klang som berör.

I en egen sal visades Lars Nilssons monumentala skulpturverk *Oskuldens tid*, som köptes in till samlingen 2012. Lars Nilsson (f 1956) är en av Sveriges mest inflytelserika och omdiskuterade konstnärer och har i sitt konstnärskap konsekvent utforskat teman som makt och sexualitet.

Sten A Olssons Kulturstipendium 2014. Carolina Laudon och Hilda Hellström, Nedre etaget.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2014 CAROLINA LAUDON OCH HILDA HELLSTRÖM

Nedre etaget 6 december–6 januari 2015

Typografiska projekt och skulpturer i kristall och antracit mötte besökarna när 2014 års Stenastipendiater, konstnären Hilda Hellström och typsnittsdesignern Carolina Laudon, tog plats på Göteborgs konstmuseum i utställningen med årets Stenastipendiater. Sedan 1996 har Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur delat ut ett stort antal stipendier till talangfulla personer som arbetar inom konst, musik, scenkonst och design. Vidare har stiftelsen lämnat bidrag till ett antal forsknings- och kulturprojekt i Västsverige. 2014 erhöll konstnären Hilda Hellström och typsnittsdesignern Carolina Laudon ett stipendium om 150 000 kronor vardera.

Hilda Hellström (f 1984) tillhör en ny generation svenska konstnärer som är mer verksamma internationellt än i Sverige. Hon arbetar med objekt och skulptur i okonventionella material som kristall, antracit, keramik och radioaktiv jord. På Göteborgs konstmuseum visades takhängda skulpturer, en skulpturgrupp i antracit samt vägghängda verk i keramik.

Carolina Laudon (f 1971) är en av Sveriges mest uppmärksammade typsnittsdesigner. I utställningen visade hon allt från prestigejobb, som speciellt framtagna typsnitt för Dagens Nyheter och Systembolaget, till egna typografiska projekt av mer experimentell karaktär.

Motiveringarna lyder: "Carolina Laudon är övertygad 'alfabetian' och hon käkar bokstäver till frukost. En rik och närande kost som gör hennes konst välskuren, helgjuten och läsarvänlig. Hon är också typograf, en av våra bästa, sedan blyet blev till pixlar. Som skapat typsnitt för Systembolaget – det kallar hon så klart Monopol! – för Dagens Nyheter, för White arkitekter och andra. Som alla nyskapande konstnärer bär Carolina Laudon traditionerna med lätthet. Från Bodoni till Gill, från Akke Kumlien till HC Ericson – alla var de mångsysslare som hon. Rastlösa typer som inte kunde låta bli att prova på allt, men som med jämna mellanrum samlade sina erfarenheter till konstverk av cirka 100 tecken, som kunde se ut nästan hur som helst, men som alltid måste gå att läsa. Till sist handlar det ändå om brukskonst, av absolut bästa snitt. Alla som sysslar med exklusiva hantverk kallas ibland för nördar. Carolina Laudon är inte

en av dem. Tvärtom. Typografi för henne är kommunikation – det vardagligaste och viktigaste människor kan syssla med. För sitt arbete som outtröttlig kunskapsförmedlare och ambassadör för den typografiska konsten tilldelas Carolina Laudon stipendium för 2014 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.”

”Hilda Hellströms examensarbete från Beckmans Designhögskola utgjordes av tre stolar. Beställda av tre mottagare. I tre unika exemplar. Att välja snickarens noggranna handlag med träet och undvika lockelsen till serieproduktion var typiskt för den student vi lärt känna och sett närvara vid varje kursmoment kring tunga frågor om hållbarhet. Tunga för varje designstudent med fokus på den egna framgången. Stol och människa – i Hildas arbeten synliggjordes idén mer än produkten. Den konstnärliga processen mer än designprocessen. I examensarbetet från Royal

College of Art i London har distansen till objektet tilltagit och ingången mot teori, materialitet och människa intensifierats. Studier av naturkatastrofens otyglade verkningar i Fukushima för henne till platsen. Den radioaktiva jorden blandas med trälim till ’keramiskt’ material och blir kärnan i ett antal förföriskt ytskiktade kärl för förvaring av mat. I Hilda Hellströms världar är tiden geologiskt utsträckt, målet ännu okänt och den inre dialogen mellan konsten och formen präglad av antropologi. Här har något allvarligt inträffat. Eller kan snart komma att ske. De globala systemen är i olag och kräver noggrann analys. För sitt pågående konstnärliga utforskande av naturkrafterna, materialen och människan tilldelas Hilda Hellström stipendium för 2014 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.”

En katalog med texter, bilder och intervjuer publicerades till utställningen.

INLÅN

AV KONST

Göteborgs konstmuseum har under verksamhetsåret 2014 lånat in 312 verk till utställningar från museer, gallerier, föreningar, universitet, företag och privatpersoner. Verksamheten kräver en upparbetad logistik och ställer specifika krav på transporter, klimat och säkerhet. Nedan följer en redogörelse för inlån av verk till tillfälliga utställningar som öppnat och/eller avslutats under året.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2013

NATHALIE DJURBERG OCH

HANS BERG/PATRICK NILSSON

5 december 2013–12 januari 2014

Antal deltagande konstnärer: 3

Antal verk: 9, Nathalie Djurberg & Hans Berg (DVD-installation) samt Patrick Nilsson (konst på papper – gouache, torrpastell/blyerts/kol, litografi samt skulptur)

Långgivare var Uppsala konstmuseum; Galleri Giò Marconi, Milano; privata långgivare samt konstnärerna. I utställningen visades även verk från Göteborgs konstmuseums samling.

STEFAN CONSTANTINESCU

21 september 2013–2 februari 2014

Antal verk: 3 filmverk

Långgivare var konstnären.

BARNA HEDENHÖS OCH ANDRA ILLUSTRATIONER AV BERTIL ALMQVIST

27 november 2013–23 februari 2014

Antal verk: 93 (akvarell, gouache, tusch, krita)

Antal långgivare: 2

Långgivare var privata ägare. I utställningen visades även verk från Göteborgs konstmuseums samling.

MELLAN VERKLIGHETER

FOTOGRAFI I SVERIGE 1970–2000

7 februari–11 maj

Utställningen visades i Stenahallen och i Hasselblad Center.

Uppgifter nedan rör endast de verk som visades i Stenahallen.

Antal inlånade verk: 44 (fotografi)

Antal långgivare: 11

Långgivare var Moderna museet, Stockholm; Lars Bohman Gallery, Stockholm; Skövde Kulturhus; Vinge advokatkontor samt privata ägare och utställningens konstnärer. I utställningen visades även fyra verk från Göteborgs konstmuseums samling.

EN MÅLAD HISTORIA

SVENSKT HISTORIEMÅLERI UNDER 1800-TALET

22 februari–28 september

Antal inlånade verk: 18 målningar, 6 fotokopior, 2 utdrag ur spelfilmer

Antal långgivare: 5

Långgivare var Nationalmuseum, Stockholm; Läns museet Gävleborg, Gävle; Smålands Museum, Växjö; Kungl. Hushållskammaren, Stockholm och Lunds universitets konstsamling, Lund. I utställningen visades även sex verk från Göteborgs konstmuseums samling.

VANESSA BAIRD

28 maj–31 augusti

Antal inlånade verk: 33 (akvarell)

Antal långgivare: 2

Långgivare var Haugar Vestfold Kunstmuseum, Tönsberg; Nasjonalmuseet for kunst, Oslo samt konstnären.

**I DIALOG MED SAMLINGARNA
MICHAEL JOHANSSON OCH SOFIA ÄNGHEDE**

11 april–8 juni

Antal verk: 2, Michael Johansson (ett platsbyggt verk), Sofia Änghede (fotografi)

Långivare var konstnären (Sofia Änghede).

FRICTION OF IDEAS. VAN GOGH, GAUGUIN, BERNARD

19 juli–19 oktober

Antal inlånade verk: 60 (målningar, teckningar, grafik)

Antal långivare: 21

Långivare var Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid; Musée des Beaux-Arts Nantes; Musée d'Orsay, Paris; Galerie Doyen, Vannes; Central museum Utrecht; Groninger Museum, Groningen; Van Gogh Museum, Amsterdam; Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Oslo; Ny Carlsberg Glyptotek, Köpenhamn; Ordrupgaard, Charlottenlund; Nationalmuseum, Stockholm; Västerås konstmuseum; Konstmuseet Ate-neum, Helsingfors; Galerie Interart Genève; Röhsska museet, Göteborg samt privata ägare. I utställningen visades även 15 verk från Göteborgs konstmuseums samling.

**SKRÄCKROMANTIKENS LANDSKAP
FRÅN MARCUS LARSON TILL GOTH**

20 september 2014–25 januari 2015

Antal inlånade verk: 23 målningar, 8 digitala utskriftar samt 17 föremål (spegel och skivomslag)

Antal långivare: 8

Långivare var Nasjonalmuseet for kunst, Oslo; Bohusläns museum, Uddevalla; Röhsska museet, Göteborg; Akademi-ska föreningen, Lund; privata ägare samt konstnären Kristian Wåhlin. I utställningen visades även fyra verk från Göteborgs konstmuseums samling.

**STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2014
HILDA HELLSTRÖM OCH CAROLINA LAUDON**

6 december–6 januari 2015

Antal deltagande konstnärer: 2

Antal inlånade verk: 11 Hilda Hellström (skulptur)/Carolina Laudon (typsnitt)

Antal långivare: 2

Långivare var Gallery S Bensimon, Paris; Swarovski, Wat-tens samt konstnärerna.

I två tillfälliga utställningar *Nyförvärv* och *Ur moderna och samtida samlingen* visades under året 105 konstverk ur Göteborgs konstmuseums samling.

NYFÖRVÄRV

21 september 2013–2 februari 2014

Antal verk: 79

Antal konstnärer: 38

UR MODERNA OCH SAMTIDA SAMLINGEN

18 oktober 2014–6 januari 2015

Antal verk: 26

Antal konstnärer: 19

UTSTÄLLNINGSTURNÉ

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000 visades på Dunkers kulturhus under perioden 10 oktober 2014–15 februari 2015.

En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet visades på Zornmuseet, Mora under perioden 24 oktober 2014–8 mars 2015.

OMHÄNGNINGAR

Liksom tillfälliga utställningar är hängningar av samlingen ett fönster mot publiken där museets verksamhet och samling förmedlas. Då museet förfogar över samlingar från 1400-tal till nutid, svenskt och internationellt och olika medier från grafik, teckning, måleri och skulptur till fotografi, video och installationer, finns stora möjligheter att låta den samtida konsten föra dialog med den äldre.

Ett urval av museets stora samling hänger alltid framme i salarna med sina skilda delar som holländskt och flamländskt 1600-tal, 1700-talssamlingen, Düsseldorfmåleri, romantiken, dansk guldålder, den franska samlingen, Fürstenbergska galleriet, det nordiska 1880- och 1890-talsmåleriet, Göteborgskolorismen med mera. Genom omhängningar med oväntade möten och alternativa urval vill museet anlägga nya perspektiv på konsten. Omhängningar görs också i samband med utlån då egna eller inlånade ersättningsverk tillfälligt kan hängas upp. Eftersom museet lider brist på utrymmen för större tillfälliga utställningar används ofta Etagerna för utställningar, ett rum som annars är reserverat för den moderna samlingen. Då den moderna samlingen saknar ett fast utrymme har det varit angeläget att på andra sätt aktivera denna del av samlingen. Intendent Per Dahlström har varit ansvarig för omhängningarna.

De omhängningar som gjorts under året har alla haft samband med tillfälliga utställningsprojekt på museet. Under perioden 9 juli–19 oktober visades utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* i salarna 22, 23 och 24 på våning sex. Efter utställningens slut genomfördes en omhängning av de aktuella salarna. I stora drag behölls den tidigare dispositionen av rummen. Liksom tidigare visas nu svensk och nordisk konst från sekelskiftet fram till 1900-talets mitt. I sal 22 visas nordisk konst från 1890-talet, i sal 23 svensk modernism medan sal 24 presenterar

Matisseelever och Göteborgskolorism. Störst förändring innebar nyhängningen i sal 24, detta delvis beroende på ett stort utlån till en utställning på Liljevalchs konsthall med Vera Nilsons måleri. I den nya hängningen innebar detta att såväl Helmer Osslunds (1866–1938) stora målning *Höst-afton, Nordingrå* som Hilding Linnqvists (1891–1984) *Slussombygget* nu hänger framme.

I samband med utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* flyttades också Marcus Larsons (1825–1864) *Kustlandskap* (1860) ner från sal 13 till Stenahallen. Verket ersattes av Hans Fredrik Gudes (1825–1903) *Likfärd på Sognefjord*.

Perioden 21 september 2013–2 februari 2014 visade Göteborgs konstmuseum utställningen *Nyförvärv – Nya verk i samlingarna*. I huvudsak gjordes denna utställning i etagerorna, men en del av de utställda verken visades insprängda bland de historiska samlingarna där de på olika sätt kommenterade och gav nya perspektiv på de äldre verken. Efter att utställningen avslutades har flera av nyförvärven fått vara kvar. På våning sex visas till exempel i Fürstenbergska galleriet (sal 18) Fredrik Raddums (f 1973) skulptur *The Child* (2005) och i den franska samlingen (sal 29) hänger Helene Billgrens (f 1952) målning *second hand life* (2010). I rummet intill (sal 28) visas Daniel von Stürmers videoverk *Painted Video (Sequence 2–4)* från 2009. Bland målningarna i Barockhallen på våning fem visas Carolina Falkholts (f 1977) stora matta *Polstjärnan* liggande på golvet. I romantikrummet (sal 13) visas Lars Siltbergs (f 1968) ljud- och videoinstallation *Candle flames modulated by sound-waves* (1998–2001) och Inka Lindergård (f 1985) och Niclas Holmströms (f 1984) fotografier *Saga I och V* (2009).

I övrigt har endast mindre ändringar i museets fasta utställningar genomförts under 2014.

Göteborgs konstmuseum bedriver en bred pedagogisk verksamhet med allmänna visningar, lektioner för besökande skolklasser, uppsökande verksamhet, bokade gruppvisningar, specialvisningar och projekt för unga.

NYA SATSNINGAR

Pedagogiska satsningar i anslutning till *En målad historia*, uppsökande lektioner och utvärdering

Till Göteborgs konstmuseums stora forsknings- och utställningssatsning *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* knöts en pedagogisk del. Denna stöttades ekonomiskt av Kulturrådet och Näringslivsgruppen i Göteborg, och utgjorde den största satsningen för den pedagogiska verksamheten under 2014. Metodarbetet startade redan 2013 och under januari och februari 2014 provades de tekniska lösningarna ut: ett interaktivt mentometer-system för anonyma men ändå individknutna omröstningar i arbetet med värderingsfrågor tillsammans med skolelever och en pekskärm i utställningen där besökare fick möjlighet att ta ställning till samma frågor och få feedback på svaren. Mentometersatsen användes också i uppsökande lektioner en dag i veckan under mars till april samt under september, då konstpedagog Emelie Arendorff Runnerström besökte skolor i Göteborg såväl som i regionen.

Under utställningens gång utvärderades i vilken grad de effektmål som beskrivs inom utvärderingsspråket GLO (Generic Learning Outcomes) uppnåts. En konstpedagog delade ut enkäter och fanns på plats för diskussion. Intervjuer med enskilda besökare filmades. Visnings- och lektionssituationer dokumenterades också. Utvärderingsfrågorna besvarades av 455 elever. En överväldigande majoritet uppgav att lektionen hade väckt deras intresse och att de hade fått nya insikter. I relation till påståendet "Jag har fått några nya tankar om bilders roll i historieskrivningen"

i utvärderingen efter den interaktiva lektionen på museet, satte nittio procent av de svarande eleverna siffror mellan 3 och 5 på en femgradig skala, där 1 stod för "instämmer inte alls" och "instämmer helt". Att utställningen och lektionerna stimulerade till eftertanke framgick bland annat av följande reflektion i en av utvärderingarna: "Jag tror att bilderna har en viktig roll i att förklara och få oss att förstå många saker om historien eller kulturen, och att hjälpa oss att förstå människor också" (vuxen SFI-student).

Samarbete med Stadsbiblioteket

Under hösten genomfördes ett samarbete med Göteborgs stadsbibliotek i samband med att de delade ut serieboken *Amulett 1 – Stenväktaren* av Kazu Kibuishi till samtliga tredjeklasser i Göteborg. I anslutning till boken erbjöd vi en serieteckningslektion med samma namn, både som uppsökande lektion och som lektion på museet.

Syntolkade visningar

Under 2014 införde museet syntolkade visningar kvällstid två gånger per säsong, som ett komplement till de syntolkade visningar som hålls dagtid på måndagar.

Extra Torghandelsdag

Tillsammans med kulturförvaltningens museipedagoggrupp genomfördes den 13 maj en fortbildning för lärare om vad en museilektion respektive en museipedagog är, i Centrum för skolutvecklings lokaler och inom ramen för centrets återkommande forum Torghandel.

HBTQ-guide

Inför West Pride 28 maj–1 juni utarbetades en folder där ett HBTQ-perspektiv anlades på utvalda verk i museets samlingar. Under festivalen hölls visningar på temat, med queer tolkningar och uppmärksammande av genusstrukturer och heteronormer i konsten, konstmuseerna och samhället.

Ficklampsvisning i Göteborgs konstmuseum,
foto: Anna Spolander.

Kulturkollo i Lövgärdet

För andra året genomförde Fryshuset/Skapa min värld ett kulturkollo under vecka 25–28 i Lövgärdet, Angered, och för första gången medverkade Göteborgs konstmuseum vid tre tillfällen. Kollot vänder sig till barn i sju- till tolv-årsåldern som tillbringar sommarlovet hemma. En konstpedagog gästade kollot under två dagar och höll workshops medan tredje tillfället var förlagt till museet, då ett av kollots syfte är att barnen ska få bekanta sig med stadens kulturinstitutioner.

Bildspel i Fürstenbergska galleriet och Whispersutrustning i visningsverksamheten

Istället för att erbjuda allmänna visningar ett par gånger i veckan i samlingarna, utarbetades inför turistsäsongen ett bildspel med en introduktion till Fürstenbergska galleriet, som ett led i en ökad kunskapsförmedling kring museets samlingar. Texten lästes in på svenska och engelska. Inför utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* investerade museet i så kallad Whispersutrustning, ett guidesystem där åhörarna använder hörsnäckor, vilket gör det möjligt för visaren att tala i samtalston. Den nya tekni-

ken var särskilt uppskattad av personer med nedsatt hörsel samt av andra besökare i samma rum, som inte behövde bli störda av pågående visning.

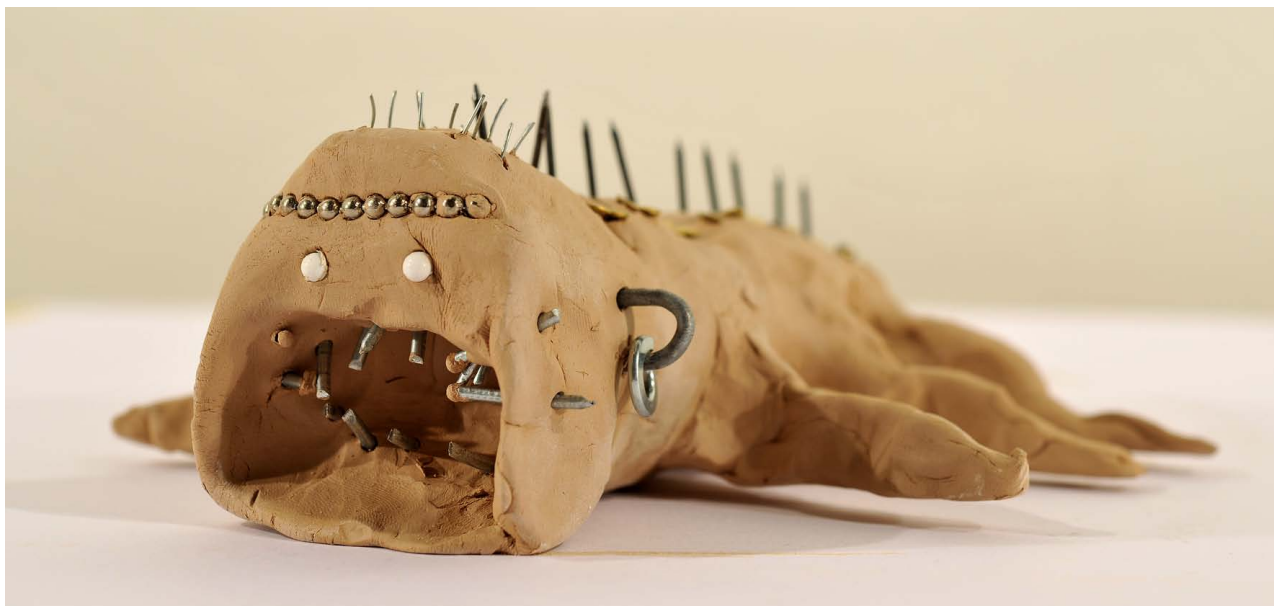
Ficklampsvisningar

Föranlett av den pågående utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth*, genomförde museet för första gången ficklampsvisningar under två kvällar på höstlovet för deltagare från nio år och uppåt. Ficklampsvisningarna med skräcktema, som ägde rum i utställningen och delar av samlingen, väckte stort intresse.

Fokusgrupper och GLO inför DIY – Gör det själv!

Efter sommaren påbörjades förarbetet inför *DIY – Gör det själv!*, en kommande utställning med tydlig inriktning på det egna skapandet och med unga i åldern 13–24 år som målgrupp. Förarbetet involverade intendenten för pedagogik Philippa Nanfeldt (projektledare), konstpedagogerna Emelie Arendorff och Freja Holmberg, registrator Kalle Andersson (GLO) och praktikant Frida Stenmark från Kulturprogrammet vid Göteborgs universitet. Under hösten gjordes research, projektplan med mera. Den grafiska formen togs fram av reklambyrån Raring som ett pro bono-uppdrag.

Arbetet med *DIY – Gör det själv!* grundade sig i hög grad på utvärderingsspråket GLO (Generic Learning Outcomes) och dess inriktning mot dialog med publiken och strävan efter att uppnå uppställda effektmål. Dessa effektmål är inriktade på kvalitativa resultat, som upplevelse, kunskapsförmedling och engagemang, istället för kvantitativa mått på antalet besökare. Museet utarbetade en reflektionsplan med effektmål, en uppställning av vad som behövdes ta reda på för att lyckas med att uppnå målen och vilka som skulle tillfrågas. Frågorna ställdes sedan i form av olika övningar (post-it-lappar, mind-maps, collage med mera), dels i samband med besök i sex olika skolklasser (årskurs sex på St Jörgen Fenestra på Hisingen och årskurs 3 på Rytmus-gymnasiet i centrala Göteborg), dels under två träffar på museet under kvällstid. Till de öppna träffarna kom unga som nåddes via utskick, däribland deltagare i ungdomsprojektet "Mitt konstmuseum". En GLO-baserad övning genomfördes också med museipersonalen under en arbetsplatsträff. Att planera för ett stort kreativt rum som skulle utgöra en blandning mellan verkstad och utställning, liksom att grunda projektet i ett konsekvent

Skräckskulptur i samband med utställningen *Skräckromantikens landskap*. Från Marcus Larson till Goth.

GLO-genomförande, innebar ett viktigt steg i Göteborgs konstmuseums utvecklingsarbete vad gäller pedagogik och tillgänglighet.

Ny lektionsbokningssida

Inför höstterminen investerade Göteborgs kulturförvaltning en ny webbplats för museielektioner, då den förra inte fungerade tillfredsställande. Adressen är densamma, www.museielektioner.se.

Studiebesök och gäster

Under året märktes en fortsatt efterfrågan från Göteborg & Co på visningar för utländska researrangörer och resejournalister. Fokus är genomgående den nordiska sekelskifteskunsten. Även studenter hör av sig inför eller under sitt uppsatsarbete för att få ta del av lektions- och specialvisningsverksamheten. Mentometern, liksom museets pedagogiska arbete med *En målad i historia* i stort, genererade flera studiebesök från Historiska museet och Nationalmuseum, liksom ett kurstillfälle på Critical Exhibition Studies arrangerad av Högskolan för design och konsthantverk i samarbete med Riksutställningar den 23 oktober. Visningar inom projektet "Möten med minnen" lockade kollegor från museer som befann sig i startgro-

parna av arbetet riktat mot personer med demens. Vetlanda museum besökte Göteborgs konstmuseum den 4 februari för att få en inblick i arbetet med utställningen *Barna Hedenhös och andra bilder av Bertil Almqvist* samt museets samling av barnboksbilder. Åbo akademi var på besök den 26 september för att ta del av museets pedagogiska arbete med samtidskonst. Dessutom tog museet emot ett studiebesök av museipedagoger från Lillehammers konstmuseum i Norge.

DEN PEDAGOGISKA VERKSAMHETEN I SIFFROR

Skollektioner: 577 varav 382 lektioner med verkstad, uppsökande, tillfällig satsning eller på annat vis att betrakta som en speciallektion. Övriga lektioner är baslektioner som stående erbjuds i samlingarna.

Bokade vuxengrupper: 155

Allmänna visningar: 96

Bebisvisningar: 15

Syntolkade visningar: 12

Möten med minnen-visningar: 18

Sagostund (Barna Hedenhös): 10

Höra & göra: 26

Lovaktiviteter: 16

Mitt konstmuseum: 17

Öppen verkstad för ungdomar och vuxna: 6

Kurstillfällen för Folkuniversitetet: 4 kurser, 40 tillfällen
(Konsthistoria på konstmuseet, två kurser à tio tillfällen
per termin: tisdag eftermiddag och onsdag kväll)

Lektioner

Lektioner med verkstadsdel och andra längre lektionspass erbjöds endast Göteborgsskolor. Samtliga lektioner för Göteborgsskolor finansierades av Göteborgs kulturnämnd. Övriga skolor betalade 350 kronor för en 45-minuterslektion. Under året erbjöds följande lektioner för förskola till och med gymnasium och folkhögskola:

Lektioner i samlingarna under en avgränsad period:

Porträtt i collage (med verkstad), Drömmar och verklighet (med verkstad), Serieworkshop (även som uppsökande).

Baslektioner i samlingarna:

Knattevisning för de yngsta, Detaljjakt, Barn i konsten, Gott och blandat, Bildanalys, Kvinnligt och manligt i konsten, Renässans, barock och rokok, Romantik och realism, Modernism, Nutida konst.

Lektioner i tillfälliga utställningar:

Kortfilmer på konstmuseet (Stefan Constantinescu), Barna Hedenhös, En målad historia, En målad historia – är bilden sann? (inklusive mentometeromröstningar, även som uppsökande lektion), En bild – en saga (En målad historia), Mellan verkligheter, Djupa rum (Mellan verkligheter), Vilka var van Gogh, Gauguin och Bernard? (Friction of Ideas), Måla som van Gogh, Gauguin och Bernard (med verkstad), Min verklighet (Friction of Ideas), Skräckromantikens landskap (även med verkstadsdelarna Skräckskulpturer eller Vem är du?), Är du rädd för spöken? (Skräckromantikens landskap).

Bokade vuxengrupper

Merparten av grupperna bokade *En målad historia*, Samlingarna (Fürstenbergiska galleriet/nordiskt sekelskifte eller Guldorn i samlingarna) eller *Friction of Ideas*. Sistnämnda utställning genererade dock färre bokningar än förväntat.

Konstpedagog Emelie Arendorff Runnerström håller visning inom projektet Möten med minnen.

Allmänna visningar, familjevisningar, bebisvisningar och syntolkade visningar

Visningarna ägde rum i de större tillfälliga utställningarna och i samlingarna.

Höra & göra (visning och verkstad)

på söndagar, lovaktiviteter

Verksamheten kopplades under året framför allt till de pågående utställningarna *Barna Hedenhös*, *Friction of Ideas* och *Skräckromantikens landskap*, men under våren var också klassiska tekniker (måleri, collage, skulptur) tema under en följd av söndagar.

Fortbildning för lärare, studiebesök av studenter

För fjärde året i rad genomfördes undervisning med föreläsning och seminarieuppgift för studenter på Kulturprogram-

mets andra termin under april. Intendenten för pedagogik övertog docent Bia Mankells tidigare uppdrag att föreläsa om museipedagogik.

Mitt konstmuseum

Fritidsverksamheten för ungdomar i åldern 13–24 är väl etablerad och involverar 10–15 ungdomar under träffarna varannan onsdag klockan 17–19. Vid de flesta träffar kommer någon eller några nya, medan många är återkommande. Innehållet är en blandning av teori och praktik, ofta med en samling med fika i Studion, då det aktuella ämnet presenteras med bilder på tv-skärm. Ett stående inslag är en konstnärsledd workshop med en på museet aktuell konstnär, till exempel i utställningsserien *I dialog med samlingarna*.

Följande träffar ägde rum under året:

19 februari: Mellan verkligheter

5 mars: En målad historia – mentometer och diskussion

19 mars: Måla som surrealisterna – automatism

2 april: Fritt skapande i studion

23 april: Utställning

7 maj: Konstnärsledd workshop

21 maj: Hängningshistoria och hemliga rum på museet

10 september: Filmvisning och eftersnack

24 september: Samarbete med Dynamo – vi pratar skräckromantik!

8 oktober: Hur mycket hinner vi med på 2 timmar? – snabb konsthistoria!

22 oktober: Praktiskt arbete inför utställningen

5 november: Fortsatt praktiskt arbete inför utställningen

19 november: Staffliutställning i entrén – vi ställer verken på plats!

22 november: Presentation av utställningen!

3 december: Konstnärsträff och avslutning för terminen

Öppen verkstad för vuxna

Utöver de sex verkstadstillfällena öppnades några av "Mitt konstmuseums" träffar för alla åldrar.

Praktikant och studiebesök

Den pedagogiska avdelningen handledde under åtta veckor från oktober till november praktikant Frida Stenmark från Kulturprogrammet vid Göteborgs universitet.

PROGRAM

SEMINARIER

Ingrepp. Internationellt seminarium om museer, samlingar och samtida konst och kultur

Hörsalen 26 maj

Medverkande: Dawn Kemp, curator, London; Emmajane Avery, Head of the Department of Learning, Victoria & Albert Museum, London; Helga Steppan, konstnär; Johanna Willenfelt, konstnär och doktorand i fri konst vid University of Cumbria i Storbritannien. Introduktioner av Isabella Nilsson, chef för Göteborgs konstmuseum, Lisa Sputnes Mouwitz, chef för Medicinhistoriska museet, Göteborg och Britta Söderqvist, enhetschef innehåll & lärande, Världskulturmuseet, Göteborg.

Att bjuda in utomstående att tolka samlingar är en pågående praktik som många museer ägnar sig åt. Konstnären, poeten, författaren eller forskaren bjuds in för att något nytt och annorlunda ska kunna tillföras museets verksamhet. Ett bra samarbete kan förändra synen på en samling, skapa angelägnare pedagogik, inspirera de inblandade, samt öka en utställnings relevans. Men ibland skapar relationen problem när krocken mellan skilda arbetssätt och ambitioner blir alltför påtaglig.

Seminariet syftade till att utforska olika aspekter av samarbetet mellan museer och konstnärer. Vilka möjligheter och utmaningar genererar dessa samarbeten? Seminariet samarrangerades av Göteborgs konstmuseum, Medicinhistoriska museet och Världskulturmuseet med stöd från AiR, Västra Götalandsregionen.

Bilden av svensken. Från historiemåleri till mångkultur

Hörsalen 25 september

Moderator: forskningsledare Kristoffer Arvidsson, Göteborgs konstmuseum

Medverkande: Kristoffer Arvidsson, forskningsledare

vid Göteborgs konstmuseum; Tomas Björk, professor i konstvetenskap vid Stockholms universitet; fil. dr Peter Ericsson, forskare vid Uppsala universitet; Jeff Werner, professor i konstvetenskap vid Stockholms universitet; fil. dr Louise Wolthers, forskare vid Hasselbladstiftelsen.

Vilken roll spelade 1800-talets historiemåleri i skapandet av en svensk identitet? Vilka inkluderande eller exkluderande bilder av svenskar finns i dagens mångkulturella samhälle? Ligger den svenska identiteten fortfarande i kungarnas historia, den blonda hårfärgen, naturen eller något annat?

Göteborgs konstmuseum har under "supervalåret" 2014 granskat och diskuterat föreställningar om svenskhet i två medialt uppmärksammade projekt, utställningen och forskningsprojektet *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* och forskningsprojektet *Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur* (Skiascope 6).

För att både fortsätta och sammanföra diskussionerna kring de båda projekten bjöd Göteborgs konstmuseum in till ett seminarium om bilden av svensken, hur den skapats och förändrats i modern tid.

Forskare från de båda projekten medverkade i seminariet som spände från Gustaf Cederströms målning *Karl XII:s likfärd* till tv-serien *Hammarkullen*. Diskussionen vidgades genom internationella exempel på manifestationer av nationell stolthet i form av fotografier från mänlandningen 1969.

Publikutveckling från A till Ö

Seminarium anordnat av Kultur i Väst och Producentbyrån i samarbete med Göteborgs konstmuseum

Hörsalen, etagen och studion 13 november

Moderator: Niels Righolt från CKI (Center for Kunst & Interkultur i Köpenhamn) Medverkande: Ingrid E Handeland från Norsk Publikumsutvikling; Kristin

Danielsen bibliotekschef från Oslo; Heather Maitland och

Lisa Baxter, ledande brittiska konsulter som föreläser och håller i varsin workshop om publikutveckling; Anna Hyltze, enhetschef utställningar, samlingar och pedagogik vid Göteborgs konstmuseum; Ulrika Lind, strateg och verksamhetsutvecklare; Sine Tofte Hannibal, verksamhetsledare för Dansk Komponistforening; Catherine Nysaether, informationschef för Ultima – Oslo Contemporary Music Festival; Elin Rosentröm och Magnus Lemark från Kulturrådet och Dag Rosenqvist, producent och kommunikatör på Producentbyrån i Göteborg.

Seminariet tog sin utgångspunkt i frågan hur kulturinstitutioner kan arbeta med att förnya och bredda sin publik genom att titta på den egna verksamheten ur nya synvinklar. Här visades exempel på hur museer, genom forsknings-samarbeten, dialog- och residensprojekt med inbjudna konstnärer, fört in alternativa röster i det curatoriska arbetet och diskuterat hur samlingarna kan visualiseras, förstås och utforskas.

FÖREDRAG VID GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Föreläsningar och seminarium inom kursen *Det kommunicerande rummet*, del av Kulturvetarprogrammet, Göteborgs universitet:

Utställningen som projekt

Intendent Per Dahlström
Röhsska museet 1 april

Museipedagogik och konstpedagogik på Göteborgs konstmuseum

Intendent Philippa Nanfeldt
Hörsalen 8 april och 23 april

Urvalsprocesser i museisamlandet. Inköpsprocessen, donationer, magasin och gallring.

Intendent Per Dahlström
Röhsska museet 29 april

Introduktion till ämnet konservering

Målerikonservatorer Petra Waern och Malin Borin
Hörsalen 7 maj

Konservatorn och museet

Målerikonservator Malin Borin
Hörsalen 13 maj

Registrering, katalogisering och etik på museer

Föremålsregistrator Kalle Andersson
Hörsalen 13 maj

”En målad historia. Nya perspektiv på 1800-talets historiemåleri”, föreläsningsserie under tre onsdagar vårvintern 2014 i samarbete med Folkuniversitetet i Göteborg, i anslutning till utställningen och forskningsprojektet *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*:

Projicerad historia på duk i vittnens närvaro.

Karl XII:s likfärd och filmiskt berättande

Mats Jönsson, docent i filmvetenskap vid Lunds universitet
Hörsalen 26 februari

Historiemåleriets tradition, metod och mottagande

Tomas Björk, professor i konstvetenskap vid Stockholms universitet
Hörsalen 12 mars

Historiemåleriets affektiva intensiteter

Fil. dr Astrid von Rosen, lektor i konst- och bildvetenskap vid Göteborgs universitet
Hörsalen 19 mars

Föreläsningsserie i anslutning till utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* i samarbete med Folkuniversitetet i Göteborg:

Skräckens lustfyllda rum i litteratur och film från 1760 till idag

Yvonne Leffler, professor i Litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet
Hörsalen 12 november

Marcus Larsons romantiska landskap

Fil. dr Kristoffer Arvidsson, forskningsledare vid Göteborgs konstmuseum
Hörsalen 19 november

FÖREDRAG FÖR KONSTMUSEETS VÄNNER

Vårens konstkurs där konstmuseets medarbetare föreläste för vänföreningen hade tema *Historia – Drömmar och verklighet* med följande föredrag:

Franskt historiemåleri – nyklassicism och romantik

Utställningskoordinator Britt-Marie Widén
Hörsalen 24 och 25 februari

Larger than life!

Historiska monument och monumentala konstverk

Intendent Johan Sjöström
Hörsalen 3 och 4 mars

Historiemåleriets historia

Intendent Per Dahlström
Hörsalen 10 och 11 mars

Bilden av drottning Kristina

Intendent Eva Nygårds
Hörsalen 17 och 18 mars

Historiskt inkorrekt – men ganska kul!

Konstpedagog Freja Holmberg
Hörsalen 24 och 25 mars

Upp till kamp. Från bombastiska bataljmålningar till subversiva skildringar av civilt motstånd

Enhetschef Anna Hyltze
Hörsalen 31 mars och 1 april

Mellan verkligheter

Gästföreläsare dr Niclas Östlind, huvudcurator för Mellan verkligheter, en utställning i samarbete mellan Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center
Hörsalen 7 och 8 april

Höstens konstkurs där konstmuseets medarbetare föreläste för vänföreningen hade temat "Inre och yttre landskap" med följande föredrag:

I huvudet på Vanessa Baird – från upprorisk Guldlock till självbiografiskt vardagsliv

Enhetschef Anna Hyltze
Hörsalen 29 och 30 september

Émile Bernard – Om linjen, formen och färgens inneboende symbolik

Intendent Eva Nygårds
Hörsalen 6 och 7 okt

Konstnären som geni och andra myter

Intendent Philippa Nanfeldt
Hörsalen 13 och 14 oktober

Charlotte Gyllenhammar – bakom kulisserna i utställningsarbetet

Enhetschef Anna Hyltze
Hörsalen 3 och 4 november

Döden i vitögat – om det kusliga i samtidskonsten

Konstpedagog Emelie Arendorff
Hörsalen 10 och 11 november

Blicken, skräcken och det Reala

Konstpedagog Johannes Nordholm
17 och 18 november

Marcus Larson och skräckromantiken

Per Dahlström, intendent för samlingarna, Göteborgs konstmuseum
Hörsalen 24 november

Marcus Larsons romantiska landskap

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Hörsalen 25 november

FÖREDRAG UTANFÖR GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Forskningsprojekt vid Göteborgs konstmuseum

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Anförande på seminariet *Ekonomisk forskning och museer*, Göteborgs stadsmuseum 5 februari

The Deciders: Curating Photography

Föreläsning och panelsamtal med Corey Keller, San Francisco Museum of Modern Art; Dr. Nissan Perez, Shpilman Institute for Photography, Tel Aviv; Jeff Rosenheim, The Metropolitan Museum of Art, New York och moderator Lyle Rexer, inom ramen för AIPAD (The Association of International Photography Art Dealers)
Intendent Johan Sjöström
Hunter College, The City University of New York, USA 12 april

Digitization and Visualization of Arosenius. A Case Study

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Anförande vid seminariet Frank Forum med fokus på skapandet av kritiska arkiv
Glashuset, Akademin Valand, Göteborg 13 maj

Berättargrepp i 1800-talets svenska historiemåleri

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Enheten för medier, estetik och berättande, Institutionen för kommunikation och information, Högskolan i Skövde 16 september

Mellan verkligheter

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Föreläsning i utställningen *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000*, Dunkers kulturhus, Helsingborg 11 oktober

Ivar Arosenius

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson
Arkiven i det digitala, det digitala i arkiven, konferens arrangerad av Critical Heritage Studies, Göteborgs universitet, Humanisten 11 november

UTSTÄLLNINGSSAMTAL

Parallellt begär.

Ett samtal om konstnären Stefan Constantinescu filmer

Samtal i utställningen mellan Peter Jansson, psykoanalytiker och doktorand i filosofi och Johannes Nordholm, psykolog och konstpedagog. Samarrangemang mellan Göteborgs konstmuseum och Göteborgs Förening för Filosofi och Psykoanalys. Nedre etaget 29 januari

Weld Company framför verket *Unfolding* i *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000*.

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000

Konstnärssamtal i samband med utställningen med fotograferna Stina Brockman, Kent Klich, och Catharina Gotby. Samtalsledare: curator Dragana Vujanovic, Hasselblad Center och intendent Johan Sjöström Göteborgs konstmuseum. Hörsalen 2 april

MUSIK/DANS/LYRIK

Weld Company

Weld Company gjorde nedslag på Hasselblad Center och Göteborgs konstmuseum i utställningen *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000*, där de framförde verket *Unfolding*, ett platsspecifikt dansverk av Anna Koch som visades för första gången inom ramen för festival:display på Moderna Museet 2011.
Stenahallen och Hasselblad Center 7 maj

Konsert

Åtta blåsare från improvisationsutbildningen vid Högskolan för scen och musik, spelade till konst och rum under ledning av Anders Hagberg, Högskolan för scen och musik.
Våning sex 14 maj

Konsert med Martin McFaul med gäster i Mellanetaget under Kulturnatta.

Kulturnatta

Art Of Spectra med en för kvällen speciell version av danssolot Cell #1 med nyskriven musik och visuals. Dans: Ulrika Fernqvist. Trumpet: Staffan Svensson, Övre etaget.

Poesi och prosa, uppläsning av Lotta Lotass och Fredrik Nyberg, våning fem.

Konsert med Martin McFaul med gäster, Mellanetaget.
10 oktober

VERNISSAGER

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000

Göteborgs konstmuseum, Stenahallen och Hasselblad Center
8 februari
Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal och Bo Myrman, VD på Hasselbladsstiftelsen, utställningen presenterades av curator Niclas Östlind, Akademien Valand

En målad historia

Svenskt historiemåleri under 1800-talet

Etagerna 22 februari
Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av Sven-Eric Liedman, professor emeritus i idéhistoria vid Göteborgs universitet, intendent Per Dahlström presenterade utställningen

Friction of Ideas

van Gogh, Gauguin, Bernard

Etagerna 19 juli
Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av Anne-Birgitte Fonsmark, museichef Ordrupgaard, intendent Per Dahlström presenterade utställningen

I dialog med samlingarna

Michael Johansson och Sofia Änghede

Fürstenbergska galleriet och Skulpturhallen 11 april
Invigningstal av enhetschef Anna Hyltze

Vanessa Baird

Stenahallen 28 maj

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av generalkonsul Jan Andréasson, Kgl norsk generalkonsulat Göteborg, enhetschef Anna Hyltze presenterade utställningen

Skräckromantikens landskap.

Från Marcus Larson till Goth

Stenahallen 20 september

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av Lars Lilliestam, professor i musikvetenskap vid Göteborgs universitet, intendent Per Dahlström presenterade utställningen

Sten A Olssons Kulturstipendium 2014.

Carolina Laudon och Hilda Hellström

Nedre etaget 6 december

Invigningstal av museichef Isabella Nilsson, intendent Johan Sjöström presenterade utställningen

BOKRELEASE

Release för *Samlingen. Göteborgs konstmuseum*, tal av museichef Isabella Nilsson och forskningsledare Kristoffer Arvidsson, Göteborgs konstmuseum, entrén 19 februari

SPECIALVISNINGAR

En målad historia och GLO

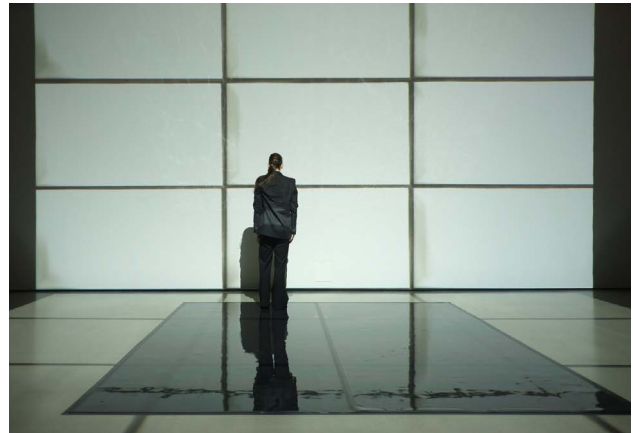
Enhetschef Anna Hyltze och föremålsregistrator Kalle Andersson

Visning för besökande från Järfälla kommun, Etagerna 8 maj

En målad historia

Enhetschef Anna Hyltze med flera

Möte med anställda från Historiska museet i Stockholm på besök, sammanträdesrummet 26 augusti

Föreställning med Art of Spectra i Stenahallen under Kulturnatta.

En målad historia

Konstpedagog Emelie Arendorff Runnerström, forskningsledare Kristoffer Arvidsson, enhetschef Anna Hyltze
Presentationer för personal från Nationalmuseum i Stockholm på besök, sammanträdesrummet och Nedre etaget 17 september

Skräckromantikens landskap

Enhetschef Anna Hyltze

Visning av utställningen för personal från Bohusläns museum, Stenahallen 26 september

Forskning vid Göteborgs konstmuseum

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson

Föreläsning för personal på besök från Dunkers Kulturhus, Sammanträdesrummet 21 oktober

Forskning vid Göteborgs konstmuseum

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson föreläste för besökande studenter från kursen Critical Exhibition Studies, som ges vid Högskolan för design och konsthantverk, sammanträdesrummet 23 oktober

INFORMATION

OGH MARKNADSFÖRING

För att nå ut med museets verksamhet till olika publikgrupper arbetar Göteborgs konstmuseum aktivt med marknadsföring i ett flertal kanaler. Avdelningen för information och marknadsföring består av en informatör och en marknadsförare vilka ansvarar för planering och genomförande av kampanjer vid större utställningar, marknadsföring av museets samlingar, programverksamhet och övrig riktad verksamhet. Avdelningen arbetar även med intern information, ansvarar för museets webbplats samt presskontakter och annonsering.

Press

Kontinuerlig mediebevakning görs av företaget Opoint, som även rapporterar blogginlägg och övrig webbpublicering. Göteborgs konstmuseum har under 2014 haft medietäckning med 402 publicerade artiklar i dagspress, landsortspress och fackpress. Göteborgs konstmuseum och dess utställningar har getts stort utrymme i pressen och bilden av museet har överlag varit mycket positiv, även i recensionsmaterialet. Exempelvis utnämndes *En målad historia. Svenskt måleri under 1800-talet* till årets bästa utställning i Dagens Nyheter.

Dagspress som bevakat museet under året är bland annat *Dagens Nyheter*, *Göteborgs-Posten*, *Metro* och *Svenska Dagbladet*. Exempel på större artiklar (uppslag och helsidor) "Hjältekungar banade väg för den blonda svenskheten" (*Dagens Nyheter* 2014-05-08), "Osynliga vita män" (*Göteborgs-Posten* 2014-05-28), "Hårdrock och skräckromantik" (*Göteborgs-Posten* 2014-10-08), "Mörkermakt med hisnande visioner" (*GT/Expressen* 2014-11-01), "Mer ödesmättat än skrämmande" (*Svenska Dagbladet* 2014-10-01). Utöver artiklar i tryckt press har Göteborgs konstmuseum också haft 372 digitala träffar.

Webbplats

Under 2013 hade Göteborgs konstmuseum 91 588 unika träffar på hemsidan. 2014 ökade antalet till 124 303 unika träffar.

Sociala medier

En kampanj på Facebook i samband med utställningen *Friction of Ideas: Gauguin, van Gogh, Bernard* ledde till en ökning på över 60 procent av antalet följare av Göteborgs konstmuseum. Museets öppnade också ett Instagramkonto, som till en början drivs av projektgruppen för DIY – Gör det själv. Under 2015 kommer arbetet med Instagram att integreras i museets övriga marknadsföring.

Annonsering

Annonsering av Göteborgs konstmuseums utställningar har under året skett i dagspress, riktade magasin inom konst samt mot turism. Exempel på annonsering i dagspress är *Göteborgs-Posten*, *Metro*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* samt lokaltidningar i Västra Götalandsregionen. Inom kategorin populärpress har Göteborgs konstmuseum annonserat i *Paletten*, *Konstperspektiv* och *Nöjesguiden*. Museet har vidare, inom kategorin övrigt/turism, annonserat i *Resmål*, *Kupé*, Turistkartan Göteborg och Stena Lines turistkarta. Göteborgs konstmuseum syns även i ett antal kalendarier och guider som till exempel Svenskt kulturarv, *Artlover*, *Konstkalendern*, *Konst i Göteborg*, *goteborg.com* samt GP-Guiden.

Marknadsföring

Marknadsföring av årets åtta utställningar innefattar utskick av vernissagekort, nyhetsbrev, digitala utskick till högskolor och universitet inom fältet konst och kultur, inlägg på Facebook, uppdatering av hemsida och plasmaskärm i entrén samt annonsering i dagstidningar och riktade magasin. Programpunkter riktade till allmänheten har främst marknadsförts i museets folder, på museets webbplats och plasmaskärm men även genom inlägg på Facebook samt i viss mån genom annonsering. Under utställningarna *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*; *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard*

Annons för utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth*.

och *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* genomfördes extra satsningar gällande information och marknadsföring.

Utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* marknadsfördes utomhus på fasadvepa samt genom en kampanj i lokaltrafiken. Tryckta annonser publicerades främst i *Göteborgs-Posten* och *Metro*. De

kompletterades med annonser i utvalda dagstidningar i Västra Götalandsregionen samt i magasin med en konst- och kulturintresserad målgrupp som *Paletten* och *Konstperspektiv*. I samband med Turmässan i Göteborg syntes kampanjen digitalt utanför Svenska mässan samt som annons i magasinet *Resmål*. Utställningen marknadsfördes också med distribution av flyers och affischer till bibliotek och kulturhus i Göteborg och skyltning på Göteborgs turistbyrå.

Under utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* gjordes en större satsning på marknadsföring för att nå ut i centrala Göteborg samt i Västra Götalandsregionen. Som exempel kan nämnas Stadstavlor i centrum, vepor på Kungssportsavenyen, digital annonsering vid Korsvägen, annonser i spårvagnstrafiken, bland annat på spårvagnarnas utsida, digital reklam på Västtrafiks pendeltåg, annonser i tryckta medier och på webben, annonser i dagspress (*Göteborgs-Posten*, *Metro*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet*) och riktade magasin (*Faktum*, *Konstperspektiv*, *Nöjesguiden*, *Paletten*, *Scan Magazine*). Under turistsäsongen kompletterades kampanjen med annonser i resemagasin (*Busstidningen*, *Kupé*, *Resmål*) samt digital annonsering på Göteborgs flygplatser.

Till utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* skedde en större satsning riktad mot en yngre målgrupp. Som exempel kan nämnas direktutskick till fritidsgårdar i Göteborg, annonsering i gratismagasin med en yngre målgrupp (*Caffa* och *Nöjesguiden*) samt riktade utskick till studenter genom Metrostudent.

Övrigt

Tillsammans med eventansvarig har det tagits fram en ny folder för att marknadsföra museets lokaler för uthyrning.

Ett samarbete under utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* med Göteborg & Co och festivalen Gothenburg Sound Festival resulterade ibland annat i inlägg på respektive hemsida och Facebooksida samt inlägg på Kizz-fanpage och Dark Tranquillitys Facebooksida.

Forskningsavdelning instiftades 2008 med finansiellt stöd under tre år av Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur. Avsikten var att bygga upp ett dynamiskt forskningscentrum i samarbete med det omgivande vetenskapssamhället för att bedriva forskning om och kring museet. Det handlar bland annat om att ur en samtida synvinkel undersöka och granska samlingarna, fördjupa kunskaperna om Göteborgs konstliv och berika utställningsverksamheten med fördjupande studier och kritiska perspektiv.

Forskningen bedrivs i mindre eller större projekt som involverar museets forskare och därutöver externa forskare från Sverige eller utlandet. I vissa projekt medverkar även museets intendent, exempelvis i anslutning till utställningar vid museet. Karaktären på projekten varierar från konsthistoriska eller museologiska undersökningar av samlingen och museet till tvärvetenskapliga projekt som med en kritisk utgångspunkt behandlar aktuella teman inom fältet visuell kultur. Ofta förenas dessa perspektiv och angreppssätt i ett och samma projekt.

Forskningsresultaten tillgängliggörs genom publikationer, utställningar, konferenser, föredrag och på museets webbplats. Forskningsavdelningen producerar skriftserien *Skiascope* samt forskningsbaserade kataloger och böcker som anknyter till samlingen eller utställningar vid museet. Därutöver redigerar forskningsavdelningen museets årstryck. Avdelningen arbetar också med grundforskning kring samlingen som tillgängliggörs genom webbkatalogen Sök i samlingen.

Under året har tre större projekt avslutats: en omfattande bok som presenterar museets samling, *Samlingen. Göteborgs konstmuseum*, den forskningsbaserade utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* samt *Skiascope 6. Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur*. Samtidigt har två ny projekt påbörjats, ett om konstmuseiarkitektur och ett om 1700-talets visuella kultur.

FORSKNINGSPROJEKT

En målad historia

Till utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* publicerades en forskningsbaserad katalog där sju externa forskare från olika discipliner medverkade. Utställningen och forskningsprojektet var resultatet av ett samarbete med Nationalmuseum i Stockholm, som bland annat stod för inlån till utställningen och medverkade i forskarseminarier. Forskningsprojektet samordnades av forskningsledare Kristoffer Arvidsson, som också var redaktör för katalogen.

Historiemåleri var en framträdande genre i 1800-talets konstliv, rankad som den mest betydande i tidens genrehierarki, vilken upprätthölls genom konstakademiernas undervisningspraktik. Med opponenternas krav på reformering av den svenska Konstakademiens undervisning under 1880-talet och modernismens intåg i början av 1900-talet, kom historiemåleriet alltmer att betraktas som en föråldrad genre. Som en följd av detta har historiemåleriet haft en marginaliserad position i konsthistorieskrivningen och sällan uppmärksammats genom utställningar på museerna.

1800-talets konst och konstsyn har varit föremål för ny forskning och mindre förutfattad behandling de senaste decennierna. Istället för att överta modernismens estetiskt dömande attityd har forskare velat undersöka dess uttryck och förutsättningar. Samtidigt har samtidskonsten åter närmats sig narrationen. Ändå har historiemåleriet förblivit tämligen osynligt, trots att det upptar en stor plats i ett kollektivt medvetande. Med projektet vill museet visa bilder som sällan ställts ut, söka ny kunskap och anlägga nya perspektiv på materialet och ställa det i relation till en vidare visuell kulturproduktion, inkluderande film och krigsfotografi från senare tid.

I museets arbetsgrupp ingick intendent Per Dahlström (curator för utställningen), forskningsledare Kristoffer Arvidsson (katalogredaktör), museichef Isabella Nilsson, enhetschef

Anna Hyltze och intendent Philippa Nanfeldt. Från Nationalmuseum ingick intendent Eva-Lena Bergström, enhetschef utställningar Per Hedström, intendent konstpädagogik Veronica Hejdelind och intendent Carl-Johan Olsson.

En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet skapades som en utställning, ett pedagogiskt projekt och ett forskningsprojekt. Tanken var att integrera alla dessa delar i varandra så att forskningen inte skulle komma in efteråt utan ligga till grund för utställningen. Utifrån diskussioner i arbetsgruppen kontaktades sju externa forskare från olika ämnesdiscipliner, vilka därefter medverkade i forskarseminarier. Idén var att försöka närma sig det svenska historiemåleriet utifrån ett ämnesöverskridande perspektiv. Därför involverades inte bara konstvetare utan också en historiker, en filmvetare samt forskare med inriktning mot fotografi och teater. Syftet med forskarseminarierna var att skapa en gemensam diskussion kring ämnet och att ge kritik på idéer och textavsnitt för att på detta sätt utvinna maximalt ur den samlade kompetensen.

Resultaten av forskningsprojektet publicerades i en forskningsbaserad utställningskatalog som sju djuplodande essäer och en inledande text av redaktören, tillsammans med ett rikt bildmaterial, dels från utställningen, dels med kompletterande bilder utifrån texterna.

I sin inledande text berörde Arvidsson det svenska historiemåleriets visuella retorik och frågan om dess eventuella fortlevnad. Historiemåleriet har nedvärderats för att det är realistiskt, berättande, teatralt och sentimentalt men har av samma skäl levt vidare i populärkulturens visuella kultur utanför den moderna konsten, exempelvis i film, fotografi, tecknade serier och tv-spel, liksom i skolans läroböcker. Projektet syftade till att närma sig historiemåleriet utan modernismens estetiskt dömande ögon men likväl med en kritisk blick på historiemåleriets ideologiska laddning. Här ville museet dra en parallell till hur dagens fotografi skapar bilder av samtidshistorien med en liknande retorik.

Konstvetare Tomas Björk, professor vid Stockholms universitet, skrev om historiemåleriets tradition, produktionsvillkor och spridning. Konstvetare Maria Görts, avdelningschef Medier vid Högskolan Dalarna, stod för en studie om historiemålets ställning vid Konstakademien och prisämnenas roll i utbildningen. Historiker Peter Ericsson, lektor vid Stockholms universitet, undersökte den politiska, ideologiska och historiska bakgrunden till det svenska historie-

Annons för utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*.

måleriet med fokus på bilden av Karl XII, medan filmvetare Mats Jönsson, docent vid Lunds universitet, analyserade kopplingar mellan historiemåleri och film med avseende på berättargrepp. Konstvetare Nina Weibull, förste intendent vid Stockholms universitets konstsamlingar, skrev om Johan Fredrik Höckert som historiemålare, och konstvetare Astrid von Rosen, lärare och forskare vid Göteborgs universitet, utforskade relationen mellan historiemåleri och teater. Slutligen skrev konstvetare Louise Wolthers, forskare vid Hasselbladstiftelsen, Göteborg, om bilderna från mänlandningen 1969 som uttryck för ett modernt historiemåleri där fotografiet fungerar som bevis, vittne och propaganda.

Forskningsprojektet finansierades genom stöd från Torsten Söderbergs Stiftelse. Katalogen stöddes av Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Berit Wallenbergs Stiftelse, Kungliga Patriotiska Sällskapet samt Wilhelm och Martina Lundgrens Vetenskapsfond 1.

Under utställningsperioden genomfördes en föreläsningsserie där tre av forskarna ytterligare utvecklade sina tankegångar: Mats Jönsson den 26 februari, Tomas Björk den 12 mars och Astrid von Rosen den 19 mars. Föreläsningarna arrangerades i samarbete med Folkuniversitet i Göteborg och var öppna för allmänheten och utan inträdesavgift. Forskningsprojektet följdes även upp av ett öppet seminarium den 25 september.

Utställningen och forskningsprojektet fick stort utrymme i media och övervägande positiv kritik och utnämndes till årets bästa utställning i *Dagens Nyheter*. "Denna utställning är årets ögonöppnare. Tillsammans med tvärvetenskapliga katalogtexter och antologin 'Blond och blåögd' påvisas hur 1800-talets historiemåleri och rasbiologi formade en nationell identitet, med föreställningar om svenskhet som frodas än idag", skriver Birgitta Rubin bland annat (*Dagens Nyheter* den 11 december). Utställningen lockade en delvis ny publik av historiskt intresserade som i hög utsträckning tog del av forskningsprojektet.

Exempel på press:

Lars Vilks, "1809: Farlig konst", *vilks.net* 2014-03-02, <http://www.vilks.net/2014/03/02/1809-farlig-konst/>.

Nils Forsberg, "I fädrens spår", *Expressen* 2014-03-05.

Mikael Olofsson, "Mytologiska bilder", *Göteborgs-Posten* 2014-03-14.

Inger Landström, "Roligt, tankeväckande, förtäta", *Borås Tidning* 2014-03-16.

Erling Öhrnell, "Målningarna som skulle skapa nationens historia", *Proletären* 2014-03-20.

Joanna Persman, "Småtråkigt om stordåden", *Svenska Dagbladet* 2014-03-20.

Mikaela Blomqvist, "Skevt bild i konstmuseet", *Nöjesguiden* 2014-04-02.

Måns Hirschfeldt, "Ett befriat historiemåleri på Göteborgs konstmuseum", *Kulturnytt, Sveriges Radio P1* 2014-04-24.

Birgitta Rubin, "Hjältekungar banade väg för den blonda svenskheten", *Dagens Nyheter* 2014-05-08.

Henrik Johansson, "Från romantik till realism", *Arbetaren* 2014-05-30.

Birgitta Rubin, "Konsten tar sig an tidens ödesfrågor", *Dagens Nyheter* 2014-12-11.

Birgitta Rubin, "Kamp om representation skapar friktion", *Dagens Nyheter* 2015-04-16.

Gert Z Nordström, "När konsten tjänade nationalstaten", *Konstperspektiv* nr 3 2014.

"Ett forskningsprojekt och två museer", *Kulturens Värld* nr 2014.

Skiascope 6

I april lanserades det sjätte numret av *Skiascope*, Göteborgs konstmuseums skriftserie som redigeras av forskningsavdelningen med forskningsledare Kristoffer Arvidsson som redaktör. Jeff Werner, professor vid Stockholms universitet och tidigare forskningsledare vid museet, bjöds in som författare och gästredaktör för detta nummer, i vilket vithetsperspektiv anläggs på visuell kultur i Sverige.

Skiascope 6. Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur granskar hur svenskhet gestaltas i bild. Med utgångspunkt i frågan hur det kommer sig att det finns föreställningar om ett "svenskt" utseende, att det går att se på skinnet och håret vem som är svensk, närmar sig Jeff Werner olika visuella representationer av svenskhet. I sex essäer undersöker han hur det gick till när svensken blev blond och blåögd. Werner visar hur vissa kroppsliga drag kom att fästas vid nationaliteten svensk samt hur föreställningar om svenskt utseende upprätthålls i bilder, design och arkitektur. I en kompletterande essä undersöker Tomas Björk, konstvetare och professor vid Stockholms universitet, hur bilden

Boken *Skiascope 6. Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur.*

av "de Andra" formades i den svenska orientalismens bildvärld under 1800-talet.

Fokus i boken riktas mot dem som ser sig som normala men som är ytterst känsliga för hur andra avviker, med en främmande accent, mörk hudfärg eller andra vanor, men samtidigt är blinda för sitt eget sätt att tala, se ut och vara. Tv-serien *Hammarkullen*, vykort från Slottsskogen, Anders Zorns nakna flickor och Elsa Beskows Putte i blåbärsskogen är några exempel som studeras. Dessutom granskas bilden av Orienten i 1800-talets bilder som en projektionsyta för den borgerliga mannens såväl våta drömmar som värsta fasor.

Skiascope 6 gavs ut våren 2014 med stöd av Sten A Ols-sons Stiftelse för Forskning och Kultur och Kungl. Patriotiska Sällskapet. *Skiascope 6* presenterades den 1 april på en release vid Stockholms universitet med föredrag av författarna, samt den 25 september på ett seminarium vid Göteborgs konstmuseum, även då med föredrag av författarna. *Skiascope 6* har genererat osedvanligt mycket uppmärksamhet i pressen.

Exempel på press:

Simon Löfroth, "Svensken blev blond först på 1800-talet", *Svenska Dagbladet* 2014-03-26.

Marcus Priftis, "Blåögt blonda feberdrömmar", *Svenska Dagbladet* 2014-04-01.

Victoria Greve, "När svenskarna blev blonda och blåögd", *Kulturnytt, Sveriges Radio P1* 2014-04-02.

Victoria Greve, "Den blonda och blåögd myten", *Sveriges Radio P1* 2014-04-04.

Thomas Steinfeld, "Die Blauäugigen. Schwedens Rechtspopulisten setzen auf das Ideal des blonden Nordländers – eine moderne Erfindung", *Süddeutsche Zeitung* 2014-04-08.

Joachim Sundell/TT, "När svensken blev blond och blåögd", *Dagens Nyheter* 2014-04-28.

Joachim Sundell/TT, "När svensken blev blond och blåögd", *Sydöstran* 2014-04-29.

Birgitta Rubin, "Hjältekungar banade väg för den blonda svenskheten", *Dagens Nyheter* 2014-05-08.

Lars Vilks, "1844: Vitt, vitt, vitt", *vilks.net*, 2014-05-15, <http://www.vilks.net/2014/05/15/1844-vitt-vitt-vitt/>.

Sinziana Ravini, "Osynliga vita män", *Göteborgs-Posten* 2014-05-28.

Malin Lindroth, "Myten om den blonde, blåögde svensken", *GT* 2014-05-30.

"Hur svensken blev blond och blåögd", *Nättidningen Svensk historia*, <http://www.svenskhistoria.se>, 2014-06-01, <http://www.svenskhistoria.se/bocker.aspx?newsid=4294>.

"Det har inte alltid varit viktigt att vara blond och blåögd", *Sveriges Radio P1* 2014-06-09.

J. V., "Skiascope 6. Blond and Blue-Eyed: Whiteness, Swedishness, and Visual Culture", *Burlington Magazine* CLVI, september 2014, s. 613.

Birgitta Rubin, "Birgitta Rubin: Konsten tar sig an tidens ödesfrågor", *Dagens Nyheter* 2014-12-11.

Jeff Werner intervjuades i *Sveriges Televisions* program "Gomorrön Sverige" 2014-04-29.

Boken om samlingen

I början av året lanserades *Samlingen. Göteborgs konstmuseum* – en omfattande bok om museets samling som ger läsaren möjlighet att lära känna en av Nordens främsta konstsamlingar på djupet genom ett rikt bildmaterial i kombination med längre och kortare essäer. Göteborgs konstmuseum har en framstående samling av nordisk konst kring sekelskiftet 1900, mycket tack vare den till museet testamenterade privatsamlingen i Fürstenbergsska galleriet. Museet har även en av de främsta samlingarna med nordiska kolorister, däribland Göteborgskoloristerna. I samlingen återfinns verk från 1400-tal till nutid med tonvikt på holländskt och flamländskt 1600-tal, svenskt 1700-tal, romantik och akademiskt måleri från 1800-talet, fransk impressionism och internationell modernism liksom en stor samling barnboksbilder. Den internationella samlingen innehåller verk av namnkunniga konstnärer som Rembrandt, Claude Monet, Vincent van Gogh, Pablo Picasso, Henry Moore och Louise Nevelson. Göteborgs konstmuseum har alltid varit ett samtidsmuseum i den meningen att museet i huvudsak förvärvat det som i sin tid var den samtida konsten. Denna inriktning har vidmakthållits in i vår tid och museet har idag en stor samling nordisk samtidskonst. Förutom att i text och bild visa fram de klassiska konsthistoriska verk, inte minst från det nordiska sekelskiftet 1900, som museet ofta förknippas med, har ambitionen varit att även lyfta fram den moderna samlingen med efterkrigstidens och nutidens konst.

Redaktörer är forskningsledare Kristoffer Arvidsson, intendent och forskningssamordnare Per Dahlström och enhetschef Anna Hyltze. Författare är förutom redaktörerna även museichef Isabella Nilsson, intendent Philippa Nanfeldt och intendent Johan Sjöström samt tidigare museichefen docent Björn Fredlund. Fredlund bjöds in att skriva på grund av sin särskilda kompetens kring den äldre utländska samlingen.

Den 19 februari lanserades *Samlingen. Göteborgs konstmuseum* med en release på Göteborgs konstmuseum. Den engelska utgåvan publicerades våren 2015.

Exempel på press:

Mikael van Reis, "Samling som fördjupar förståelsen", *Göteborgs-Posten* 2014-04-05.

"Samlingen. Göteborgs konstmuseum", *Konstperspektiv* nr 2 2015.

Mellan verkligheter

Till utställningen *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000* gavs en omfattande antologi ut. I utställningen och katalogen undersöks det fotografiska landskapet i Sverige under tre decennier. Det är en för fotografins händelserik och i denna omfattning hittills utforskad period, där en av de tydligaste tendenserna är utvecklingen från politiskt präglad dokumentärfotografi till fotografiets idag framträdande roll i samtidskonst och masskultur. Utställningen och antologin fyller en betydande lucka i förståelsen av fotografins närhistoria och är ett unikt samarbete mellan Göteborgs universitet, Göteborgs konstmuseum och Hasselbladstiftelsen.

Projektet kartlägger och analyserar de olika fotografiska praktiker och uttryck som var tongivande under perioden. Under 1970-talet präglades fotografien i stor utsträckning av dokumentära ideal. Under 1980-talet gjorde sig ett mer subjektivt och konstnärligt förhållningssätt gällande och på 1990-talet fick fotografien en framträdande roll i den postmoderna samtidskonsten. Syftet med *Mellan verkligheter* är också att tränga bakom decennieindelningen och visa hur de olika tendenserna både påverkar varandra och sträcker sig över längre tidsperioder. För att skapa en komplex skildring av historien riktas blicken mot såväl brotten som kontinuiteten inom det fotografiska fältet, och gränsen mellan verkligheterna belyses.

Projektet är initierat av Niclas Östlind, doktorand vid Akademien Valand, som del av hans avhandling *Performing History*. I redaktionsgruppen ingår, förutom Östlind, även forskningsledare Kristoffer Arvidsson, Göteborgs konstmuseum och Louise Wolthers, forskare vid Hasselbladstiftelsen. Curatorer för utställningen var Östlind, intendent Johan Sjöström, Göteborgs konstmuseum och curator Dragana Vujanovic, Hasselblad Center. I antologin medverkar Arvidsson med en essä om konstnären Ola Billgrens relation till fotografi i hans konstnärliga praktik såväl som i hans essäistik.

Tillgängliggjord beståndsdatas

Arbetet med den resonerande webbkatalogen över museets samling fortsatte under året med ett flertal publicerade poster och texter. Till museet inkomna publikationer går igenom av forskare som noterar på vilka sidor museets verk är omnämnda och avbildade, information som därmed blir tillgänglig till respektive verkspost på nätet. I anslutning till utgivningen av den tidigare nämnda boken om samlingen publicerades ett större antal nya poster så att de verk som presenteras i boken också ska vara tillgängliga i Sök i samlingen.

SEMINARIER

Den 25 september, under slutskedet av utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*, genomfördes ett eftermiddagsseminarium under rubriken *Bilden av svensken. Från historiemåleri till mångkultur*. Föreläsare var denna gång forskningsledare fil. dr Kristoffer Arvidsson, Göteborgs konstmuseum, forskare fil. dr Peter Ericsson, Uppsala universitet, och forskare fil. dr Louise Wolthers, Hasselbladstiftelsen, samt professor Tomas Björk, Stockholms universitet, och professor Jeff Werner, Stockholms universitet. Björk medverkade i *En målad historia* men också i *Skiascope 6* tillsammans med Jeff Werner. Werner och Björk går där på djupet i frågor som även berör det svenska historiemåleriet, men som inte fick plats i *En målad historia*. I seminariet sammanfördes diskussionerna kring de båda projekten. Se rubriken "Program".

SAMVERKAN

Under året har två samarbetsprojekt avslutats, *En målad historia*, som är ett samarbete med Nationalmuseum, och *Mellan verkligheter*, som är ett samarbete med Hasselblad Center och Akademien Valand.

Ett samarbetsprojekt med Institutionen för kulturvetenskaper vid Göteborgs universitet och Röhsska museet har inletts, med arbetsnamnet *Det gränsöverskridande 1700-talet*. Projektet beräknas redovisas våren 2016 genom en utställning och en forskningspublikation.

Möte med curator Peter Galassi om Göteborgs konstmuseums fotografisamling inför hans arbete som curator för utställning *Land meets Water. Europeisk och amerikansk fotografi från 1860 till idag* vid Artipelag i Stockholm den 7 maj.

ÅRSTRYCK

Arbetet med tryckta årsrapporter har fortsatt, det vill säga tryckta årsberättelser som på ett tillgängligt sätt berättar om museets verksamhet. Årstrycket för 2013 redigerades av forskningsledare Kristoffer Arvidsson i samverkan med museichef Isabella Nilsson och med assistans av museets medarbetare.

MEDIAFRAMTRÄDANDEN

"Historiska bilder fortfarande relevanta", forskningsledare Kristoffer Arvidsson och intendent Per Dahlström intervjuade av Tobias Svanelid om *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* i "Vetenskapsradion: Historia", *Sveriges Radio P1* 2014-02-14.

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson intervjuad av Eric Schöldt om Richard Berghs målning *Nordisk sommarkväll* (1899–1900) i programmet "Sommaren", *Sveriges Radio P2*, 2014-04-05.

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson intervjuad av *Allas veckotidning* om självporträtt, 2014-12-09.

PUBLIKATIONER

I februari lanserades den omfattande och rikt illustrerade boken *Samlingen. Göteborgs konstmuseum*, där ett urval verk ur museets samling presenteras för allmänheten i längre och kortare nyskrivna essäer i nio kapitel. Därutöver producerade Göteborgs konstmuseum under året flera utställningskataloger och forskningspublikationer. Två av museets publikationer nominerades till Svensk Bokkonsts pris för årets vackraste bok: *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000*, formgiven av Petter Antonisen, och *Samlingen. Göteborgs konstmuseum*, formgiven av Ola Ingvarsson.

KATALOGER

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000/ Between Realities. Photography in Sweden 1970–2000

Redaktörer: Niclas Östlind, Louise Wolthers och Kristoffer Arvidsson

Författare: Sophie Allgårdh, Sara Arrhenius, Kristoffer Arvidsson, Karin Becker, Iréne Berggren, Ulf Bjereld, Magnus Bremmer, Sara Callahan, Nils Claesson, Lars O. Ericsson, Gösta Flemming, Cecilia Grönberg, Eva Hallin, Annika von Hausswolff, Hans Hedberg, Helena Holmberg, Solveig Jülich, Mara Lee, Per Lindström, Mikela Lundahl, Marie Lundquist, Jan-Erik Lundström, Mikael Löfgren, Jonas (J) Magnusson, Katja Miroff, Gunilla Muhr, Bo Myhrman, Ann Mårtens, Isabella Nilsson, Stefan Ohlsson, Anders Olofsson, Annika Olsson, Maria Patomella, Kim Salomon, Kim West, Leif Wigh, Mick Wilson, Louise Wolthers och Niclas Östlind

Grafisk form: Petter Antonisen

Förlag: Akademin Valand, Göteborgs konstmuseum, Hasselbladstiftelsen och Bokförlaget Arena
Lund 2014, 384 sidor, ISBN 978-91-7843-418-3

Boken delfinansierades genom medel från Stiftelsen Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur och Familjen

Wikanders stiftelse för främjande av konstnärlig och kulturell verksamhet i Göteborg.

En målad historia.

Svenskt historiemåleri under 1800-talet

Redaktör: Kristoffer Arvidsson

Författare: Kristoffer Arvidsson, Tomas Björk, Maria Görts, Peter Ericsson, Mats Jönsson, Isabella Nilsson, Nina Weibull, Astrid von Rosen och Louise Wolthers

Grafisk form: Jonatan Sahlin

Förlag: Göteborgs konstmuseum

Göteborg 2014, 195 sidor, ISBN 978-91-87968-86-0

Forskningsprojektet och katalogen stöddes av Torsten Söderbergs Stiftelse, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Berit Wallenbergs Stiftelse, Kungliga Patriotiska Sällskapet samt Wilhelm och Martina Lundgrens Vetenskapsfond 1.

Skräckromantikens landskap.

Från Marcus Larson till Goth

Redaktör Per Dahlström

Författare: Isabella Nilsson, Per Dahlström, Kristoffer Arvidsson, Mattias Lindeblad och Kajsa Widegren

Grafisk form: Jonatan Sahlin

Förlag: Göteborgs konstmuseum

Göteborg 2014, 117 sidor, ISBN 978-91-87968-90-7

Sten A Olssons kulturstipendium 2014. Årsbok/katalog

Redaktörer: Magnus Haglund och Sara Michaëlsson

Författare: Madeleine Olsson Eriksson, Magnus Haglund och Sara Michaëlsson

Grafisk form: Ola Ingvarsson Design

Förlag: Göteborgs konstmuseum

Göteborg 2014, 152 sidor, ISBN 978-91-979978-3-6

BÖCKER

Samlingen. Göteborgs konstmuseum

Redaktörer: Kristoffer Arvidsson, Per Dahlström och Anna Hyltze

Författare: Kristoffer Arvidsson, Per Dahlström, Björn Fredlund, Anna Hyltze, Philippa Nanfeldt, Isabella Nilsson och Johan Sjöström

Grafisk form: Ola Ingvarsson Design

Förlag: Göteborgs konstmuseum

Göteborg 2014, 497 sidor, ISBN 978-91-87968-83-9

Boken har finansierats genom stöd från Torsten Söderbergs Stiftelse.

Skiascope 6.

**Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur/
Blond and Blue-eyed: Whiteness, Swedishness, and
Visual Culture**

Gästredaktör för detta nummer: Jeff Werner

Redaktör för skriftserien Skiascope: Kristoffer Arvidsson

Författare: Tomas och Björk Jeff Werner

Grafisk form: Plaqueette

Förlag: Göteborgs konstmuseums skriftserie Skiascope nr 6
Göteborg 2014, 393 sidor, ISBN 978-91-87968-87-7

Skiascope 6 gavs ut med stöd från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur samt Kungliga Patriotiska Sällskapet.

ÖVRIGT

Göteborgs konstmuseum. Årstryck 2013

Huvudredaktör: Kristoffer Arvidsson

Medredaktör: Isabella Nilsson

Grafisk form: Ingrid Kornbakk

Förlag: Göteborgs konstmuseum

Göteborg 2015, 94 s. ISSN 0432-126X

BIBLIOTEK

Göteborgs konstmuseums bibliotek har under 2014 haft ett fortsatt utbyte av utställningskataloger med omkring 170 museer i en stor del av världen. Under året har det gjorts utskick av *Skiascope 6. Vithet, svenskhet och visuell kultur* och *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*. Museet har fått publikationer i utbyte samt köpt in litteratur till biblioteket. Bokbeståndet har ökat med cirka 200 titlar. Registreringen av bibliotekets bestånd i LIBRIS har fortsatt och museet hade vid årsskiftet 3 132 titlar registrerade i den nationella biblioteksdatan. Det är främst bibliotekets nyare litteratur som gjorts sökbar i LIBRIS medan äldre litteratur finns registrerad i kortkatalogen.

Biblioteket vid Göteborgs konstmuseum har en unik samling konstaböcker med anknytning till museets samlingar.

Här finns konstnärsmonografier, böcker om konstteori och konsthistoria, utställningskataloger och kataloger över olika museers samlingar. Biblioteket används främst av museets personal men bibliotekarien besvarar förfrågningar via telefon och e-brev. Forskare, och om särskilda skäl föreligger även andra externa personer, kan efter överenskommelse få tillstånd att studera materialet på plats.

Samarbetet med övriga museibibliotek i Göteborg har fortsatt i den museibiblioteksgrupp som varit verksam sedan 2008. Göteborgs konstmuseum samarbetar även med andra konstabibliotek, främst i Göteborgsregionen, i och med sitt medlemskap i konstabiblioteksförningen ARLIS/Norden. Göteborgs konstmuseums bibliotekarie närvarade vid årets Sverigemöte i Umeå.

MUSEIBUTIK

I Göteborgs konstmuseums museibutik erbjuds ett brett urval produkter som knyter an till museets verksamhet, främst ett rikt sortiment av konstilliteratur med en välsorterad avdelning för arkitektur och fotografi. Förutom museets egna publikationer som utställningskataloger, boken om samlingen och skriftserien *Skiascope*, säljer butiken vykort med motiv av många av museets mest efterfrågade verk.

2014 hade Göteborgs konstmuseums butik sin högsta omsättning hittills. En starkt bidragande orsak till detta är butikens nya, större lokal i anslutning till entrén, som färdigställdes 2013 och som har ökat butikens tillgänglighet. Större yta har gett större möjlighet att bredda sortimentet

och att exponera det på ett tilltalande sätt. Butikens nya lokal är mer tillgänglig för alla museets besökare genom sitt läge i anslutning till entrén och sina spaciösa ytor.

Ett annat skäl till årets goda försäljning var de två publikdragande utställningarna *Friction of Ideas* på Göteborgs konstmuseum och *Vivian Maier* på Hasselblad Center. Till den förstnämnda producerade butiken en rad egna produkter, exempelvis kylskåpsmagneter, vykort och miniprints. Tillsammans med sortiment från Van Gogh Museum i Amsterdam, var dessa produkter uppskattade av våra besökare. Boken i anslutning till utställningen *Vivian Maier* såldes i över 400 exemplar.

INKÖP

Ivar Arosenius (1878–1909)

Riddar Rudis i himlen, 1908, akvarell på papper, 11,3×15,4 cm, GKM 2014-1a. Inköpt från Astrid Constantine-Torstensson, 60 000 kr för samtliga (GKM 2014-1a–d)
Bild 01

Riddar Rudis i himlen, 1908, akvarell på papper, 11,4×15,4 cm, GKM 2014-1b. Inköpt från Astrid Constantine-Torstensson
Bild 02

Riddar Rudis i himlen, 1908, akvarell på papper, 11,2×15,5 cm, GKM 2014-1c. Inköpt från Astrid Constantine-Torstensson
Bild 03

Riddar Rudis i himlen, 1908, akvarell på papper, 11,4×15,4 cm, GKM 2014-1d. Inköpt från Astrid Constantine-Torstensson
Bild 04

Fågel (pappersminiatyr), akvarell och blyerts på papper, 5,5×5 cm, GKM 2014-25a–j. Inköpta från Christina Arosenius, 10 000 kr för samtliga (GKM-25–60)
Bild 05–14

Soldat (pappersminiatyr), akvarell och blyerts på papper, 4×4 cm, GKM 2014-26a–p. Inköpta från Christina Arosenius
Bild 15–30

Häst (pappersminiatyr), akvarell och blyerts på papper, 7×9 cm, GKM 2014-27a–d. Inköpta från Christina Arosenius
Bild 31–34

Ren (pappersminiatyr), akvarell och blyerts på papper, 2,5×3 cm, GKM 2014-27e. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 35

Lejon (pappersminiatyr), akvarell och blyerts på papper, 3,2×5,4 cm, GKM 2014-27f. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 36

Mask, tusch på papper, 12×9,6 cm, GKM 2014-28a–e
Inköpta från Christina Arosenius
Bild 37–41

Man ridandes på en bevingad häst, 15,5×17 cm och 13×15,5 cm, akvarell och blyerts på papper, GKM 2014-29a–b
Inköpta från Christina Arosenius
Bild 42–43

Man och sjöjungfru i omfamning, akvarell och blyerts på papper, 22×11,5 cm, GKM 2014-30. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 44

Skogshuggare, papperssilhuett, 7×8,5 cm, GKM 2014-31a
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 45

Segelfartyg, papperssilhuett, 6×8,5 cm, GKM 2014-31b
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 46

Tomte, papperssilhuett, 5×2,2 cm, GKM 2014-32
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 47

Klocka, tusch på papper, 12,3×8,4 cm, GKM 2014-33
Inköpta från Christina Arosenius
Bild 48

Skåp, tusch på papper, 12,3×9 cm, GKM 2014-34
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 49

Briggar, blyerts på papper, 22,2×35,9 cm, GKM 2014-35
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 50

Hölass, blyerts på papper, 17×32,9 cm, GKM 2014-36
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 51

Mariefred, blyerts på papper, 14,9×20,8 cm, GKM 2014-37
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 52

Gondol, akvarell på papper, 8,6×13,5 cm, GKM 2014-38
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 53

Tomte, akvarell på papper, 12×7,2 cm, GKM 2014-39
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 54

Ridande man med kroksabel, akvarell på papper, 12,2×11 cm,
GKM 2014-40. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 55

Godt Nytt år, akvarell på papper, 10,9×21,4 cm, GKM 2014-41.
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 56

Ekorre, akvarell på papper, 7,7×5,2 cm, GKM 2014-42
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 57

Poliser och fyllon, akvarell på papper, 7,4×14,5 cm,
GKM 2014-43. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 58

Till pappa, blyerts på papper, 12,3×14,2 cm, GKM 2014-44
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 59

By, blyerts på papper, 10,4,2×15,5 cm, GKM 2014-45
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 60

Stridsscen, blyerts på papper, 16,3×21,3 cm, GKM 2014-46
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 61

Satir, blyerts på papper, 12,2×11 cm, GKM 2014-47
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 62

Slott, blyerts på papper, 5,7×9,4 cm, GKM 2014-48
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 63

God Jul, blyerts på papper, 6×8,8 cm, GKM 2014-49
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 64

Par med kor, blyerts på papper, 4,6×12,9 cm, GKM 2014-50
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 65

Satir, blyerts och krita på papper, 27,2×17,4 cm, GKM 2014-51.
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 66

Soldater i parad, blyerts på papper, 12,6×18,6 cm,
GKM 2014-52. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 67

Lokomotiv, akvarell och tusch på papper, 13×20,2 cm,
GKM 2014-53. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 68

Hund, blyerts på papper, 5,3×9,2 cm, GKM 2014-54
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 69

Rebus, blyerts på papper, 33,7×22 cm, GKM 2014-55
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 70

Hjärtan (tecknat på ett kuvert), ca 1905, blyerts och krita på papper,
11,4×14,3 cm, GKM 2014-56. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 71

Två elefanter, punsning och blyerts på papper, 7,2×17 cm, GKM 2014-57. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 72

Röd stuga, get, tupp och blommor, akvarell på papper, 22,6×19,5 cm, GKM 2014-58. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 73

Dalahäst, tupp, kvinna och blommor i kruka, akvarell på papper, 22,9×17,4 cm, GKM 2014-59. Inköpt från Christina Arosenius
Bild 74

Två figurer, blyerts på papper, 16,3×11,9 cm, GKM 2014-60
Inköpt från Christina Arosenius
Bild 75

Bertil Almqvist (1902–1972)

Ur Barna Hedenhös upptäcker Amerika, 1950, tusch, akvarell och gouache på papper, 33×25,1 cm (papper) 30,1×23 cm (bildyta), GKM 2014-7–GKM 2014-24. Inköpt från Bengt Sollenby, 70 000 kr
Bild 76

Nils Olav Bøe (f 1958)

From Dusk Till Dawn I, 2003, färgfotografi (c-print), 126×158 cm, GKM 2014-62. Inköpt från konstnären, 90 952 kr för GKM 2014-62–GKM 2014-63
Bild 77

From Dusk Till Dawn II, 2003, färgfotografi (c-print), 126×158 cm, GKM 2014-63. Inköpt från konstnären, 90 952,45 kr (81 900 NOK) för GKM 2014-62–GKM 2014-63
Bild 78

Bella Rune (f 1971)

After Work, viskosfrans, lycra och mdf, ca 120×130 cm (varje del 49×43,5×2,5 cm), GKM 2014-64. Inköpt på Crystal Contemporary Art, 45 000 kr
Bild 79

Marie- Louise Ekman (f 1944)

Utan titel, 1975, gouache på konstsidan, 300×570 cm, GKM 2014-67. Inköpt med bidrag av Föreningen Konstmuseets Vänner i Göteborg från Galleri PS, Göteborg, 225 000 KR (GKM betalade 150 000 kr och Konstmuseets Vänner 75 000 kr)

Erik Bünger (f 1976)

Gospels, 2006, DV, 4:3, stereoljud, 22,28 min (lång version) 11,09 min (kort version), upplaga om 5, GKM 2014-68
Inköpt från konstnären, 70 000 kr
Bild 80

Vanessa Baird (f 1963)

Your Blood in Mine, 2010, akvarell, blyerts och kol på papper, 152,5×101, GKM 2014-70. Inköpt från konstnären, 30 000 NOK
Bild 81

Michael Johansson (f 1975)

Archive, 2014, installation med objekt från Göteborgs konstmuseums ej publika utrymmen, 390×200 cm och 370×200 cm, GKM 2014-81. Inköpt från Galleri Andersson Sandström, 150 000 kr
Bild 83

GÅVOR

Ann-Mari Didoff (1920–2013)

Kejsarbygge år 203 e.K., 1978, kol på papper, 72,5×98,5 cm, GKM 2014-2. Gåva av Lennart Didoff
Bild 84

Från en vind i Vasastaden, Göteborg III, 1988, akvarell på papper, 49,6×69,2 cm (bildyta) 52,6×71,6 cm (papper), GKM 2014-3. Gåva av Lennart Didoff
Bild 85

Den gamla tavernan, Porto Sisi, Kreta, 1992, kol på papper, 59×77 cm (bildyta) 61×78 cm (papper), GKM 2014-4. Gåva av Lennart Didoff
Bild 86

Naturminne, Bohuslän, 1992, kol och akvarell på papper, 47×66,2 cm, GKM 2014-5. Gåva av Lennart Didoff
Bild 87

Övergivna rum II, 1992, kol och akvarell på papper, 44,5×30 cm (bildyta) 52,5×37,5 cm (papper), GKM 2014-6. Gåva av Lennart Didoff
Bild 88

Övergivna rum I (skiss), 1972, tusch på papper, 27,8×20,3 cm,
GKM 2014-71. Gåva av Lennart Didoff
Bild 89

Övergivna rum II (skiss), 1972, tusch på papper, 27,8×20,1 cm,
GKM 2014-72. Gåva av Lennart Didoff
Bild 90

Övergivna rum III (skiss), 1972, tusch på papper, 20,3×27,8 cm,
GKM 2014-73. Gåva av Lennart Didoff
Bild 91

Övergivna rum IV (skiss), 1972, tusch på papper, 20,3×27,8 cm,
GKM 2014-74. Gåva av Lennart Didoff
Bild 92

Från dekorationsförrådet, 1972, tusch på papper, 20×27,8 cm,
GKM 2014-75. Gåva av Lennart Didoff
Bild 93

Grand Hotel Haglund, 1972, tusch på papper, 27,8×20,1 cm,
GKM 2014-76. Gåva av Lennart Didoff
Bild 94

Från Grand Hotel Haglund, 1972, tusch på papper,
20,1×27,8 cm, GKM 2014-77. Gåva av Lennart Didoff
Bild 95

Utan titel, 1972, tusch på papper, 27,8×20,2 cm, GKM 2014-78
Gåva av Lennart Didoff
Bild 96

Rom, 1977, blyerts på papper, 20,2×27,8 cm, GKM 2014-79
Gåva av Lennart Didoff
Bild 97

Arkitekturstudie, utan år, blyerts på papper, 19×29,6 cm,
GKM 2014-80. Gåva av Lennart Didoff
Bild 98

Carolina Falkholt (f 1977)

Handen, 2011, syntethartsfärg på vinylmatta, 311×157 cm,
GKM 2014-61. Gåva av konstnären
Bild 99

Albin Amelin (1902–1975)

Life, olja på duk, 166,5×201 cm, GKM 2014-65
Gåva av Nicklas Amelin
Bild 100

Erik Törning (1928–2001)

Självporträtt, olja på duk, 65,5×90,5 cm, GKM 2014-66
Gåva av Vivi-Ann Nilsson
Bild 101

Vanessa Baird (f 1963)

*Sometimes the Sky's too bright, or has too many Clouds or
Birds*, 2014, akvarell, blyerts och kol på papper, 152×102 cm,
GKM 2014-69. Gåva av Föreningen Konstmuseets Vänner
i Göteborg i samband med konstnärens utställning vid
Göteborgs konstmuseum 28 maj–31 augusti
Bild 82

SAMMANLAGDA FÖRVÄRV

Totalt antal förvärvade verk: 70

Inköp: 51

Gåvor: 19

Antal konstnärer: 12

Antal verk av kvinnliga konstnärer: 20

Antal verk av manliga konstnärer: 50

Antal kvinnliga konstnärer: 5

Antal manliga konstnärer: 7

Måleri: 29

Fotografi: 2

Teckning: 35

Grafik: 0

Rörlig bild: 1

Skulptur: 1

Installationer: 1

Textil: 1

Göteborgs konstmuseum eftersträvar en varierad representation i samlingen, såväl med avseende på kön som på olika konstnärliga tekniker. Övervikten av antalet verk av manliga konstnärer beror på en donation av ett stort antal mindre verk av Ivar Arosenius.

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

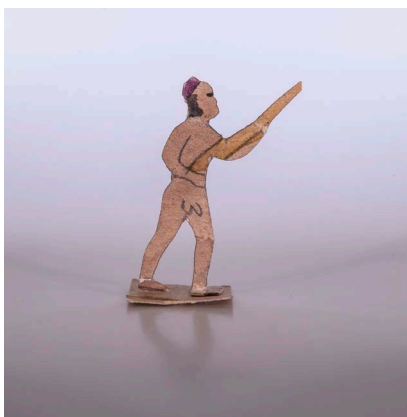
24

25

26

27

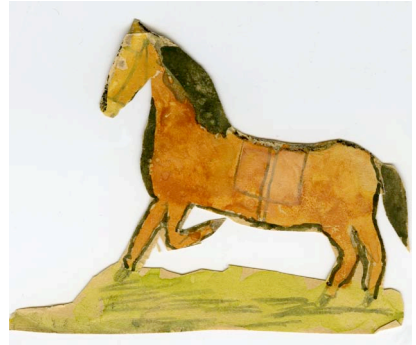
28

29

30

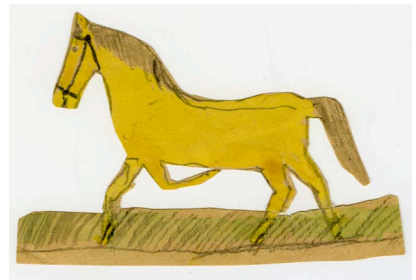
31

32

33

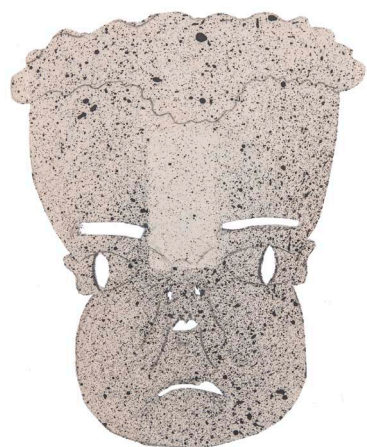
34

35

36

37

38

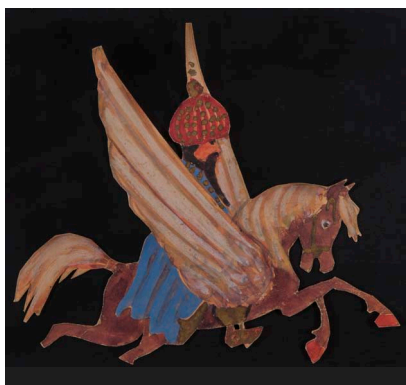
39

40

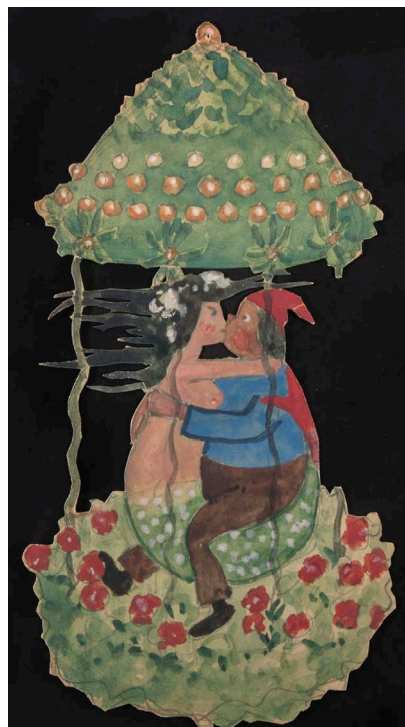
41

42

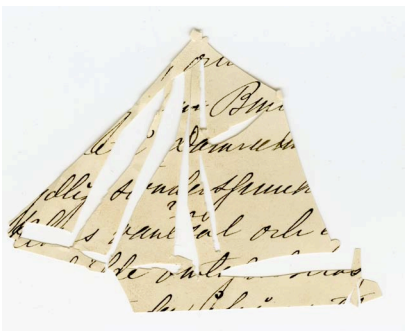
43

44

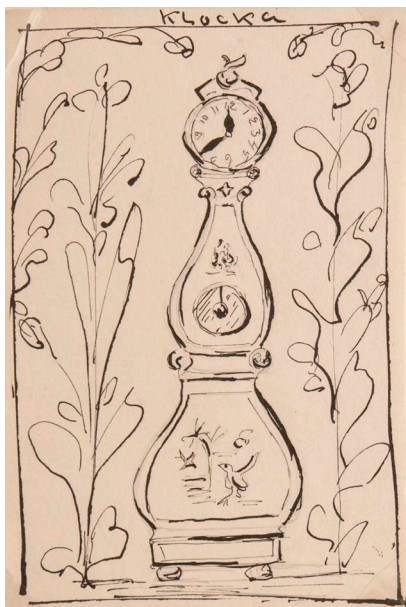
45

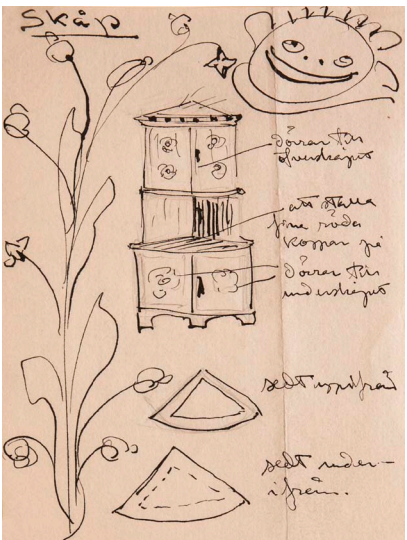
46

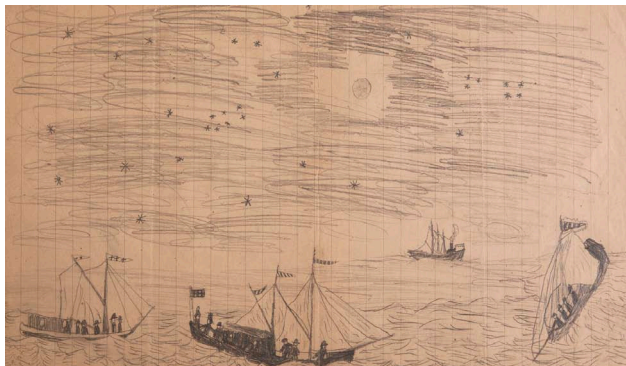
47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

56

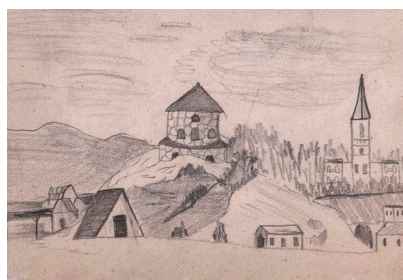
57

58

59

60

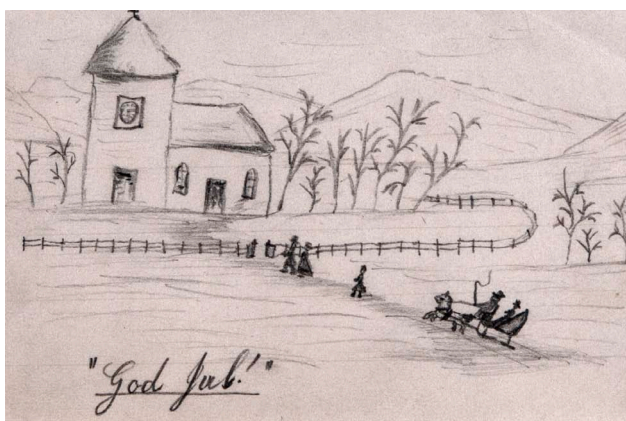
61

62

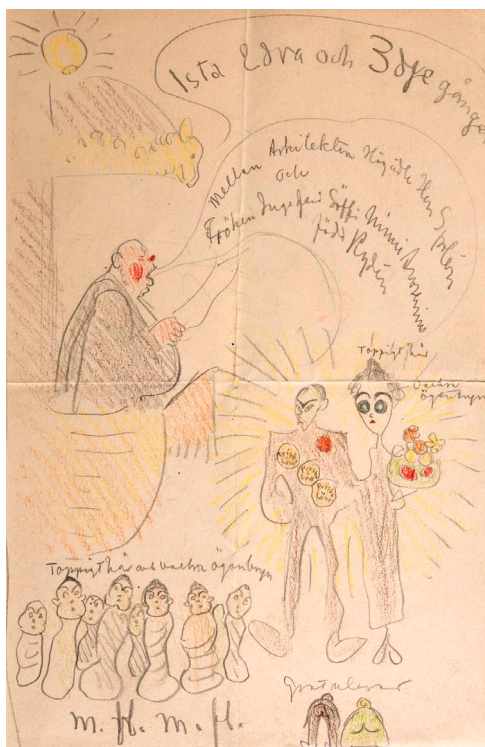
63

64

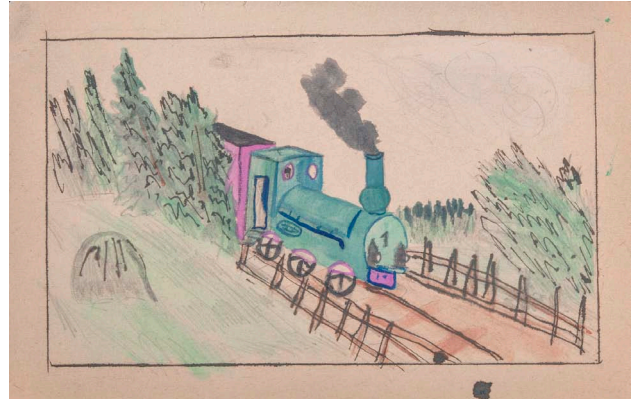
65

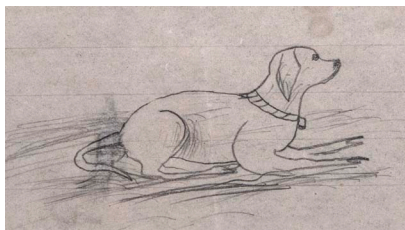
66

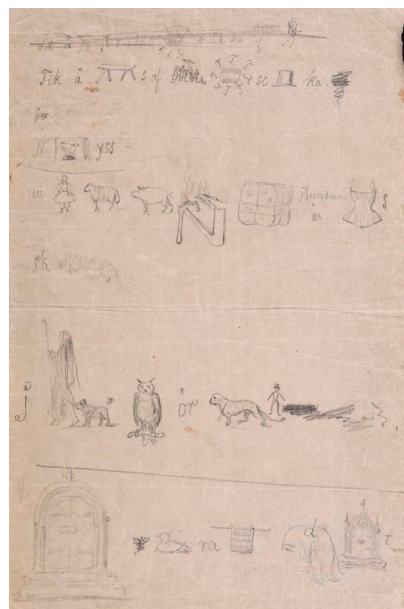
67

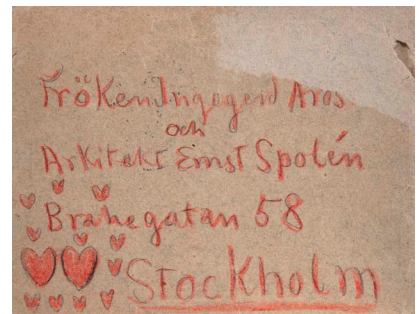
68

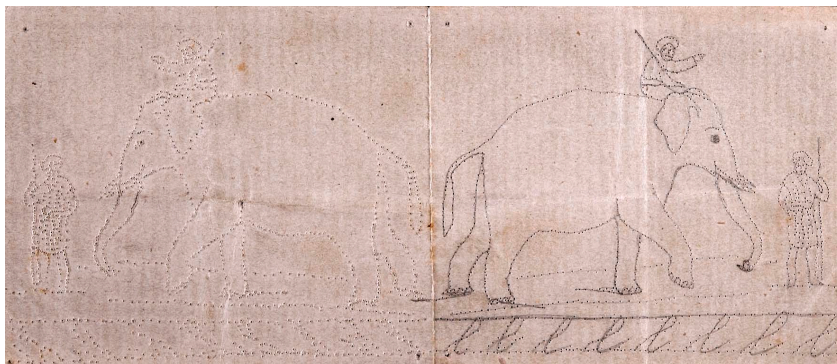
69

70

71

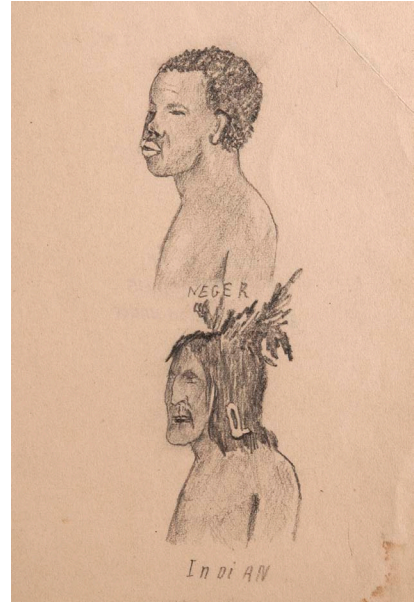
72

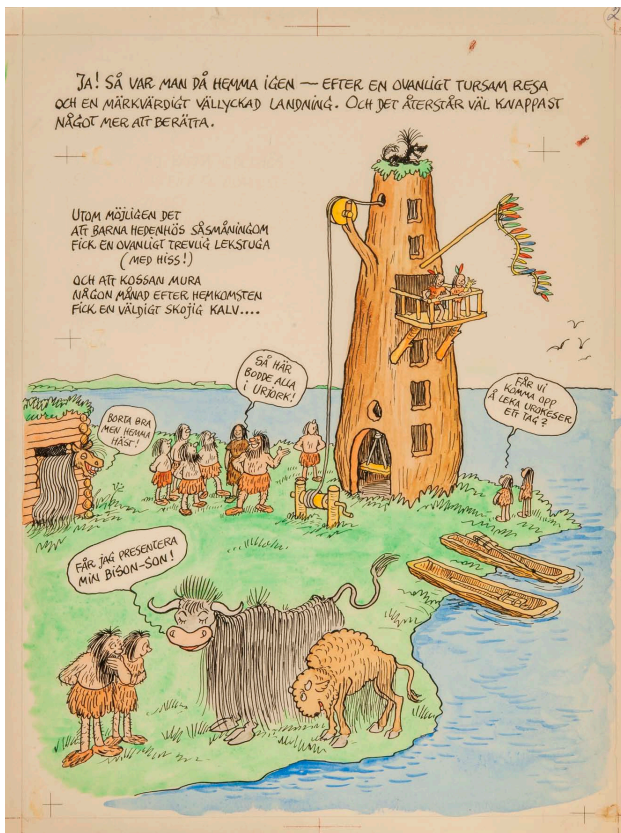
73

74

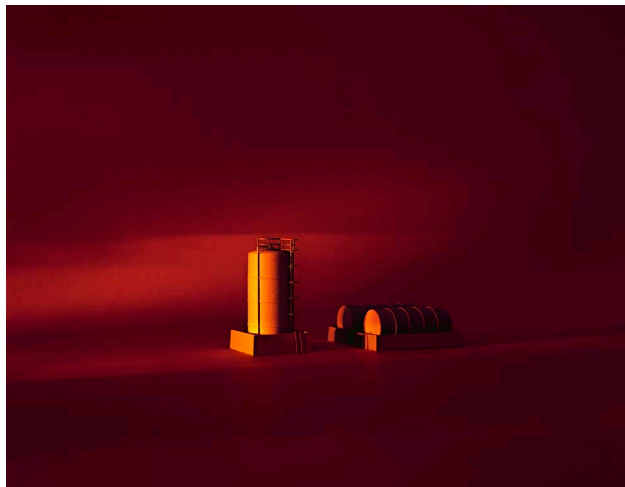
75

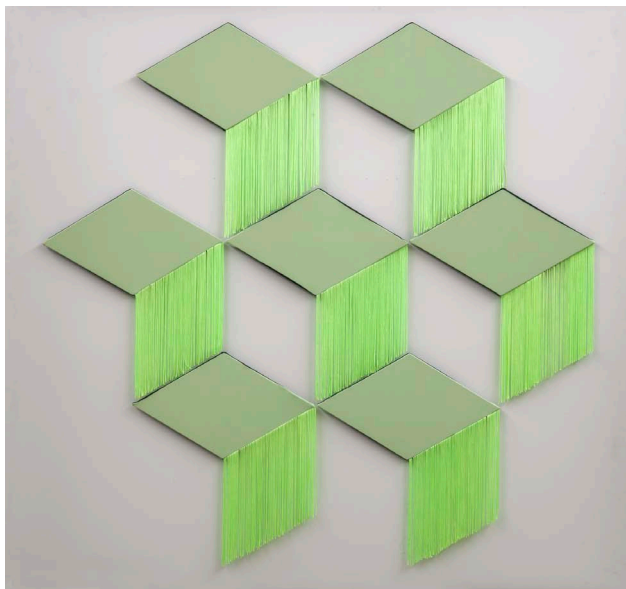
76

77

78

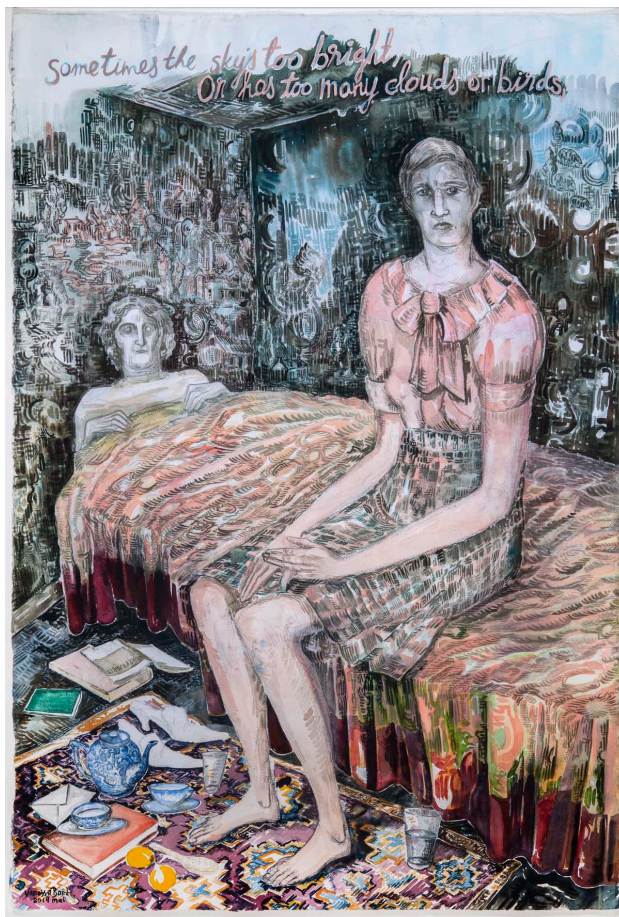
79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

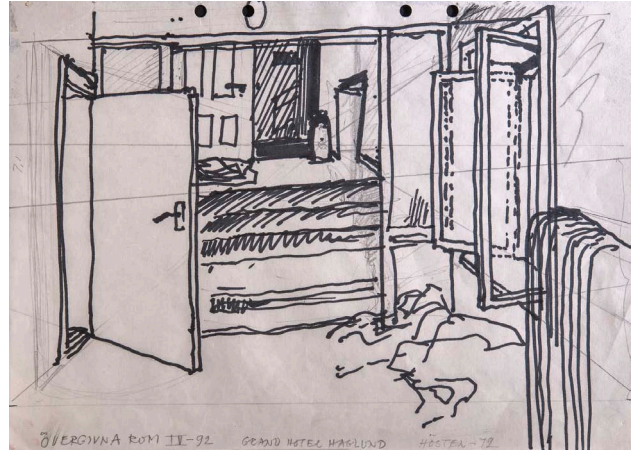
89

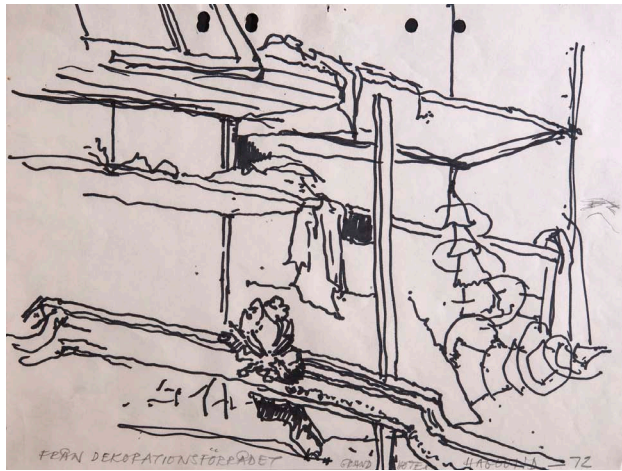
90

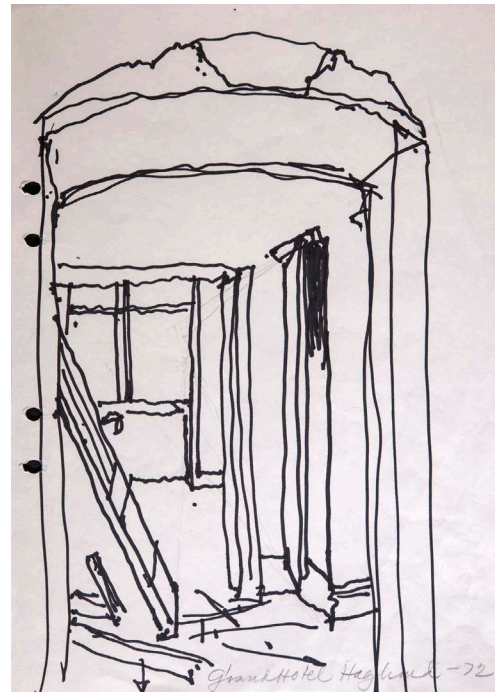
91

92

93

94

95

96

97

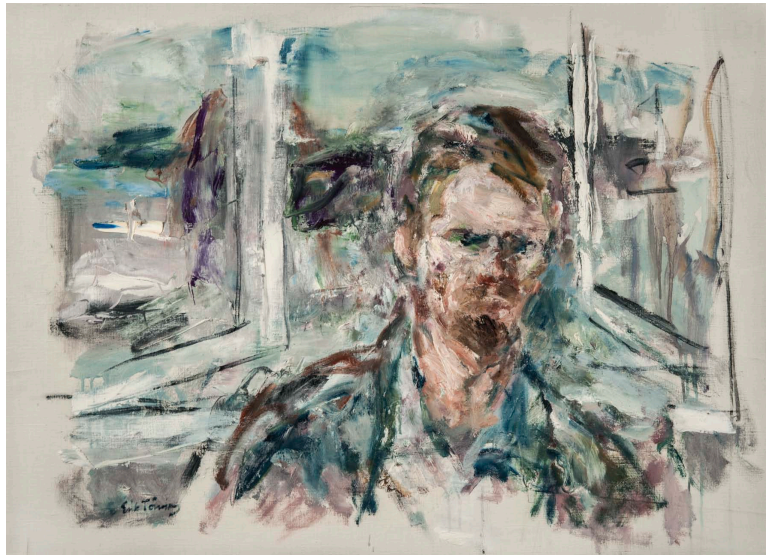
98

99

100

101

FÖREMÅLS- REGISTRERING

Föremålsregistratorn arbetar med att registrera nyförvärv i museets databas MuseumPlus och har ansvar för övervakning och underhåll av databasen och rutiner kring denna i kontakt med det företag som levererar systemet. Museets föremålsregistrator ansvarar vidare för registrering och hantering av samlingen med konst på papper samt för webbpubliceringen av poster i databasen i funktionen Sök i samlingen. Föremålsregistrator Kalle Andersson har under året därutöver haft uppgifter inom utbildningen av personalen i satsningen GLO/Den angelägna kulturinstitutionen.

DATABASARBETE

MuseumPlus

MuseumPlus, som installerades 2010, är sedan några år tillbaka ett arbetsverktyg för flertalet medarbetare på Göteborgs konstmuseum, i högre eller mindre omfattning beroende på ansvarsområde. Under året har inga stora förändringar eller utbildningsinsatser genomförts utan fokus har främst legat på att utöka katalogen med nyförvärv, verk som omnämns i boken om samlingen eller som visats i utställningar. Därutöver fortsätter arbetet med att registrera och publicera tidigare ej inlagda konstverk samt med att iordningställa poster som 2010 migrerades från det gamla systemet MBase.

eMuseumPlus

Museets webbkatalog Sök i samlingen (eMuseumPlus) har varit i tillgänglig för allmänheten sedan augusti 2012 och nya poster publiceras allteftersom. Under 2014 publicerades omkring 600 nya verksposter, vilket innebar att dryga 2 000 verk i museets samling vid årsskiftet 2014/2015 var tillgängliga online. Liksom föregående år skapades två webbutställningar under 2014. *Hjalmar Gabrielsons självporträttsamling* publicerades i samband med omhängningen av självporträttsamlingen i galleriet i anslutning till Skulptur-

hallen. Eftersom hela samlingen inte rymdes på väggytan, blev webbutställningen ett bra komplement med sin kompletta redovisning av samlingen. I slutet av året publicerades webbutställningen *Nyförvärv 2014*, där museets förvärv från året redovisades. Under året gjordes också ett första test med QR-koder uppsatta bredvid dryga tjugotalet konstverk i samlingen. QR-koderna länkar till verkens föremålsposter i Sök i samlingen, där mer information finns. Under årets andra halva har QR-koderna lästs av 968 gånger. Sök i samlingen har under 2014 besökts 17 334 gånger.

Statistik över antal besökare Sök i samlingen 2014

januari	1 505	(ca 8,7 procent av årets besök)
februari	1 594	(ca 7,1 procent)
mars	1 553	(ca 7,7 procent)
april	1 398	(ca 7,9 procent)
maj	1 206	(ca 6,5 procent)
juni	1 042	(ca 5,3 procent)
juli	1 219	(ca 6,7 procent)
augusti	1 446	(ca 7,5 procent)
september	1 529	(ca 10,4 procent)
oktober	1 845	(ca 14,0 procent)
november	1 665	(ca 11,0 procent)
december	1 332	(ca 7,2 procent)

Totalt 2014 17 334

GLO

Arbetet med Generic Learning Outcomes (GLO) har fortsatt under 2014. GLO är ett språk utvecklat i Storbritannien för att hjälpa kulturinstitutioner att beskriva vad de vill att besökare ska uppleva och lära sig i mötet med deras verksamhet, samt för att ta reda på vad som händer i detta möte. Verksamhetens effekter på besökarna står i centrum, vilket innebär att kvalitativa värden betonas framför kvantitativa resultat. Även personalens och samarbetspartners

upplevelse är av intresse. GLO kan vidare beskrivas som ett verktyg som hjälper kulturinstitutioner att identifiera klara, nåbara mål.

Under året påbörjades ett förändringsarbete utifrån GLO. Arbetet behandlade frågan om bemötande utifrån fyra utgångspunkter: personal, entré, publika ytor samt utomhusmiljön. I samband med att en ny enhetschef, med ansvar för bland annat reception, marknadsföring och teknik, rekryteras våren 2015, tas ett nytt initiativ i det långsiktiga förändringsarbetet för att förbättra bemötandet på Göteborgs konstmuseum.

I samband med museets utställning *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* genomfördes utvärderingar med utgångspunkt i GLO. Eftersom Göteborgs konstmuseum tidigare inte arbetat med utvärderingar av denna typ var webbsidan *Inspiring Learning For All* ett värdefullt hjälpmedel i utformandet av utvärderingsmaterialet. En tryckt utvärdering av *En målad historia* produceras under vinter 2014–2015.

Föremålsregistrator deltog vidare i arbetet inför utställningen och det pedagogiska projektet *DIY – Gör det själv!* (7 februari–12 april 2015), ett projekt som till stor del genomsyras av GLO.

FOTOGRAFERING

Fotografen ansvarar för dokumentation av utställningar och hängningar, fotografering av verk i samband med bildbeställningar samt skanning och bildbearbetning. Bildbeställningar inkluderar fotografering av konstverk i samband med publikationer och pressbilder till utställningar, bilder av konst efter externa förfrågningar, besiktningsbilder och utlånsdokumentation, depositionsbilder och bilder till föreläsningar. Fotografen matar in komprimerade bilder i databasen MuseumPlus där de automatiskt visas i anslutning till varje post. Därutöver har fotografen ansvar för museets fotoarkiv, som innehåller bilder i olika format som papperskopior, negativ, diapositiv och digitala bilder.

Under året har fotografen arbetat med att fotografera

verk ur Wernerska villans samling i samband med att ansvaret för denna togs över av Göteborgs konstmuseum. Verken publicerades därefter med bild i webbkatalogen Sök i samlingen. Arbetet har skett i samarbete med konservator och tekniker. Verk i mindre format har fotograferats i fotoateljén medan större målningarna fotograferats på plats i sal eller i tillfälligt upprättad fotostudio i magasin. Inför fotografering har ramar plockats av för att ge bästa resultat. Även målningarnas baksidor har fotograferats för att dokumentera etiketter, signeringar och andra påskrifter enligt rutiner som etablerades under infrastrukturprojektet Tillgängliggjord beståndsdatas, som bedrevs vid museet 2011–2012 och där fotografen medverkade.

KONSERVERING

Konsveringsavdelningen svarar för preventiv och aktiv konservering av museets samlingar. Museets konservatorer hanterar verk som hängs i basutställningar eller tillfälliga utställningar, lånas ut eller deponeras till andra institutioner. Det preventiva arbetet innefattar att skapa förutsättningar för en god miljö i magasin och utställningsrum. Det aktiva konserveringsarbetet innebär åtgärder som säkerställer konditionen på konstverk i museets samlingar. Utöver det arbetar konservatorerna med att tillgängliggöra information om konservering till allmänheten, studenter vid Göteborgs universitet och andra museer, till exempel genom rådgivning, ateljévisningar och föreläsningar. Museets konservatorer samverkar i nätverk för utbyte av erfarenheter, medverkar i en nationell dialog kring lagförslag på museiområdet samt deltar i utveckling av internationell museistandard inom Svenska Standard Institutet.

UTLÅN

Verk ur Göteborgs konstmuseums samling är ofta efterfrågade av andra museer, nationellt som internationellt. Under året lånades totalt 146 verk ut. Konservator iordningställer även verk för långtidslån eller deposition i Göteborg med omnejd. Samtliga utlånade verk återbesiktigades efter avslutad låneperiod.

I samband med utlån sker en konditionsbesiktning där konditionsprotokoll skrivs. Genom användande av ändamålsenliga lådor och andra preventiva åtgärder förebyggs skador och nedbrytning under transport. Transportlådor har utvecklats av transportföretaget MTAB. I särskilda fall konstruktionsritas transportlådor av konservator. Många verk som lånats ut har behövt aktiv konservering i olika omfattning och verk på papper har monterats med ny syrafri passportout. Göteborgs konstmuseum är validerat av Transportstyrelsen sedan 2013 enligt förordningen (EU) nr 185/2010 samt (EG) nr 300/2008.

För att låna ut verk ur Göteborgs konstmuseums samling till externa utställningar, ställer museet krav på säkra och klimatkontrollerade utställningsrum. Även krav på begränsning av mängden ljus som konsten utsätts för finns, särskilt när det gäller konst på papper. Museets papperskonservatorer har under året utarbetat nya rekommendationer gällande utlån av konst på papper. På grund av materialets känslighet för ljusexponering rekommenderas att verk på papper får visas i högst tre till fyra månader i en ljusmängd som inte överstiger 50–55 lux. Även en korrekt montering krävs, med syrafria material och distanslist.

OMHÄNGNINGAR

I samband med omhängningen av Hjalmar Gabrielssons självporträttsamling togs ett drygt sextotal verk till målerikonserveringen för ommontering och konservering, varav den största delen utgjorts av rengöring av målningarnas färgskikt samt ommontering av verk på papper.

UTSTÄLLNINGAR

Till vissa av museets utställningar lånas verk in från andra institutioner och privatpersoner. Under året har museets konservatorer arbetat med åtta utställningar: *Vanessa Baird* med 33 verk, *Sten A Olssons Kulturstipendium* med 20 verk, *Barna Hedenhös och andra illustrationer av Bertil Almquist* med 93 verk, *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000* med 44 verk, *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* med 18 verk, *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* med 60 verk samt *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* med 23 verk. Göteborgs konstmuseum visade sina egna samlingar i utställningen *Ur moderna och samtida samlingen* med 105 verk.

Utställningarna Mellan verkligheter och En målad historia gick på utställningsturné vid andra museer i Sverige. Liksom vid utlån, upprättas eller synas konditionsprotokoll och konditionsbesiktning utförs vid inlån. Med vissa av utställningarna reser kurirer och under året tog museet emot 17 kurirer. I andra utställningar har konservator bistått konstnärer som rest med utställningen. Enstaka verk i ovan nämnda utställningar krävde aktiva konserveringsinsatser och andra verk mindre åtgärder såsom ny monteringsanordning eller annan förstärkning.

DOKUMENTATION

Under året har en fortsatt uppbyggnad skett av dokumentationen i databasen gällande konservering av samlingarna i syfte att förbättra rutiner och struktur i bevarandearbetet, men även för att kunna tillgängliggöra samlingarna på webben med korrekt teknisk information om verken.

Museets konservatorer arbetar kontinuerligt med att registrera kondition och åtgärdsbehov för verk i samlingen i museets databas. Under 2014 har 370 verk ur samlingarna fått en post i databasen MuseumPlus med struktur- och konditionsbeskrivning. 249 verk har fått en post som anger åtgärdsförslag med prioriteringsordning för åtgärd.

En fortsatt översyn av möjligheter till digitalisering av konditionsprotokoll har gjorts, där olika program för digital skadekartering jämförs, som Artichack, Dinspector och Divisual. I dagsläget uppfyller dessa program inte museets krav på att kunna samköras med databasen MuseumPlus. Tidigare försök att använda den av Zetcom framtagna integrerade skadekarteringsfunktionen i MuseumPlus har misslyckats, då den inte medger möjligheten att skadekartera på PC-tablet. Inför nästa år testas fler möjligheter. Med högre krav på arkivering av konserveringsdokumentation, gör det angeläget att finna en lösning på problemet.

PREVENTIV OCH AKTIV KONSERVERING

Preventiva åtgärder, exempelvis rengöring och ommontering med nya baksidesskydd och syrafria passepartouter, hör till konservatorernas vanligaste arbete med museets konstverk. Cirka 250 verk har under året genomgått konservering. Vissa åtgärder har varit mer genomgripande. Som exempel

kan nämnas ett omfattande arbete med konsolidering av flagande färgskikt hos flera av Vera Nilssons målningar som Göteborgs konstmuseum låtit delta i en större Vera Nilsson utställning på Liljevalchs i Stockholm, bland annat *Landskap från Öland* (GKM 1015), *Ölandsby* (GKM 0970) och *Cineraria* (GKM 0969).

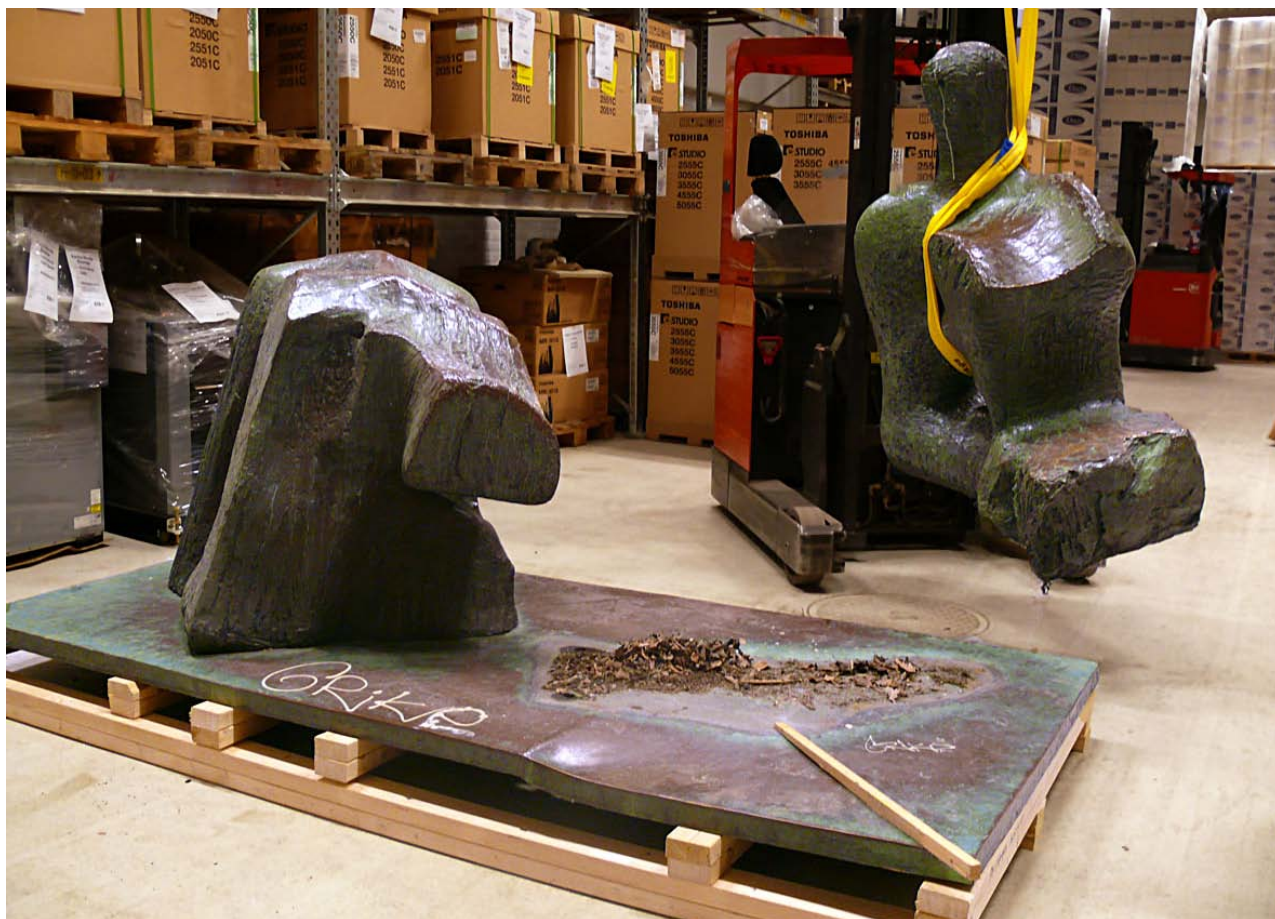
Under 2013 överfördes 128 verk till Göteborgs konstmuseum från Wernerska villan i Göteborg och drygt hälften av målningarna iordningställdes då. Under 2014 har konservatorer på museet i ett projekt slutfört konservering och registrering av de målningar och verk på papper som ingår i samlingen. Rengöringen utgjorde en stor del av arbetet då måleriskikt och ramar var starkt nedsmutsade.

Göteborgs konstmuseum har av Kulturnämnden i Göteborgs Stad fått ansvaret att samordna konservering och restaurering av Henry Moores skulptur i brons, *Vilande figur i två delar III* (1963), tidigare placerad i Slottsskogen. Ett samarbete med metallkonservatorer på Studio Västsvensk Konservering samt med bronskantverkare på Konstnärernas kollektivverkstad har inletts där skulpturen monterats isär och transporterats till verkstäder för renovering. Konserveringsarbetet beräknas vara klart under 2015.

Största delen av de 240 verk på papper som konserverats under året, monterades om och behandlades genom ytrensning. De nya montagen utfördes med syrafri kartong och distanslist eller en syrafri passepartout.

Inför utställningen *Ur moderna och samtida samlingen*, utarbetades en ny ram till Robert Rauschenbergs *Mulåsna* ur serien *Rimfrost Editions*, ett offsettryck på tyg och papper vilket monterades på en masonitskiva med en plexiglasskiva som skydd. Genom SFMOMA:s webbplats om Rauschenberg Research Project, var det möjligt att hitta relevant dokumentation samt att få kontakt med Adam Novak, som är amerikansk papperskonservator specialiserad på Rauschenbergs verk. Ett andra verk av Rauschenberg, *Cardbird II* ur *Cardbird*-serien, kommer att demonteras från masonitskiva och eventuellt förvaras i en syrafri låda. Om det begärs, kommer det att visas på sätt som Rauschenberg angett, direkt på vägg för att tydliggöra verkets interaktiva dimension.

En ny typ av montering av verk på papper, med ID-foto på syrafria kartonger istället för en klassisk passepartout, har utarbetats. Därigenom kan verken lättare identifieras utan att de behöver tas ut ur sina förvaringslådor, en hantering som innebär en viss risk för ökat slitage.

Skulpturen *Vilande figur i två delar III* av Henry Moore monteras isär för transport till metallkonservertor.

Kemikalieskåp för hälsovådliga ämnen för konservering har fått förbättrad kemikalie- och hanteringsdokumentation och icke aktuella kemikalier har tagits bort.

För att öka tillgängligheten till arkiverade tidskrifter och böcker inom ämnet kulturvård har museet donerat sin samling av böcker och tidskrifter kring konservering till Göteborgs universitet och Institutionen för kulturvård.

KLIMAT

Konservator gör regelbundna mätningar för att övervaka klimatet i museibyggnaden. Klimatvärden registreras och lagras i en databas. Klimatmätare avläses kontinuerligt

och skickas till klimatlaboratorium för kalibrering och underhåll. Under året har arbetet med att säkerställa och förbättra inomhusklimatet på Göteborgs konstmuseum fortlöpt, bland annat genom åtgärder för att minska risken för kondens i utställningsrummet för Hjalmar Gabrielsons självporträttsamling. Den riskanalysrapport samt de dokument för akutåtgärder och riskhantering för konstsamlingarna, inlånade verk för utställningar och fastighet som sammanställdes 2009, har reviderats. Fortsatt arbete behövs för att museets klimatanläggning ska fungera fullvärdigt i hela byggnaden.

Jourhavande personal vid Göteborgs Energi har fått utbildning av WSP-Group för ökad beredskap inför akuta händelser för att säkerställa drift av klimatsystem.

Målerikonservator Alissa Andersson arbetar med rengöring av färgskiktet på Johan Tiréns målning *Sovande lappgosse*, GKM 2013-55.

Arbetet med Göteborgs konstmuseums riskhantering presenterades i Stockholm vid konferensen *Riskhantering och kulturvård* arrangerad av Riksantikvarieämbetet, Göteborgs universitet, Disent AB och Konserveringsateljé syd AB Karin Hermerén. Presentationen planeras finnas tillgänglig på Riksantikvarieämbetets hemsida.

OMBYGGNATIONER

Stora förändringar inom området för papperskonservering har pågått under 2014. I mars tillsattes en ny papperskonservator, Mariateresa Pullano. Samlingen av konst på papper är mycket omfattande. Totalt uppgår den till omkring 60 000 verk. I ateljén för papperskonservering fanns vid årets början närmare 600 akvareller, teckningar och grafiska blad i olika stort behov av åtgärd. Många var omärkta och saknade korrekt notering av placering. Verken i papperskonserveringen har under året därför gått igenom för att se till att samtliga har en identifieringsbild och att notering om placering finns angiven i MuseumPlus. Tillgängligheten till konst på papper samt fotografi har ökat då sökbarheten förbättrats genom registrering samt omlokalisering till för ändamålet anpassade arkiv.

Omkring 300 ramade verk som förvarats på en entresol i papperskonserveringen har packats och transporterats till externt magasinering. För att förbättra ventilation med mera har en projektering av en ombyggnation av papperskonserveringsateljén genomförts. Åtgärderna är ett samarbete

mellan konservatorer vid Göteborgs konstmuseum, VVS-ingenjör från WSP-Group och fastighetsförvaltare Higab. Ombyggnationen av papperskonserveringsateljén kommer att utföras i början av 2015.

NYFÖRVÄRV

Museets nyförvärvade konstverk besiktigas av konservator och uppgifter om material, teknik, mått, komponenter, installationsanvisningar, påskrifter och signaturer registreras i MuseumPlus. Stor vikt läggs vid förebyggande konservering. Konstverken stabiliseras och får lämpliga skydd och förvaringslådor för att kunna visas och bevaras på ett bra sätt. Under 2014 har en stor del av nyförvärven utgjorts av konst på papper, däribland en samling på 75 objekt av Ivar Arosenius, 18 barnboksillustrationer av Bertil Almqvist till *Barna Hedenhös upptäcker Amerika*, 20 barnboksillustrationer av Emma Adbåge till *Leni är ett sockerhjärta*. Dessa teckningar och akvareller iordningställdes för god förvaring i syrafria material. Två stora akvareller av Vanessa Baird, *Sometimes the Sky's too Bright, or has to many Clouds or Birds* och *Your Blood in Mine*, förvärvades i samband med konstnärens utställning vid museet.

MAGASIN

Göteborgs konstmuseum lider fortsatt brist på magasinutrymmen för samlingen. För närvarande hyrs externa magasin, vilket medför kostnader för hyra men också för framtagning och transporter. Det gör också samlingen mindre tillgänglig för såväl museets personal som för besökande forskare och curatorer. Behov av magasin i direkt anslutning till museet utreds inom den förstudie som görs inför en planerad om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum.

FÖRSTUDIE FÖR OM- OCH TILLBYGGNAD

Konservatorer på Göteborgs konstmuseum ingår i den grupp som samråder med Higab och Wingårdhs Arkitektkontor inför den nämnda förstudien för om- och tillbyggnad av museet.

SAMVERKAN

Nätverket för anställda som arbetar med samlingar vid Kulturförvaltningens museer har under året haft två träffar, en vid Göteborgs Stadsmuseum där bibliotekarie Pernilla Karlsson presenterade föremålsdatabasen Carlotta. Konservatorerna Anna Adrian och Jessica Lindvall visade nytt konserveringslaboratorium med nytt klimatiserat arkivskåp för den del av samlingen som kräver torr miljö. En nätverks-träff ägde rum vid Göteborgs konstmuseum där Anna Javér, konservator från Världskulturmuseet, höll ett föredrag om återbördandet av Paracastextilierna till Peru. Ett gemensamt studiebesök till Hallands kulturhistoriska museum genomfördes under hösten för att studera de ombyggda och renoverade delarna av museet i Varbergs fästning.

Nätverkets riktlinjer för Kulturförvaltningens behov av transport av museiföremål har resulterat i ett underlag för en gemensam upphandling av transporter.

Till Nordiska konservatorsförbundets svenska sektion har museets konservator bidragit med synpunkter, gällande kulturvård, till ett yttrande över Riksantikvarieämbetets dokument *Plattform för kulturhistorisk värdering och urval*. Yttrandet sändes till Riksantikvarieämbetet den 10 maj och finns att läsa på Nordiska konservatorsförbundets hemsida.

UNDERVISNING

Konserveringsenheten har under året haft sju föredrag för allmänhet och studenter från Institutionen för Kulturvård och Institutionen för kulturvetenskaper, båda vid Göteborgs universitet. I föreläsningar för studenter ingår laborationer, studieuppgifter och examination. Museets konservatorer har under året deltagit i undervisning inom ramen för introduktionskurs och basblock på konservatorsprogrammet, Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet. Samarbetet med Institutionen för Kulturvetenskaper utvecklas genom utvärdering med studieenkäter. Forskare inom Konst- och bildvetenskap har efterfrågat information och analytisk fotodokumentation av konservator gällande attribuering av verk i samlingarna.

Målerikonservator Malin Borin arbetar med rengöring av färgskiktet på Gustaf Cederströms målning *Spejare* GKM 2013-58.

Den 13–16 januari handledde en konservator från Göteborgs konstmuseum praktikant Jakob Lindberg från konservatorsprogrammet vid Göteborgs universitet. Även papperskonserveringen tog emot en praktikant från konservatorsprogrammet, Aleksandra Lucic, som praktiserade vid museet mellan den 3 och 10 december.

PUBLIKATIONER

Målerikonservator Malin Borin deltog i ett seminariet *Varnishes for Paintings. Results from Recent Research, and Practical Applications*, 20–21 Conservação e Restauro, Porto 3–6 februari, med sammanställning av forskning gällande naturliga och syntetiska fernissor för måleriskikt samt workshop med tester av olika fernissblandningar och appliceringsmetoder. Hennes artikel om workshopen publicerades i *Realia*, tidskrift för konservering nummer 1 2014 sidan 27: <http://www.nkf-s.se/realia>

UTLÅN AV KONST

Göteborgs konstmuseum lånar ut konst till andra museer för utställningar i Sverige och utomlands. Utlånen innebär att museets verk möter en ny och större publik och på detta sätt blir tillgängliga för fler. Att Göteborgs konstmuseum förfogar över nationellt och internationellt eftertraktade verk i samlingen ökar möjligheterna för museet att i sin tur kunna låna verk för att göra angelägna utställningar. Av dessa skäl ställer sig museet positivt till låneförfrågningar även om dessa måste bedömas i varje enskilt fall med hänsyn till verkets kondition, att säkerhets- och klimatkrav kan uppfyllas samt med beaktande av verkets plats och betydelse i museets hängning. Utlån av konst innebär stor administration och kräver insatser från intendent, konservatorer, tekniker och fotograf.

Under 2014 har Göteborgs konstmuseum lånat ut fler konstverk än tidigare år. Ökningen beror på de nya såväl nationella som internationella samarbeten som Göteborgs konstmuseum ingått.

Ett större samarbetsprojekt under året var utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard*, vilken producerades av Ordrupgaard utanför Köpenhamn och visades på båda institutionerna. Vincent van Goghs *Olivskog, Saint-Rémy* i Göteborgs konstmuseum var ett centralt verk i utställningen som användes i en omfattande marknadsföring av Ordrupgaard på vernissagekort, annonser, bokomslag et cetera. Senare under året lånades även ett stort antal verk av Carl Larsson ut till Ordrupgaard, då den svenske konstnären visades för en dansk publik.

Inför utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* lånade Göteborgs konstmuseum in ett antal betydande verk av Marcus Larson från Bohusläns Museum i Uddevalla. Bohusläns Museum fick i gengäld genom inlån möjlighet att med utlån från Göteborgs konstmuseum problematisera och ge nya perspektiv på den fasta samlingen i utställningen *(Genus)perspektiv på en samling*.

Internationella utlånsförfrågningar på framför allt *van Goghs Olivskog, Saint-Rémy* och andra verk ur den franska samlingen är återkommande. Eftersom dessa är efterfrågade av publiken och har en viktig plats i hängningen, är museet särskilt restriktiv med utlån i dessa fall.

Antal utlånade föremål

146 (2014)	115 (2013)
------------	------------

Låntagare (antal utställningar)

	(2014)	(2013)
Göteborg/Västsverige	6	1
Stockholm	10	8
Övriga Sverige	7	9
Utland	9	8
Totalt	32	26

Låntagare:

Göteborg och Västsverige

Under året har antalet låntagande institutioner och antalet utlånade verk i Västsverige ökat markant. Totalt lånades 25 verk ut till 6 utställningar. Som tidigare år är Mjellby Konstmuseum en återkommande låntagare, vid sidan av Bohusläns Museum som lånade in verk till två utställningar.

Mjellby Konstmuseum, Halmstad: *Halland – från romantiken till samtid* samt *Agnes Cleve – svensk modernist i världen*
 Nordiska Akvarellmuseet, Skärhamn: *Olli Lyytikäinen*
 Göteborgs Konsthall: *Erland Brand*
 Bohusläns museum, Uddevalla: *(Genus)perspektiv på en samling* samt *Häst – säg mig vem du är!*

Stockholm

Utöver de frekvent återkommande större institutionerna, som bland annat Prins Eugens Waldemarsudde, har även

nya kontakter etablerats med nya aktörer som exempelvis Artipelag. Totalt lånades 39 verk ut till 10 utställningar i Stockholm.

Artipelag: *No man is an island – Konstnärliga strandhugg i Stockholms skärgård då och nu*

Liljevalchs: *Berit Lindfeldt, Vera Nilsson*

Färgfabriken: *Carl Johan De Geer – Ledtrådar*

Kulturhuset Stadsteatern: *KjARTan Slettemark – Konsten att vara konst, Katrine Helmersson "Pochoir"*

Moderna Museet: *Nils Dardel och den moderna tiden*

Prins Eugens Waldemarsudde: *Karl Nordström – Konstnärernas konstnär, Staffan Nihlén – Sten, järn, ljus och vind, Inspiration Matisse!*

Övriga Sverige

Till utställningar i övriga Sverige lånade Göteborgs konstmuseum ut 52 föremål till 7 utställningar. Av föremålen var 32 barnboksillustrationer som ingick i en utställning på Västerås Konstmuseum. Två av de andra utlånen ingick i vandringsutställningar helt respektive delvis producerade av Göteborgs konstmuseum.

Säfstaholms slott, Vingåker: *DJUR! Svensk konst från Liljefors rävar till Kellermans Rocky*

Västerås Konstmuseum: *Ett, tu, tre kom och se BARNBOK*

Moderna Museet Malmö: *Tora Vega Holmström. Jag längtar till överallt i världen.*

Norrköpings Konstmuseum: *Hem Längtan. Vardagens ideologi och estetik*

Malmö Konstmuseum: *Baltiska speglingar*

Zommuseet, Mora: *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* (producerad av Göteborgs konstmuseum)

Dunkers Kulturhus, Helsingborg: *Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000* (producerad av Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center)

Utland

Liksom föregående år återfanns de flesta utländska låntagare av verk ur Göteborgs konstmuseums samling i de nord-

iska länderna. Totalt lånades 30 verk ut till 9 utställningar i utlandet. Utöver mer etablerade samarbeten, som exempelvis med Museo Thyssen-Bornemisza i Madrid, tillkom en del mindre institutioner i Finland som låntagare. Med anledning av att Nationalmuseum i Stockholm är stängt för renovering, producerade museet utställningar där även verk från Göteborgs konstmuseum ingick. Detta samarbete resulterade i utlånade verk av Alexander Roslin samt Martin van Meytens.

Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid: *Cézanne Site/Non-Site*

Kunstforeningen GL Strand, Köpenhamn: *Christian Krohg – og tiden omkring Kristiania-bohemien*

Ordrupgaard, Charlottenlund: *Friction of Ideas: Gauguin, van Gogh, Bernard samt Carl Larsson. Det gode liv*
Konstmuseet Sinebrychoff, Helsingfors: *Pehr Hilleström – 1700-talet i blickpunkten*

Didrichsens konstmuseum, Helsingfors: *Edvard Munch – Livets dans*

Thorvaldsens Museum: *På Græsk! Billedhuggerne og antikken 1898–1962*

Rijksmuseum Twenthe, Enschede: *Alexander Roslin (1718–1793). The Choice of the Aristocracy*

Vinterpalatset, Belvedere, Wien: *Martin van Meytens the Younger (1695–1770)*

UTLÅN AV BILDER

Under 2014 lånades det totalt ut 144 bilder av verk ur Göteborgs konstmuseums samling, främst till utställningskataloger men även till publikationer och tidskrifter. Bildförfrågningarna ökat under 2013 och 2014 jämfört med föregående år. I samband med utlån av verk till Ordrupgaard använde museet frekvent några av Göteborgs konstmuseums verk av Vincent van Gogh och Carl Larsson i sin marknadsföring för respektive utställning. Vidare ingick många av Göteborgs konstmuseums verk av Inge Schiöler i filmen *Ett nytt liv. En film om Inge Schiöler och Göteborgskoloristerna*.

DEPOSITIONER

Sedan drygt ett sekel driver Göteborgs konstmuseum en depositionsverksamhet i främst kommunala lokaler. Konsten finns deponerad på ett åttiotial olika platser och antalet verk uppgår till cirka 900. De verk som deponeras i externa lokaler är sådana som normalt inte visas i museets publika

samlingar men som i och med depositionsverksamheten får möjlighet att möta en annan publik. Göteborgs konstmuseum hyr sedan år 2000 även ut konst till ett fåtal företag, för närvarande fyra. Detta görs enligt en årlig tariff om 2 500 kronor per originalverk samt 500 kronor per grafiskt blad.

TEKNIK OCH SÄKERHET

Museets tekniker hänger fasta och tillfälliga utställningar, vilket i många fall innefattar större tekniska installationer och tillfälliga ombyggnationer, ommålning, ljussättning, AV-teknik, montering av texter med mera. Även vid in- och utlån och depositionsärenden medverkar tekniker. Enheten för teknik och säkerhet är också delaktig i utveckling av lokalernas användbarhet och säkerhet. Vidare ansvarar enheten för uthyrning av lokaler i samband med event samt för AV-teknik vid verksamhet i museets regi.

UTSTÄLLNINGAR

Under året har museets tekniker arbetat med åtta nyöppnade utställningar av varierande storlek. Sommarens stora utställning, *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard*, innebar särskilda krav på säkerhet på grund av inlån av verk med

höga försäkringsvärden. Till exempel fanns krav på att det skulle finnas väktare i huset dygnet runt, patrullering på utsidan runt museet samt polisbevakning vid in- och utlastning. I samband med utställningen inleddes därför ett samarbete med polisen. Ett annat krav från långivarna var ridåalarm framför enskilda konstverk. Kammarkollegiet ställde krav på att ett flertal verk skulle vara inramade med specialglas.

Till utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth* arbetade museet med scenografisk inramning i form av mörkgrön väggfärg, fototapet, väggtexter, guldfärgade etiketter samt visningsskärmar och montrar för utställning av skivomslag, vilka formgavs och tillverkades av tekniker Arne Bourghardt. För belysningen i utställningen ansvarade tillsynsman Daniel Landahl.

Under 2014 påbörjades upphandling av transportavtal. Museets krav specificerades i två delområden. Den första avser konst och museiföremål av hög försäkringsnivå (över

en miljon kronor), utställningar som omfattas av statlig garanti eller annan utställningsförsäkring, höga klimatkrav med mera. Transporterna kräver i dessa fall bland annat specialfordon och extra hög säkerhet. Även organisation av kurirassistans kan ingå. Transporterna ska vidare kunna utföras över hela världen. Det andra delområdet avser konst och museiföremål av låga försäkringsnivåer (under en miljon) med lägre hanteringskrav avseende klimat med mera. Transporterna ska i detta fall kunna utföras i Norden.

FASTIGHET

Ombyggnationer

Under året har utställningsrummet för Hjalmar Gabrielsons självporträttsamling, i gården mellan Skulpturhallen och hissen på våning tre, renoverats. Rummet har fått en ny slät väggbeklädnad och bakom den en luftspalt med värme för att skapa ett jämnt och säkert klimat. För att ge mer utrymme åt hängningen har en branddörr flyttats. Konstverken har på nytt installerats i en tätare hängning och ljussatta med nya LED-spotlights.

Ombyggnation av papperskonserveringsateljéns processventilation och ventilation för samtliga administrativa lokaler för personal har planerats i samarbete med skyddsombud, konsultföretaget WSP-Group, fastighetsförvaltare Higab och företagshälsovården Feelgood. Ventilationen kommer att installeras under året 2015.

Renovering

Ojämnheter i kalkstenen i golvet i halva Stenahallen har åtgärdats. Fastighetsförvaltare Higab har monterat cykelställ till personalen på museets baksida.

Särskilda händelser

Slutredovisning av kostnaderna för problem i samband med åskoväder sommaren 2013 har gjorts i samarbete med Göteborgs Stads Försäkrings AB Göta Lejons skadereglerare. Totalkostnaden för att återställa alla skador slutade på 2,3 miljoner kronor.

UTHYRNING/EVENT

Enheten för teknik och säkerhet sköter verksamheten med lokaluthyrning vid föredrag, fester och andra event. Under året har ett flertal större och mindre event och uthyrningar ägt rum, däribland Stena A Olssons Stiftelse för Forskning och Kulturs årliga stipendieutdelning. Dessa evenemang i konstmuseets lokaler innebär intäkter för museet och bidrar till att göra Göteborgs konstmuseum till en attraktiv och välkänd institution i Göteborg.

TD2

Enhetschef Lennart Pettersson har tillsammans med enhetschef Helena Karlsson arbetat med databasinventeringen TD2, en webbplats inom Göteborgs Stad som syftar till att öka tillgängligheten till offentliga byggnader genom detaljerad information om ramper, dörrar, hissar, trösklar, toaletter et cetera. Under året slutfördes arbetet och TD2 publicerades på nätet. För de pengar som anslagits till enkelt avhjälpta hinder, har fastighetsägaren påbörjat kontrastförbättring med mera på handikapptoaletten och i trappor. Fastighetsförvaltare Higab har också beställt handledare på en del platser där det tidigare saknats.

MILJÖARBETE

Under året har museichefen och miljöombudet genomfört en miljörund och en handlingsplan för miljöarbetet har lagts upp i samråd med personalen. Befintlig belysning har bytts ut mot LED-belysning för att spara energi. Arbetet med att bygga om

och återanvända transportlådor vid utlån har resulterat i att 18 transportlådor återanvänts. Under våren anordnades en framgångsrik kläd- och bokbytardag för personalen. Miljöfrågor har i sedvanlig ordning aktualiserats på APT-möten.

VÄNFÖRENINGAR

KONSTMUSEETS VÄNNER

Föreningen Konstmuseets Vänner i Göteborg bildades 1942 och stöder Göteborgs konstmuseum genom inköp av konstverk till samlingarna efter förslag från museet. Vänföreningen hade under året 909 medlemmar. Ordförande är Peter Hedborg och Eva Lekvall ansvarar som deltidanställd för föreningens kansli. Museichefen är adjungerad ledamot i vänföreningens styrelse.

Vänföreningens volontärarbetare har under året utfört ett ovärderligt arbete vid förhandsvisningar, kursstarter, kursavslutningar och medlemsträffar, bland annat för företagsmedlemmarna, samt vid vänföreningens julavslutning.

Medarbetare vid Göteborgs konstmuseum föreläser för vänföreningens medlemmar i en konstkurs som hålls varje termin. Under våren genomfördes konstkursen på måndagar och tisdagar i konstmuseets hörsal och omkring 120 medlemmar följde kursen. Vårens kurs hade tema "Historia – drömmar och verklighet" och för höstens kurs var temat "Inre och yttre landskap". Liksom tidigare år har Konstmuseets Vänner under året arrangerat ett flertal förhandsvisningar, vänträffar samt kortare och längre resor både inom landet och i Europa.

Föreningen har under året bidragit med 70 000 kronor till Göteborgs konstmuseum vid förvärv av en gouache på konstsiden av Marie-Louise Ekman, med hela kostnaden om 61 630 kronor vid förvärvet av Vanessa Bairds akvarell *Sometimes the Sky's Too Bright or Has Too Many Clouds or Birds*, samt med 45 000 kronor för fem målningar på pannå av Ewa Brodin med titeln Porträtt.

BARNBOKSBILDENS VÄNNER

Barnboksbildens Vänner (BBV) är en ideell vänförening till Göteborgs konstmuseum som arbetar för att öka kunskapen om barnboksillustrationer. Under tjugo år har föreningen donerat originalillustrationer till museet och samlingen omfattar idag över tvåtusen barnboksbilder av ett sextiototal nordiska konstnärer. Ordförande är Margaretha Dahlström. Museets intendent för samlingar ingår i styrelsen.

BBV har under året haft flera möten och aktiviteter. Föreningens årsmöte ägde rum den 13 mars på Göteborgs konstmuseum. Efter årsmötesförhandlingarna höll fil. dr Janina Orlov ett föredrag om Tove Jansson som konstnär, författare och barnboksillustratör, med anledning av hundraårsminnet av Tove Janssons födelse.

På vårmötet den 21 maj föreläste Solveig och Martin Hallqvist från Britt G. Hallqvist-sällskapet om "Britt G. Hallqvist – författare, mor och svärmor".

Höstmötet hölls den 28 oktober i "Trappan" på Stadsbiblioteket och var öppet även för allmänheten. Emma Adbåge höll ett föredrag om sitt arbete som barnbokskonstnär. På mötet överlämnades Emma Adbåges illustrationer till *Leni är ett sockerhjärta* som gåva till Göteborgs konstmuseum och togs emot av museichef Isabella Nilsson.

Adventsmötet ägde rum den 2 december på Kulturhuset Kåken. Dansaren och koreografen Cecilia Milocco berättade om arbetet med föreställningen *Det röda trädet* fritt efter Shaun Tans bok som spelades på Folkteatern 2013.

Föremålsregistrator Kalle Andersson

Studiebesök på Hallands kulturhistoriska museum med Nätverket för samlingar inom Göteborgs kulturförvaltning, Varberg 16 oktober.

Konstpedagog Emelie Arendorff Runnerström

Deltagande i museernas årsmöte, Umeå 8–10 april.

Forskningsledare Kristoffer Arvidsson

Närvarade vid vernissage för utställningen *Det synliga. Samtida svensk fotografi*, Artipelag, Stockholm 6 februari.

Medverkade i release av *Skiascope 6. Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur*, Konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet 1 april.

Föreläsning om historiemåleri vid Enheten för medier, estetik och berättande, Institutionen för kommunikation och information, Högskolan i Skövde 16 september.

Föreläsning i utställningen *Mellan Verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000*, Dunkers kulturhus, Helsingborg 11 oktober.

Närvarade vid symposiet *Då, Nu och Framåt*, Dunkers kulturhus, Helsingborg 22 oktober.

Resa till Amsterdam, Haarlem och Haag för att ta del av konstmuseiarkitektur och konstsamlingar vid Rijksmuseum, Stedelijk Museum, Van Gogh Museum, Rembrandt House Museum, Frans Hals Museum och Maurithuis inför arbete med kommande nummer av *Skiascope*, Nederländerna 3–6 november.

Målerikonserverator Malin Borin

Deltagande i workshopen *Varnishes for Paintings. Results from Recent Research, and Practical Applications*, 20–21 Conservação e Restauro, Porto 3–6 februari.

Kurirresa till Liljevalchs konsthall, Stockholm 17–18 april.

Kurirresa till Thorvaldsens museum, Köpenhamn 27–28 augusti.

Studieresa med Nätverket för samlingar till Hallands kulturhistoriska museum, Varberg 16 oktober.

Deltagande i samlingsforumet *Ljus på museet* vid Riksantikvarieämbetet i samarbete med Umeå bildmuseum i Västerbotten, Umeå 6–7 november.

Intendent samlingar och forskningssamordnare Per Dahlström

Deltagande i vernissage för utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard, Ordrupgaard*, Köpenhamn 6–7 februari.

Besiktning av konstverk inför inlån till utställningen *Skräckromantikens landskap. Från Marcus Larson till Goth*, Stockholm 27 februari.

Möte inför utställningen *Emil Nolde – Färgstormar*, Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm 15 april.

Kurirresa till Madrid 19–22 maj.

Medverkan i invigningen av utställningen *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet*, Zornmuseet, Mora 23–24 oktober.

Konstpedagog Freja Holmberg

Nätverksresa med studiebesök för skolornas kultursamordnare och kulturförvaltningens museipedagoggrupp, Styrö 4–5 juni.

Deltagande i Museernas årsmöte, Umeå 8–10 april.

Enhetschef Anna Hyltze

Kurirresa till San Francisco Fine Arts Museum, San Francisco, USA 2–7 februari.

Kurirresa till Rijksmuseum Twenthe, Enschede, Nederländerna 8–11 oktober.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt

Nätverksresa med studiebesök för skolornas kultursamordnare och kulturförvaltningens museipedagoggrupp, Styrö 4–5 juni.

Kurirresa till vinterpalatset Belvedere, Wien 15–17 oktober.

Museichef Isabella Nilsson

Möten med Audun Eckhoff, museichef Nasjonalmuseet, och konstnären Vanessa Baird, Oslo 10 januari.

Deltagande i vernissage för utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard*, Ordrupgaard, Köpenhamn 6–7 februari.

Möten med Maija Mattila Koskinen, museichef Tennispalatset, och Piirko Siitari, museichef Kiasma samt besök vid Ateneum, Helsingfors 27 februari.

Närvarade vid vernissage vid Astrup Fearnley Museet, besök vid Gerhardsen & Gerner gallery, Vigelandsparken och Nasjonalmuseet, Oslo 20–22 mars.

Besök vid gallerier och museer under Gallery Weekend, Berlin 30 april–4 maj.

Möten vid Glyptoteket, Gl. Strand samt galleribesök, Köpenhamn 14 maj.

Besök vid ABC – Art Berlin Contemporary, Berlin 8–11 oktober.

Besök vid Frieze Art Fair, Frieze Masters, Imperial War Museum, Wallace Collection, Tate Modern, National Gallery samt gallerier, London 15–19 oktober.

Har som ledamot i styrelsen för Riksförbundet Sveriges Museer samt som ordförande i juryn för Årets Museum deltagit i möten i Stockholm, Umeå och Malmö över året.

Mariateresa Pullano

Kurirresa till Ordrupgaard, Danmark, 15–17 september.

Bibliotekarie Eva Ranglin

Deltagande i ARLIS/Nordens Sverigemöte, Umeå 13–14 mars.

Intendent utställningar Johan Sjöström

Jurymedlem, *FotoFest Biennial of Photography*, Houston, USA 20–25 mars.

Föreläsning på AIPAD, *The Deciders: Curating Photography*, Hunter College, The City University of New York, USA 10–14 april.

Studieresa arrangerad av Kultur i väst och Göteborg & Co till videokonstmässan *VideoLoop*, Barcelona 5–7 juni.

Möten inför kommande utställning med Esko Männikkö, Åbo och Helsingfors 25–27 augusti.

Besök vid *Paris Photo*, Musée National Jean-Jacques Henner, Fondation Cartier pour l'art contemporain, Musée d'Orsay, Paris 16–19 november.

Konservator målerikonservering Petra Waern

Kurirresa till Artipelag, Stockholm 21–22 maj.

Deltagande i Nordiska konservatorsförbundet svenska sektionen, NKF-S årsmöte, Wenngarns slott, Sigtuna 23 maj.

Kurirresa till Ordrupgaard, Danmark, 27–29 januari och 25–27 juni.

Kurirresa till Didrichens konstmuseum, Helsingfors 25–27 augusti.

Studieresa med Nätverket för samlingar till Hallands kulturhistoriska museum, Varberg 16 oktober.

Medverkan i konferensen *Riskhantering och kulturvård* arrangerad av Riksantikvarieämbetet, Göteborgs universitet, Disent AB och Konserveringsateljé syd AB Karin Hermerén, Stockholm 1–3 december.

Koordinator Britt-Marie Widén

Kurirresa till Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid 22–24 januari.

Möte med styrgruppen inför ERC-konferens (European Registrars Conference) i Helsingfors i juni 2014, Helsingfors 17–18 mars.

Förberedelse och ERC-konferens (European Registrars Conference), Helsingfors 7–11 juni.

FORTBILDNING

Emelie Arendorff Runnerström, Jenny Forsgren, Freja Holmberg, Philippa Nanfeldt samt flera timanställda konstpedagoger

Att möta och bli bemött, halvdag om barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ADHD-konsulent Johanna Björk från Ågrenska stiftelsen, Göteborgs Stadsmuseum, 25 augusti.

Freja Holmberg, Philippa Nanfeldt

FUISM (Föreningen för pedagogisk utveckling i Sveriges museer), konferensen *Vision och vardag*, Göteborgs Stadsmuseum och Världskulturmuseet, Göteborg 10–11 november.

Emelie Arendorff Runnerström, Kristoffer Arvidsson, Jenny Forsgren, Freja Holmberg och Philippa Nanfeldt

Genus i museer med visning på temat "Genus och normer", Göteborgs konstmuseum 3 december.

MEDARBETARE

Vid Göteborgs konstmuseum har följande personal varit anställd under 2014:

Ledning

Isabella Nilsson, museichef

Enheten för kommunikation

Cornelia Cederleuf, administration

Malin Gustafsson, informatör

Helena Karlsson, enhetschef/administration t o m 2014-07-31

Helena Karlsson, reception/administration fr o m 2014-08-01

Bue Nordström, butiksassistent (museibutiken)

Malin Opperud, marknadsförare

Maggie Singer, reception

Julia Svensson, ekonom

Marie Wallgren, reception, tjänstledig under året

Fredrik von Zweigbergk, butiksforestandare (museibutiken)

Timanställda i reception/butik: Sofia T Buhre, Ida Gudmundsson, Sandra Gustafsson, Johanna Holmström, Sanna Larsson, Gustav Lejelind, Elisabeth Lindstrand, Mia Rådström och Isabella Samuelsson.

Enheten för utställningar, samlingar och pedagogik

Alissa Andersson, konservator, projektanställd maj-juni

Kalle Andersson, föremålsregistrator

Emelie Arendorff Runnerström, konstpedagog

Kristoffer Arvidsson, forskningsledare

Malin Borin, konservator (målerikonservering)

Per Dahlström, intendent (samlingar)/forskningsamordnare

Freja Holmberg, konstpedagog

Anna Hyltze, enhetschef/intendent

Philippa Nanfeldt, intendent (pedagogik)

Eva Nygårds, intendent (bildrättsansvarig), tjänstledig januari

Mariateresa Pullano, konservator (papperskonservering)

fr o m februari

Eva Ranglin, bibliotekarie

Hossein Sehatlou, fotograf

Johan Sjöström, intendent (utställningar)

Petra Waern, konservator (målerikonservering)

Britt-Marie Widén, koordinator (utställningar)

Månads- eller timanställda konstpedagoger och/eller vårdar: Lisbet Ahnoff, Sofia T Buhre, Jenny Forsgren, Ida Gudmundsson, Alexandra Herlitz, Johanna Holmström, Sanna Larsson, Alexander Lindblom, Elisabeth Lindstrand och Johannes Nordholm.

Enheten för teknik och säkerhet

Arne Bourghardt, tekniker

Daniel Landahl, tillsynsman

Solveig Lehtonen, tekniker

Lennart Pettersson, enhetschef

Anna Petters, föremålstekniker med depositionsansvar

Mats Pihlström, tekniker

Timanställd tekniker: Arthur Ragnarsson

PERSONALFÖRÄNDRINGAR

Under utställningen *Friction of Ideas: van Gogh, Gauguin, Bernard* har Göteborgs konstmuseum arbetat vidare med aktivt värdskap.

Emelie Arendorff Runnerström tillträdde en ny tjänst som konstpedagog vid årsskiftet. Mariateresa Pullano tillträdde tjänsten som papperskonservator i februari och efterträdde då Maria Klauzner som avgått med pension vid årsskiftet. Helena Karlsson frånträdde tjänsten som enhetschef för enheten kommunikation i augusti.

Göteborgs konstmuseum

Resultat (belopp i tkr)	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse	Bokslut 2013	Bokslut 2012	Bokslut 2011
Intäkter	26 328	26 223	105	23 511	26 180	26 696
varav entréintäkter	5 130	6 545	-1 415	2 919	4 422	5 517
Kostnader	42 118	41 723	-395	39 791	40 240	38 618
Nettokostnad	15 790	15 500	-290	16 280	14 060	11 922
Kommunbidrag	15 500	15 500	0	14 391	14 085	11 923
Resultat	-290	0	-290	-1 889	25	1

Volymtal/nyckeltal	Utfall tom dec 2014	tom dec 2013	tom dec 2012	tom dec 2011
--------------------	---------------------	--------------	--------------	--------------

Volymtal, de vi är till för

Antal anläggningsbesök	251 318	217 613	262 678	282 052
varav verksamhetsbesök, totalt	208 372	177 946	217 343	234 499
varav verksamhetsbesök, barn och unga	41 907	31 968	45 659	51 524
Deltagare i pedagogiska aktiviteter, barn och unga	17 390	16 214	19 004	19 517
Öppethållande, antal timmar per vecka	41/48	41/42/49	42/49	42/45

Volymtal, verksamhet/processer

Antal aktiviteter totalt, hemarena	1 117	1 331	1 310	1 281
varav utställningar	18	16	19	18
varav pedagogiska aktiviteter, barn och unga	699	663	782	794
varav övriga aktiviteter	400	652	509	481
Antal aktiviteter vid uppsökande verksamhet	43	19	25	12
Unika träffar på hemsidan	124 303	91 588	110 350	-
Uthyrning lokaler, antal timmar	88	148	108	170
Antal besökta kommuner	9	18	14	3

Nyckeltal, de vi är till för

Nöjd kundindex ¹	-	80	-	75
-----------------------------	---	----	---	----

Nyckeltal, verksamhet/processer

Antal besök per årsarbetare	8 377	6 937	7 905	8 980
Antal besök per öppen timma	116	99	118	130
Kostnad per besök	62	70	54	42
Kostnad per öppen timma	7 214	6 927	6 305	5 416

1. Ej jämförbart mellan åren.

Årets resultat uppgår till -290 tkr. Intäkterna är 105 tkr högre än budget och beror på ökad försäljning i butik samt utbetalda ersättningar avseende förra årets åskincident. Museets entréintäkter är lägre än förväntat på grund av färre besökare till museets storutställningar med förhöjd avgift.

Kostnaderna är 395 tkr högre än budget beroende på bl a återställningskostnader efter åsknedslag, ett större lageruttag till följd av ökad försäljning i butiken och ökade IT-kostnader. Vissa utställningskostnader har begränsats. Under fem månader har en tjänst som enhetschef varit vakant vilket bidragit till minskade personalkostnader.

BILAGA: REDOVISNING AV TILLGÄNGLIGGJORD BESTÅNDSDATABAS

Infrastrukturprojektet Tillgängliggjord beståndsdatabas, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond

Projektperiod 2011-01-01 t o m 2013-06-30
Dnr: In10-0326:1

VETENSKAPLIG REDOVISNING

Sammanfattning

Projektets syfte var att åstadkomma en vetenskaplig katalog, motsvarande en resonerande katalog, över Göteborgs konstmuseums och Röhsska museets bestånd, tillgänglig via Internet. Ett urval av de båda museernas samlingar på omkring 65 000 respektive 50 000 objekt skulle göras sökbar internt och externt med fotodokumentation, uppgifter om upphovsman, titel, tillkomstår, material, teknik, kondition, proveniens, forskningsreferenser med mera i en databas vars gränssnitt tillåter kombinationssökningar, vilket möjliggör strukturanalyser.

Vid tidpunkten för sammanställningen av denna redovisning har båda museerna lanserat sin webbkatalog Sök i samlingen som kontinuerligt utökas med nya poster. Sök i samlingen nås från respektive museums webbplats.

Göteborgs konstmuseums webbkatalog:
<http://emp-web-34.zetcom.ch/eMuseumPlus>

Röhsska museets webbkatalog:
<http://emp-web-35.zetcom.ch/eMuseumPlus>

Bakgrund

Göteborgs konstmuseum och Röhsska museet för design, mode och konstsöjld tilldelades 2010 två miljoner kronor för ett gemensamt projekt i syfte att tillgängliggöra sina samlingar via nätet.

Trots att Göteborgs konstmuseum och Röhsska museet förfogar över två av Skandinavians främsta konst- respektive design- och konsthantverkssamlingar har dessa tidigare endast i begränsad omfattning varit beforskade. En bidragande orsak har varit avsaknaden av tillgänglig dokumentation. Med en beståndsdatabas tillgänglig via nätet såg de båda museerna en möjlighet att åtgärda dessa brister. Museerna har redan nu, efter att Sök i samlingen lanserats, sett ett ökat intresse från såväl allmänhet som forskarsamhälle att ta del av samlingarna.

Göteborgs konstmuseums samling på cirka 65 000 objekt tillhör de främsta konstsamlingarna i Norden. Som Sveriges enda specialmuseum för mode, design och konstsöjld förfogar Röhsska museet över en unik samling omfattande cirka 50 000 föremål. Ingen av samlingarna har tidigare funnits tillgänglig i någon aktuell vetenskapligt granskad katalog. Därmed existerade de i praktiken inte som forskningsmaterial för externa forskare. Frånvaron av genomförd grundforskning och dokumentation av samlingarna försvårade även intern forskning. Med detta projekt har förutsättningarna för att sprida information om samlingarna internt och externt avsevärt förbättrats.

Göteborgs konstmuseum har en av de främsta samlingarna av nordisk konst kring sekelskiftet 1900, mycket tack vare den till museet testamenterade privatsamlingen i Fürstenbergska galleriet. Museet har också en av de främsta samlingarna med nordiska kolorister, däribland Göteborgskoloristerna. I samlingen återfinns verk från 1400-tal till nutid med tonvikt på holländskt och flamländskt 1600-tal, svenskt 1700-tal, romantik och akademiskt måleri från 1800-talet, fransk impressionism och internationell modernism. Den internationella samlingen innehåller verk av namnkunniga konstnärer som Rembrandt, Claude Monet, Vincent van Gogh, Pablo Picasso, Henry Moore och Louise Nevelson. Göteborgs konstmuseum har alltid varit ett samtidsmuseum, i den meningen att museet i huvudsak förvär-

vat det som i sin tid var den samtida konsten. Denna inriktning har vidmakthållits in i vår tid, och museet har idag en stor samling nordisk samtidskonst.

Röhsska museets första samlingar utgörs av äldre svenskt och europeiskt konsthantverk. Tidigt tillkom en samling japanska föremål och kinesiskt konsthantverk efter en insamlingsresa 1912–1913. På 1920-talet började Röhsska museet samla samtida konsthantverk och på 1950-talet tillkom en avdelning för konstindustri. Röhsska museet samlar övervägande nutidsmaterial inom kategorierna mode, design och konstslöjd. Det rör sig huvudsakligen om svenska föremål men också nordiska och för fornutvecklingen betydande västerländska objekt. Som Sveriges enda specialmuseum för mode, design och konstslöjd har Röhsska museet ett nationellt nätverksansvar för området.

Merparten av de museer som gjort sina bestånd tillgängliga via nätet har nöjt sig med elementära uppgifter, vilket begränsar möjligheterna av strukturella analyser. Metropolitan Museum of Art i New York utgjorde en förebild för projektet. För varje post anges i deras katalog förutom basuppgifter även alla signeringar, etiketter och andra markeringar på verket, tillkomsthistoria, proveniens, utställningshistorik samt vetenskaplig bibliografi.

Vår ambition har varit att bygga upp beståndskataloger med samma höga vetenskapliga nivå som den vid Metropolitan Museum of Art men som dessutom möjliggör kombinationssökningar. Vår bedömning är att den konsthistoriska forskningen i allt högre grad kommer att använda sig av denna typ av databaser och att de museer som inte är med tenderar att bli osynliga på den internationella forskningshimlen.

Den via nätet sökbara beståndskatalogen möjliggjordes av ett för de båda museerna gemensamt databssystem, MuseumPlus, med olika säkerhetsnivåer. Detta är ett modulbaserat Collection Management System (CMS) lagt på en SQL-server. Systemet är etablerat i museivärlden. Det är kompatibelt med ARTstor och K-samsök och har olika säkerhetsnivåer för olika användare. Upprättandet av katalogen krävde en genomgång av beståndet med kontroll, korrigering och komplettering av uppgifter om verken. Då merparten av posterna saknade fotodokumentation krävdes även fotografering av ett stort antal verk. Projektet, som löpte över en treårsperiod, krävde arbetsinsatser från konstvetare, registrator, fotograf och konservator. Upprättandet av databasen har skett i dialog med andra museer med liknande behov för att tillvarata

samordningsvinster. Ett problem har gällt upphovsrätt för konstverk där upphovsrätten inte gått ut. Här har avtal med BUS (Bildkonst Upphovsrätt i Sverige) slutits.

Beskrivning av det genomförda projektet

Projektet var ett samarbete mellan Göteborgs konstmuseum och Röhsska museet, med Göteborgs konstmuseum som anslagsförvaltare och forskningsledare fil. dr Kristoffer Arvidsson som projektledare. Enhetschef Anna Billing-Wetterlundh ansvarade för Röhsska museets del av projektet. Projektet syftade till att åstadkomma en sökbar katalog över de båda museernas samlingar tillgänglig via nätet. Katalogen skulle, förutom grundinformation som konstnärens namn, verkets tillkomstår, titel, teknik och mått, innehålla en fullständig dokumentation med pedagogiska texter om verken, konstnärsbiografier, utställningshistorik och litteraturhänvisningar, proveniens och signeringar.

Projektet har i stora drag följt planen. I ett avseende har projektet nått resultat snabbare än angivet i ansökan. Göteborgs konstmuseum lanserade sina samlingar på nätet redan i augusti 2012, då en avgränsad del av samlingen publicerades i Sök i samlingen. Därefter har webbkatalogen kontinuerligt utvidgats då nya poster och webbutställningar publicerats. Exempel ur Röhsska museets samlingar som digitaliserats och granskats blev tillgängliga med bilder och text på webben i juni 2013 och museets webbkatalog Sök i samlingen lanserades i början av 2014.

Posterna har granskats, uppdaterats och kompletterats med verkuppgifter och forskningsdokumentation, inkluderande litteraturreferenser och utställningshistorik. Verk som saknar bilddokumentation har fotograferats. Eftersom den befintliga databasen på Göteborgs konstmuseum och kortkatalogen på Röhsska museet varken var heltäckande eller tillförlitliga, måste varje post granskas individuellt och korsrefereras med andra kataloger och förteckningar. Detta har varit ett arbete av grundforskningskaraktär som krävt insatser av specialister. Det handlar om att utreda allt från verkens upphovsman, datering och motiv till frågor om proveniens, kondition och material.

Integrering i verksamhet

Projektet har fortlöpt med stöd från organisationen på de båda museerna och blivit en integrerad och prioriterad del i verksamheten. Museerna har erbjudit motfinansiering

genom arbetsplatser samt insatser från tekniker och annan personal. Vid båda museer har ansvarspersoner utanför projektet varit drivande i utvecklingen av webbgränssnitt för eMuseumPlus i nära samverkan med forskare inom projektet. Resultaten av projektet har tagits väl emot inom museerna, som är angelägna om att katalogen utökas kontinuerligt. Medarbetare vid båda museerna har visat stort intresse och vilja att utveckla projektet vidare. Sök i samlingen har dessutom använts som ett arbetsverktyg av personalen, inte minst inom reception och pedagogik som en service till besökare.

Vid Göteborgs konstmuseum tillsvidareanställdes Arvidsson som forskare (senare forskningsledare) efter projektet och kommer inom sin tjänst även fortsättningsvis att arbeta med databasen. Exempelvis registrerar han i databasens litteratur- och utställningsdel till museets bibliotek inkommande litteratur, där verk ur samlingen omnämns.

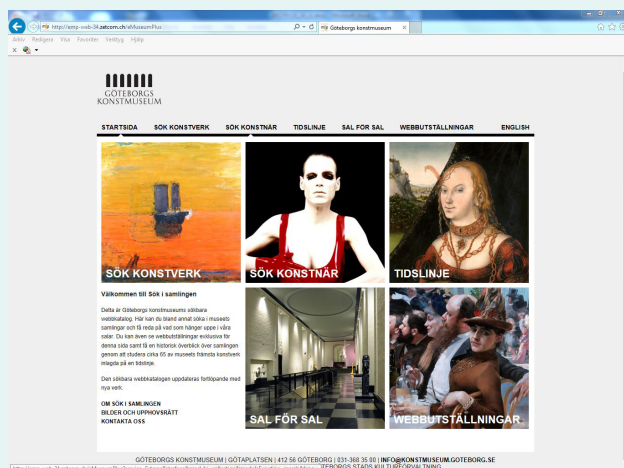
Vid Röhsska museet kommer det samarbete med en referensgrupp bestående av externa forskare, som initierats i samband med projektet, att fortsätta och utvecklas vidare. En forskningssamordnare, fil. dr Ritwa Herjulfsson, har projektanställts som en direkt följd av projektet. Genom infrastrukturprojektet har forskningen fått en ökad prioritet i verksamheten och digitaliseringen kommer att fortsätta, bland annat genom EU-medel i projektet Partage Plus.

Medverkan vid konferenser

Före projektets start närvarade Arvidsson vid ett par seminarier om museer, samlingar och webbpublicering, däribland *Konsten on-line*, ett seminarium vid Länsmuseum Gävleborg i Gävle den 27–28 november 2011. Konferensen gav inblickar i hur frågor om digitalisering diskuteras och hanteras av andra museer. Billing-Wetterlundh var moderator för en programpunkt kring olika forskningsdiscipliners önskemål i relation till digitalisering av museisamlingar under museiveckan i Göteborg våren 2012.

GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Vid sidan av Arvidsson som projektledare och forskare, anställdes vid Göteborgs konstmuseum en konservator respektive en fotograf inom projektet. Göteborgs konstmuseum påbörjade sin genomgång av målerisamlingen med

Startsida i Göteborgs konstmuseums webbkatalogen Sök i samlingen.

Fürstenbergiska galleriet – en privatsamling med framför allt nordisk men även fransk konst från slutet av 1800-talet som testamenterades av makarna Fürstenberg till museet 1902. Fürstenbergiska samlingen prioriterades eftersom den utgör en avgränsad samling och är av stort intresse för allmänhet och forskare.

Konservator Malin Borin och fotograf Hossein Sehatlou har arbetat med att ta fram konst (assisterade av tekniker), montera av ramar, föra konditionsprotokoll, granska mått och påskrifter samt fotografera verk. I stort sett hela Fürstenbergiska samlingen om 223 verk har fotograferats. Dessutom har ett stort antal verk utanför Fürstenbergiska samlingen fotograferats. Arvidsson har granskat posterna och skrivit konstvetenskapliga presentationer av dryga hundralet verk men även andra skribenter har bidragit med texter. Därutöver har han arbetat med att upprätta utställningshistorik och litteraturreferenser för posterna. Detta görs genom att litteratur- och utställningsposter skapas i databasen MuseumPlus, till vilka verk sedan länkas. På så sätt upprättas referenserna systematiskt och kan uppdateras, för att sedan visas som listor enligt ett standardiserat format på nätet (arbetet görs på samma sätt på Röhsska museet).

Publiceringen av databasen på nätet innefattar funktioner som sökningsfält med ingång på bland annat konstnär och verk, verk inlagda på en grafisk tidslinje, webbutställningar samt planer med automatiskt uppdaterad information

om vad som för tillfället visas i de olika salarna. De enskilda verksposterna visas med fotografier, pedagogiska texter, litteraturreferenser och utställningshistorik. Funktionen Sök i samlingen nås från: <http://konstmuseum.goteborg.se>

Forskningsdelens upprättande av utställningshistorik och litteraturreferenser är tidsödande men här har museernas forskare i samråd med varandra utvecklat fungerande metoder.

Parallellt med projektet har de båda museerna förberett publicering av databasen på nätet med tjänsten eMuseum-Plus. Krav formulerades och överlämnades till Zetcom, det företag som ansvarar för databasen. Museernas behov skiljer sig åt på detaljnivå men de har haft ett intensivt utbyte av erfarenheter. Under våren 2012 testades eMuseumPlus vid Göteborgs konstmuseum och Sök i samlingen lanserades i augusti.

Forskning

Då samlingen omfattar totalt cirka 65 000 verk utgör grundforskning om alla verk i samlingen ett mycket omfattande arbete som måste delas upp i etapper. Detta projekt har inriktats mot målerisamlingen, mer specifikt mot Fürstenbergska samlingen. Projektet har inte räckt till för att fullständigt dokumentera hela Fürstenbergska samlingen, men en stor del av de 223 verken i denna har dokumenterats och beskrivits av forskaren. Samtliga verk har fotograferats och publicerats med bild och grunduppgifter. En särskild webbutställning om Fürstenbergska samlingen har skapats.

Arvidsson har skrivit texter om verken och lagt in litteraturreferenser och utställningshistorik i databasen samt granskat och kompletterat andra uppgifter om verken som tillkomstår och proveniens. Där högkvalitativa texter om verken redan funnits, vilka bedömts kunna fungera i sammanhanget, har dessa använts med författarens godkännande. Detta gäller texter av tidigare museichef docent Björn Fredlund och tidigare intendent Ingmari Desaix.

Totalt har 495 texter lagts in i databasen. 172 av dess har skrivits tidigare och nu lagts in i databasen efter viss redigering, närmare bestämt 14 texter av intendent Per Dahlström, 81 av Ingmari Desaix, 56 av Björn Fredlund och 21 av enhetschef Anna Hyltze. Kristoffer Arvidsson har inom projektet författat 81 konstnärsbiografier och 242 texter om verk i samlingen, vilka lagts in i databasen och liksom övriga texter därmed blivit tillgängliga i webbkatalogen. 12 av dessa skrevs om verk ur Wernerska villans samling, som 2013 överfördes till Göteborgs konstmuseum från Göte-

borgs Stad. Totalt har 115 texter om Fürstenbergska samlingen lagts in i databasen.

Genom att klicka på bilden till varje verkspost kan besökaren få upp den i stort format med god upplösning. I posten finns uppgifter om konstnär, titel, datering, teknik, mått, förvärvsomständigheter, konstriktning, kategori, inventarienummer och visningsstatus. Här finns även en beskrivande och tolkande text som sätter verket i ett meningsskapande sammanhang samt uppgifter om signeringar. Listor på utställningshistorik och litteraturreferenser finns också inlagda för många verk.

Textexempel

Här följer ett exempel på text till en verkspost, Anders Zorn (1860–1920), *Natteffekt*, 1895, olja på duk, 161 x 106 cm, F 161.

Vi möter en kvinna, extravagant klädd i klarröd klänning och grå päls, med en pälsmuff och en röd plymförsedd huvudbonad. Hon tar stöd med armen mot ett träd medan hon sträcker fram den blanka, svarta skon och vänder upp huvudet. Den dimmiga blicken möter betraktarens. Till vänster om kvinnan finns ett café, starkt upplyst av ett elektriskt ljus. I bildens övre högra hörn öppnar sig ett perspektiv ut mot natten. Några ljuspunkter svävar i mörkret och man kan urskilja en figur som vrider huvudet så att ansiktet, belyst av ljuset från caféet, avtecknar sig i profil. Det varma ljuset från serveringslokalen möter det svagare och kallare ljuset från gatans gaslyktor utanför bilden, vilket resulterar i skuggeffekter på marken där varmt ljussockra möter kallare umbra. Samma möte mellan varmt och kallt ljus utspelar sig i kvinnans sminkade ansikte.

Scenen är en nattbild från Paris gatuliv i slutet av 1800-talet. Kvinnan förmår inte bära upp sin dramatiska klädsel med värdighet. Hon tycks berusad vingla till. Kanske har hon nyss fått syn på betraktaren, en annan nattvandrare i storstaden. Klädseln tyder på att det rör sig om en prostituerad kvinna.

Målningen utfördes 1895, vid en tid då många svenska konstnärer var upptagna av det nordiska skymningsljuset. Anders Zorn fångades istället av storstadens elektriska ljus som flödar över "la vie moderne" med nattöppna barer, caféer och teatrar. Zorn hade flyttat in i en ateljé vid Boulevard de Clichy, ett av Paris nöjescentra, och gav sig regelbundet ut i nattlivet med skissblocket. Det elektriska ljuset var en nymodighet som börjat användas av caféerna och det gjorde uppenbart ett starkt intryck på Zorn.

På nyåret tog Zorn itu med denna synbild, med en kvinna belyst från två sidor av olika sorters ljus, i en rad oljestudier och teckningar. Han var mycket angelägen om att fånga rätt uttryck. Några av förarbetena är närstudier av kvinnans ansikte. De är hållna i en dämpad kolorit där grått och svart dominerar. En studie fokuserar på kvinnans ansiktsuttryck. I en annan är ansiktet mer summariskt tecknat och ljusspelet står i fokus. Måleriet är flödigt och spontant med snabba, djärva penseldrag. Studerar man målningen närmare finner man dock spår av omarbetningar.

Till skillnad från många andra av Zorns kvinnobilder försöker han här knappast skapa erotisk kittling. Kan man rent av avläsa ett socialt patos i skildringen av kvinnan som tvingas sälja sin kropp? Liksom ett annat verk på Göteborgs konstmuseum, Stora bryggeriet (1890), skildrar målningen exploatering av kvinnan i det moderna samhället. Men Natteffekt tillhör inte det slags engagerade bilder som skapades av Christian Krohg. Zorn är mer ambivalent. Själv undvek Zorn det politiska temat när han kommenterade verket och talade uteslutande om ämnet för målningen som ett svårt "belysningsproblem". Kanske maskerade Zorn det politiska bränsstoffet och det opassande motivet genom att iklä det en raffinerad målerisk problematik. Samtidigt kan man läsa ljusspelet symboliskt. Från ena sidan ett varmt mänskligt ljus, från den andra ett kallt urbant ljus som förvandlar ansiktet till en stel mask. Det är en bild av människans villkor i den moderna storstaden.

Kristoffer Arvidsson

Konservering

Inom RJ-projektet har funnits utrymme för konservatorsinsats på 25 procent av heltid under två år. Cirka 800 konstverk ur målerisamlingen har hanterats under perioden. Det har inneburit att verk flyttats från sal, magasin i huset och externt till konserveringsateljén. Målningarna har monterats ur ram för fotografering av verkets framsida, baksida, ram och detaljbilder av eventuella påskrifter, stämplat, etiketter och så vidare.

Konstverkets tekniska uppbyggnad

Konservatorn har utfört en materialteknisk okulär undersökning och fört in en beskrivning av konstverkets uppbyggnad i museets databas MuseumPlus. Strukturbeskrivningen har till exempel kunnat innefatta typ av duk, grundering, färgskikt,

fernissa samt ramens uppbyggnad såsom träslag, grundering och ytskikt. Även noteringar om stil och ålder kan finnas med, liksom huruvida montage är i originalutförande.

Konservatorn har även bifogat äldre konserveringsrapporter och annat arkivmaterial som är av betydelse för att förstå verkets ursprungliga teknik i förhållande till nuvarande utseende. Det kan handla om avlägsnade fernissor, tillkomna fernissor eller ytbehandlingar av vax.

Kondition

Varje verk har synats ur ett bevarandeperspektiv, där verkets aktuella kondition noterats. Det gäller verket i sin helhet såsom målningen, ramen och montage. Eventuella tidigare konserveringsåtgärder har noterats. En gradering av åtgärdsbehovet har införts, utifrån vilken man kan arbeta fram en prioriteringsordning för åtgärder. Skalan innefattar Akut, Stort, Medel eller Litet åtgärdsbehov, alternativt Bör avsynas.

Åtgärdsförslag

En beskrivning av vilka insatser som behövs har lags till i databasen. Där finns nu anvisningar om konserveringsbehov, inklusive preventiva behov såsom nya baksidesskydd, nya montagebleck, kilsäkkring, glasning, falsfilt, rengöring och så vidare.

Utförda åtgärder

I samband med projektet har, i mån av tid, även aktiva konserveringsinsatser utförts. Det har huvudsakligen berört de preventiva åtgärderna såsom beskrivna ovan. Åtgärderna finns noterade i konserveringsposten.

Grunddata

Konservatorn har fört in nya samt korrigerat felaktiga uppgifter såsom mått, material och teknik i grunddata för konstverket i MuseumPlus föremålsmodul.

Utveckling av MuseumPlus

I samband med projektet har olika funktioner i MuseumPlus behövt utvecklas. Konservatorn har varit delaktig i framtagandet av en så kallad tesaurus (hierarkisk lista) för material, vilken har anpassats för att överensstämma med alla de material som ingår i museets samlingar. En dialog med registrator kring benämningar, hierarkier och olika

funktioner i databasens fält har hållits löpande. Vidare har konservatorerna utvecklat hela konserveringsmodulen så att den ska fungera efter museets behov.

Nya frågeställningar

En viktig del i projektet är det pedagogiska uppdraget att förmedla samlingar till allmänheten. Därför har texter om verk prioriterats, texter som också fungerar som en viktig resurs för museernas pedagoger inför visningar. Både de konstvetenskapliga och pedagogiska aspekterna av infrastrukturprojektet har genererat nya frågeställningar.

Pedagogiska perspektiv och analyser av den pedagogiska verksamheten har utvecklats i nummer 4 av Göteborgs konstmuseums skriftserie *Skiascope* (2011), där bland annat konstmuseernas presentation av sina samlingar diskuteras. Infrastrukturprojektet har växt fram i nära dialog med ett forskningsprojekt om samlingar och samlingens historia vid Göteborgs konstmuseum, som publicerades i *Skiascope* 5 (2012). Båda dessa forskningsprojekt har genererat frågor om hur museernas samlingar kan tillgängliggöras på nya sätt. I den uppmärksammade publikationen *Skiascope* 6. *Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur* analyserades bland annat verk i samlingen som gjorts tillgängliga via databasen. Även i projektet *Representation och regionalitet. Genusstrukturer i fyra svenska konstmuseisamlingar* (2011), granskades samlingen. I denna forskningsskrift, som publicerades i Kulturrådets skriftserie, analyserades fyra svenska konstmuseisamlingar utifrån ett genus- och regionalitetsperspektiv med avseende på vad som förvärvats under 1900-talet och hur den förvärvade konsten exponerats. Fil. dr Eva Zetterman utförde studien av Göteborgs konstmuseums samling.

Spin-off-effekter

Genom att information och dokumentation blivit tillgänglig har infrastrukturprojektet öppnat för kommande forskningsprojekt kring samlingarna. Vid båda museer har kontakter med forskarsamhället intensifierats.

Exempel på forskningsprojekt som delvis utgår från resultat som framkommit i infrastrukturprojektet är det om samlingar som publicerades i *Skiascope* 5. I samarbete med Nationalmuseum har Göteborgs konstmuseum genomfört ett forskningsprojekt om svenskt historiemåleri från 1800-talet som resulterade i utställningen och utställningskatalogen

En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet. Projektet har föranlett en intensiv diskussion om hur samlingarna kan tillgängliggöras på nya sätt genom utställningar, forskning med mera. Parallellt med infrastrukturprojektet har museet arbetat med en ny bok om samlingen som utkom i februari 2014. I boken, som publiceras i en svensk och en engelskspråkig version, presenteras ett urval av samlingen. Många av verken har redan beskrivits för infrastrukturprojektet – texter som efter viss bearbetning kunnat publiceras i boken. Att verk nu finns avfotograferade gör också arbetet med boken enklare och snabbare. Därmed kommer samlingarna att kunna tillgängliggöras på tre fronter: i utställningssalarna, på webben och i tryckt form.

Det material som lagts in i MuseumPlus och som publicerats i nätversionen Sök i samlingen, har under 2014 på försökt gjorts tillgängligt för museibesökare genom QR-koder som satts upp intill verken. Med dessa QR-koder kan besökare med smartphone skanna koden och komma in i Sök i samlingen och få upp all tillgänglig information om verket. På detta sätt kan QR-koder och databasen fungera som ett alternativ eller komplement till traditionella audio guider. För närvarande har 25 verk försetts med QR-kod, varav 7 ur Fürstenbergska samlingen.

RÖHSSKA MUSEET

Röhsska museet har, som framgick av ansökan, haft ett annat utgångsläge då museet tidigare helt saknade digital katalog. Under ledning av enhetschef Anna Billing-Wetterlund har museet därför lagt tyngdvikt vid att upprätta en digital beståndskatalog genom inskanning av kortkatalogen och därefter registrering av föremål. En föremålsregistrator, fil. mag. Anneli Blom, och en fotograf, Frida Lönnberg, har under det första projektåret arbetat med att registrera och fotografera delar av samlingen. Anpassningen av databasen med sakord och ämnesord för material och teknik samt geografisk bestämning har utförts parallellt med att äldre katalogkort skannats och poster ur den befintliga accessionskatalogen digitaliserats.

Registrering och fotografering

Röhsska museet har valt att i första hand registrera de samlingar som bedömts ha ett särskilt internationellt och veten-

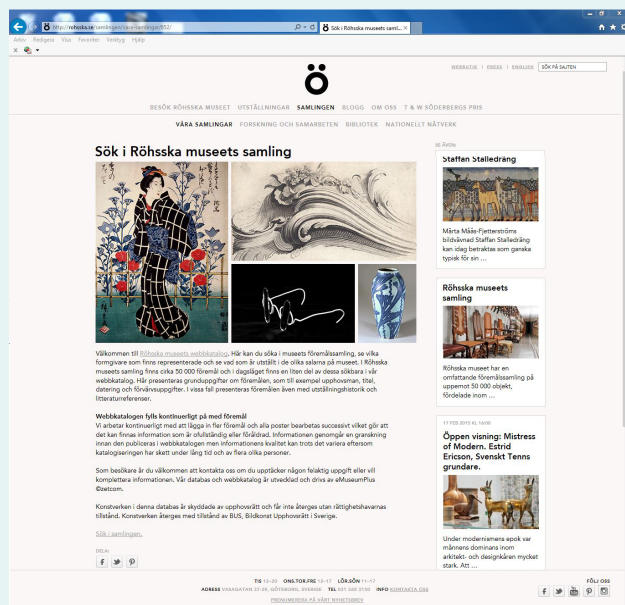
skapligt intresse. Till dessa hör en samling om cirka 700 japanska konsthantverksföremål och närmare 400 japanska träsnitt. Även museets stora samling tsubas på cirka 500 objekt har fotograferats och digitaliserats. (Tsubas är en konstnärligt utsmyckad parerplåt som skyddar handen mellan handtag och klinga på det japanska svärdet.) Vidare digitaliserades Falk Simons silversamling bestående av guld- och silverföremål huvudsakligen från medeltiden och renässansen. Museets stora samling av koptiska textilier, bestående av cirka 700 objekt, har tagits ur sin gamla montering för fotografering och digitalisering av konservator Linda Zetterberg. Parallellt registrerades nyförvärv direkt in i den nya databasen av föremålsregistrator fil. mag. Josefin Kilner, som även arbetat med förberedelser inför webbpublicering. Totalt har mer än 5 000 objekt digitaliserats från grunden, vilket innefattar alla de moment som beskrivits ovan och med äldre katalogkort knutna till posten. Närmare 1 000 av dessa objekt har beskrivande texter utförda av forskare knutna till projektet.

Forskning

Forskningsdelen i projektet sköts fram till det andra projektåret på grund av svårigheter att rekrytera en forskare med rätt ämneskompetens samt beroende på avsaknad av digital katalog över ett tillräckligt stort material att arbeta med. Tidigt i projektet knöts dock en referensgrupp av forskare med kunskap om de östasiatiska samlingarna till museet. Röhsska museet har från den 1 april 2012 som forskare anställt fil. dr Ritwa Herjulfsdotter, folklivsforskare med inriktning mot design och konsthantverk, disputerad inom ramen för Nordiska forskarskolan och med erfarenhet från flera museiprojekt. Övriga forskare som deltagit i referensgruppen är:

- Fil. dr Adriana Munos, Världskulturmuseet Göteborg
- Doktorand Thomas Ekholm, Göteborgs universitet och Lunds universitet
- Fil. lic. Ingvar Svanberg, Institutionen för Östeuropeiska studier, Uppsala universitet
- Fil. mag. Göte Nilsson Schönborg, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet
- Intendent Petra Holmberg, Östasiatiska museet, Stockholm

Flera av de engagerade forskarna har visat intresse för att arbeta vidare med materialet inom sina respektive områden.

Startsida i Röhsska museets webbkatalog Sök i samlingen.

Den koptiska samlingen kommer att ingå i ett större forskningsprojekt vid Institutionen för kulturvetenskaper vid Göteborgs universitet genom en doktorand från Polen, Maciej Szymaszek, som genom ett stipendium från Svenska Institutet nu arbetar med att slutföra sin avhandling om bokstavslänkande tecken på antika romerska och tidigkristna kläder. Diskussioner har även förts med Riksantikvarieämbetets konserveringsavdelning gällande FOU-medel för undersökning av material, teknik och pigmentanalys.

Spinn-off-effekter

Vid Röhsska museet har infrastrukturprojektet skapat möjlighet för ett flertal externa forskare från skilda discipliner att ta del av museets samlingar. Intresset har fått till följd att museet anställt en forskningssamordnare. Ritwa Herjulfsdotter har som en direkt följd av projektet beviljats medel ur Torsten Söderbergs Stiftelse för forskning kring Röhsska museets samlingar och historia inom ett nytt projekt vars första del fokuserat på de östasiatiska samlingarna. Infrastrukturprojektet kommer att redovisas i en forskningsrapport och på samma sätt som för Göteborgs konstmuseum bilda grund till en större publikation på svenska och engelska samt en utställning om Röhsska museets östasiatiska samlingar.

AVSLUTNING

Tillgängliggjord beståndsdatabas har varit ett framgångsrikt projekt som gett resultat såväl externt som internt. De externa resultaten har redan berörts: den på nätet tillgängliga webbkatalogen Sök i samlingen samt diverse publikationer som getts ut som ett resultat av projektet. Till de interna resultaten hör ny grundforskning om verken i samlingen, att använda såväl Sök i samlingen som MuseumPlus som arbetsverktyg samt förnyade rutiner kring hantering av verk i samlingarna.

I arbetet med att upprätta den digitala katalogen har frågor kring de båda museernas rutiner kring verken i samlingen aktualiserats. Rutiner för hantering av konstverk och noteringar av placering har förbättrats och information kring verk i samlingarna läggs i högre grad in i MuseumPlus. Det finns vid båda museerna idag en större noggrannhet i arbetet med inventarietkontroll där löpande placeringsnoteringar och inventeringar ingår. De nya rutinerna innebär till exempel att alla konstverk som nyhängs i sal, går till utlån, deposition eller extern magasinering får en högupplöst bild, konserveringsdokumentation, redigering av grunddata i MuseumPlus samt publiceras på nätet.

Vid inhämtning av arkivmaterial, till exempel äldre fotografier av verkets hängning, tidigare ramar eller äldre konserveringsbilder, finns idag en rutin att materialet digitaliseras och läggs till i databasen. Vid Göteborgs konstmuseum registrerar forskningsledare Kristoffer Arvidsson kontinuerligt kataloger och böcker där museets verk är omnämnda i databasen i samband med att dessa publikationer skickas till museet. Samlingarnas sökbarhet på webben, där det även framgår om verket visas eller ej, har inneburit en ny transparens.

Allt detta sammantaget innebär att vi idag har ett värdefullt arbetsredskap med databasen. Det dagliga arbetet förenklas och effektiviseras. Den upprättade beståndsdatabasen är början på ett långsiktigt projekt att digitalisera och tillgängliggöra båda museernas samlingar i deras helhet. Vid Göteborgs konstmuseum är större delen av måleri- och skulptursamlingen registrerad i databasen. Främst är det

konst på papper där stora delar inte registrerats. Röhsska museet har inte kommit lika långt, men med detta projekt har den digitala katalogen utökats väsentligt.

Den sökbara katalogen, motsvarande en resonerande katalog tillgänglig via nätet, som Göteborgs konstmuseum nu haft ute sedan 2012, har mött mycket positiv respons från såväl allmänhet som forskar- och museivärlden. Besökare har upptäckt verk i samlingen som de inte visste fanns och de kan nu på egen hand söka information om verken. Externa forskare, inte minst forskare från utlandet, kan ta del av museets samling och se relativt högupplösta bilder av våra verk. Genom denna tjänst ser de ibland också att de kan bidra med information. Museet har på detta sätt fått ny kunskap om samlingen.

Erfarenheterna visar på det stora värdet av att ha en sökbar webbkatalog över samlingen, både för det interna arbetet och som en tjänst riktad till allmänhet och forskarsamhälle. Därför ser båda museerna det som en viktig prioritering att fortsätta arbetet med katalogen och kontinuerligt utvidga den. Detta arbete har nu implementerats i verksamheten. För att ta nästa större steg, att dokumentera och publicera ytterligare en stor del av respektive samling, fordras ytterligare extern finansiering.

Göteborgs konstmuseum och Röhsska museet har med infrastrukturprojektet väsentligt utökat kunskapen och dokumentationen kring sina samlingar. Dessutom har resultaten blivit konkret synliga och användbara för allmänheten. Betydelsen av stödet från Riksbankens Jubileumsfond kan därför inte nog understrykas. Det har möjliggjort en påtaglig utvidgning av de befintliga databasernas material samt publicering av resonerande webbkataloger över delar av samlingarna. Därmed har det första viktiga steget tagits mot fullständiga resonerande kataloger över samlingarna, tillgängliga via nätet.

Sammanställd av forskningsledare Kristoffer Arvidsson, Göteborgs konstmuseum, med assistans av konservator Malin Borin, Göteborgs konstmuseum, och enhetschef Anna Billing-Wetterlundh, Röhsska museet.

Göteborgs konstmuseum
Götaplatsen
412 56 Göteborg

Telefon: +46 31 368 35 00
www.konstmuseum.goteborg.se

ISSN 0432-126X